

debreceni

független Újság

politikai napilap

Erélyes intézkedések a közszellemet megmértelyező zuglapok ellen

Budapest, október 23. A tegnapi minisztertanács határozataival kapcsolatban illetékes helyen kijelentették, hogy a kormány a leg-erélyesebben véget vet a romboló sajtótermékek garázdálkodásának. A kormány elhatározta, lehetővé teszi, hogy egyes sajtótermékek olyan nyugtalanító és az ország rendjét veszélyeztető közleményeket tegyenek közzé, amelyek már a lázítás és izgatás határain járnak.

A kormány elejét akarja venni a féktelen izgatásnak a magyar közélet legkiválóbb reprezentánsait

támadó gyalázkodásoknak, ami eddig egyre gyakrabban fordul elő.

A kormány erélyesen fog fellépni a zuglapok ellen, amelyek a politikai napi sajtó presztízst is mélyen sértik. Ezek a sajtótermékek a közönség figyelmét el akarják vonni a komoly napi sajtótól és közleményeikkel

megmértelyezik a közszellemet.

E sajtótermékek hasábjain romboló erők jutottak szóhoz, felbukkantak olyan átirók és álhírlapírók, akik

bárdolatlan cikkeikkel az al-

kormányos élet szabad megnyilvánulásait szinte terrorizálják.

Igy alakult ki az általános óhaj: véget kell vetni a társadalmat romboló, a közérkölcöséget és izlést meghamisító sajtótermékek garázdálkodásának.

Ezért keltett politikai körökben általános megnyugvást a tegnapi minisztertanács határozata, amely tudomásul vette Széll belügyminiszternek és Lázár igazságügyminiszternek a sajtótermékek megszenszabályozásáról tett bejelentéseit.

Pesszimista hangulat Londonban

A megegyezés legfőbb akadálya a szovjet – Keddre halasztották a következő ülést – A helyzet nem reménytelen

London, október 23. Hivatalos jelentés szerint a benemavatkozási bizottság elnöki albizottságának legközelebbi ülését kedd délután 4 órára halasztották. A halasztásnak az a célja, hogy a kormányoknak idejük legyen alaposan megfontolni a pénteki ülésen szövegezett határozati javaslatot. A keddi ülésen valószínűleg Eden fog elnökölni.

A Press Assotiation szerint újabb nehézségek ismét súlyos próbára teszik Anglia türelmét. Londonban úgy vélik, hogy nem volna értelme bizottságokat küldeni Spanyolországba, ha a kormányok nem egyeznek meg előre abban, hogy kötelezőnek elfogadják a bizottság jelentéseit.

Német, olasz és portugál körökben ma azt a kívánságokat hangoztatják, hogy maga a benemavatkozási bizottság állapítsa meg az elszállítandó önkéntesek számát, ne pedig a Spanyolországba küldendő albizottság.

London, október 23. A spanyol kérdésben ismét a pesszimizmus kerekedik felül.

A benemavatkozási bizottság pénteki ülésének lefolyása után az angol sajtó ismét kedvezőtlenül látja a helyzet alakulását. Egyszeriben eltűnt az az optimizmus, amely a benemavatkozási értekezlet szerdai ülésén létrejött elvi megegyezés után megnyilvánult.

A megegyezés legfőbb akadályát azonban a lapok Szovjet-Oroszország magatartásában látják.

A nézeteltérések főleg abból keletkeztek, hogy a Spanyolországba kiküldendő két nemzetközi bizottság jelentéseit a két táborban har-

coló önkéntesek számára vonatkozóan már előre kötelezőnek ismerjék el vagy sem. Ugyátszik, hogy ezen a ponton még hosszas viták lesznek a benemavatkozási értekezleten.

Azok a lapok, amelyek értesüléseket rendszerint a Downingsteet-ről kapják, hangoztatják, hogy a helyzet ugyan rendkívül komoly, de nem egészen reménytelen.

A Daily Mail szintén ezt a megállapítást teszi és lehetségesnek

tartja, hogy valószínűleg teljesen elejtik azt a tervet, hogy egy bizonyos számú külföldi önkéntest jelképesen hazaszállítsanak, ha az elszállítás áthidalhatatlan nehézségekbe ütköznék.

Az angol lapok egyébként rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítanak annak a körülménynek, hogy Ribbentrop báró német nagykövet Rómába utazott. A lapok szenzációs beállítású jelentésekben számolnak be a német nagykövet váratlan római utazásáról.

Ribbentrop a jövő angol-olasz megbeszélésekről tárgyal Rómában

Ribbentrop az új római német követ? – Milch légügyi tábornok Londonban politikai céltól?

London, október 23. A Reuter-iroda római levelezője úgy értesül, hogy Ribbentrop és Ciano megbeszélésének főtárgya a spanyol helyzet és a benemavatkozási bizottság ügye volt s esetleg szóba kerültek

a jövő angol-olasz megbeszélések is.

Tekintettel az önkéntesek elszállításának időszertüségére, Németország nyilván még szorosabb eszmecserét folytat Olaszországgal, mint amilyent a róma-berlini tengely rendszer körülmények között előír.

Az Evening News szerint a római megbeszélések során szó esett a Németországgal szomszédos államokban, Csehországban folyó németellenes tevékenységről.

Róma, október 23. Ribbentrop római látogatását von Hassel római német nagykövet távozásával hozzák összefüggésbe. Diplomáciai körökben ugyanis bejárt ténynek tartják, hogy

von Hassel rövidesen elhagyja Rómát és Londonba megy nagykövetnek. Meg nem erősített hírek szerint pedig ez esetben helyébe Ribbentrop jönne, aki eddig Londonban volt. Ribbentrop látogatása tehát előzetes udvariassági látogatás volna az olasz kormány vezetőinél.

London, október 23. A Star úgy értesül, hogy Milch német légügyi tábornok londoni látogatása mögött politikai célok rejlenek. A tábornok német-angol-francia-

olasz légiszövetséget kíván, miután meg van győződve arról, hogy ez a négy ország szabályozhatná a légi-bombázás kérdését. Az angol hadügyi és külügyi bizottság nem osztja ezt a felfogást.

A közelgő tél éhséggel fenyegeti Madridot

A lakosság vonakodik elhagyni Madridot. — A hatóságok a vonakodókat lázadóknak tekintik.

San Sebastian, október 23. Madridi jelentés szerint Negrin miniszterelnök kijelentette, hogy

télen Madridot nem tudják ellátni a szükséges élelmiszer készletekkel, különösen akkor nem, ha a nemzetiek elvágják az összeköttetést Madrid és Valencia között.

Madridot ebben az esetben kényszerűségből ki kell üríteni. Csak az a sajnálatos, hogy a lakosság egyrésze vonakodik eleget tenni a megfelelő rendelkezéseknek. A hatóságok ezért utasítják, hogy

a vonakodókat lázadóknak tekint-
sék.

Saragosa, október 23. A nemzeti csapatok szombaton a sadinanigoi szákaszon Corone de Aluinél és Servada Osannál áttörték az ellenség vonalait. Ezekon a pontokon a köztársaságiak erősen elcsúszolták magukat. A holttestek között volt egy cseh kapitány, valamint több milicista holttest.

Róma, október 23. A lapok közlik a Spanyolországban elesett olasz önkéntesek névsorát. A névsorban szereplő

162 olasz önkéntes asturiai harc-
térén vívott harcokban esett el.
Az olasz hősihalottakat a cantabriai tenger partján lévő katonatemetőben helyezik örök nyugalomra.

Váltakozó szerencséivel folyik a harc Kinában

Tokió, október 23. A Domei iroda a következőkben számol be a kínai hadműveletekről:

A Santungi harcúterén a japán csapatok a Sárga folyó mentén folytatják előnyomulásukat. A japánok itt

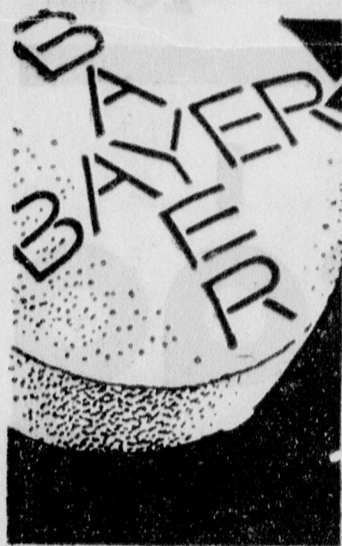
3 hadoszlopban nyomulnak előre.

Elfoglalták Pingjuantól 15 km-re nyugatra a Tiencsin-pukaui vasútvonal mentén levő Kucsangot. A Honan harcúterén

a japán hadoszlopok kénytelenek voltak kissé visszavonulni,

mert csak így tudták elkerülni, hogy a kínai csapatok bekerítsék őket. — A japán csapatok azonban most már el-
lentámadást intéztek és folytatják a visszavonuló kínai csapatok üldözését.

Sanghaj, október 23. A Lihang-tangai út mentén igen heves harcok folynak. A kínai Central News jelenté-

Ezen mulik!

Ugyeljen mindig a «Bayer»-keresztre
s akkor nem adhatnak el Önnek pótszert,
ami nem érheti el a valódi ASPIRIN an-
nyira megbízható hatását. Az Ön egész-
ségének valódi ASPIRIN-re van szüksége.

ASPIRIN
TABLETTA

csak a «Bayer»-kereszttel valódi

se szerint a heves japán támadás arra
kényszerítette a kínai csapatokat, hogy
Csenciakentet kiürítsék. A kínai csap-
atok továbbra is megszállva tartják
Kuanfut. Ugyanebből a forrásból je-
lentik, hogy

8 japán repülőgép bombázta a
Nankingtól délkeletre levő Tacszi-
acsang repülőterét.

A japán hadsereg képviselője kijelen-
tette, hogy a japán csapatok az elmúlt
éjszaka több kínai helységet foglaltak
el, ezeknek azonban egyelőre még nem
hozták nyilvánosságra. Megcáfolták

azt a hírt, hogy japán repülőgép volt
az, amely pénteken bombázta a nem-
zetközi engedményes területet. A bom-
bázásnak, mint ismeretes, 2 halálos és
40 sebesült áldozata van.

Sangháj, október 23. A kínai Central
News iroda jelenti, hogy a Peking-
hankui vasútvonal mentén álló japán
csapatok a kínaiak erős nyomása foly-
tán visszavonulnak Hopecj tartomány
felé. Visszavonulásukat több páncélvo-
nat fedezi. A japán repülők kétszer át-
repültek Kantont és bombázták Han-
kau és kaoluni vonal pályaudvarait. A
bombázásnak sok áldozata van.

A Munkás-Otthonban rendezett vacsorán ünnepelték meg Györki Imre 15 éves debreceni képviselői jubileumát

Szombaton este zsúfoltságig meg-
telt a Munkás Otthon dísz-
terme abból az alkalomból, hogy
Györki Imre dr. 15 éves debreceni
képviselői jubileumát ünne-
pelték. A szociáldemokrata párt
hívei nagy tömegben vettek részt
az ünnepségen, amelyre Györki
Imrét Propper Sándor ország-
gyűlési képviselő is elkísérte.

A hatalmas tábor

őszinte szeretettel vette körül a
jubiláló képviselőt, aki renge-
teg virágcsokrot, virágkosarat
kapott.

Vacsora előtt zajlott le a tulajdon-
képpen ünnepelés, melynek beve-
zetőjeül a munkás dalárda vegyes-
kara énekelt, majd Kapusi János
elnök üdvözölte Györki Im-
rét és méltatta érdemeit. Ezután
Propper Sándor emelkedett
szólásra és ismertette Györki küz-
delmes pályafutását, amely a túlsó
oldalon indult el, de meggyőződése
a harcok útra terelte és ma Györki
Imre az országgyűlés egyik legte-
hetségesebb, legmegbecsültebb tag-
ja. Tüzet és aranyat kínáltak fe-
léje egyszerre — mondotta Pre-
pper —, de Györki Imre nem az
aranyat, hanem a tüzet választot-
ta. A szociáldemokrácia osztály-
harcáról beszélt még hosszasan
Propper, akit Györki Imrével

együtt hosszasan ünnepeltek a je-
lenlevők.

Erdei István párttitkár

a legalább 25 éves munka-
visszatekintő 120 kitüntetett
öreg szocialista érdemeit is-
mertette és ezeknek nevében
Labonez András válaszolt.

Végül Györki Imre meghatot-
tan köszönte meg az ünnepelést és
vázolta azt a küzdelmet, amit Deb-
recenben a 15 év választásai kö-
zben és után meg kellett vívnia,
hogy beletörődjenek a hivatalos
körök: a debreceni munkásság és
haladó polgárság igenis képviselőt
küldött a parlamentbe. Büszke ar-
ra, hogy a 15 év előtti választás
képviselői közül már csak egyedül
tartja mandátumát. Kitarásra
buzdítva a munkásságot fejezte be
beszédét Györki Imre, akit ismét-
elten perecekig ünnepeltek.

Ezután következett a vacsora,
amely után a felköszöntök egész
sora hangzott el és lelkes hangu-
latban maradt együtt záróráig az
ünnepelő tömeg.

Ma választ főrabbit a debreceni status quo zsídóság

Pár héttel ezelőtt utasította visz-
sza a debreceni status quo hitköz-
ség nagygyűlése a közgyűlésnek a
főrabbi állás betöltésére irányuló
javaslatát. E héten tartott újabb
ülést a főrabbiaválasztás ügyében a
közgyűlés és ezen egyhanguan
Weisz Pál hőmezővársárhelyi
főrabbi megválasztását javasolta.

A nagygyűlés ma, vasárnap dönt
a javaslat fölött s minden jel meg-
van arra, hogy igen nagy többség-
gel fogadják el a közgyűlés javas-
latát. Ezuttal is titkos szavazás
lesz, amelynek eredményét délután
6 órákor hirdetik ki.

Darányi miniszterelnök meglátogatta Bábolnán Schuschnigg kancellárt

Budapest, október 23. Schuschnigg
kancellár a szombati napot is magán-
emberként Bábolnán töltötte. Dél előtt
11 óra tájban érkezett oda Darányi
Kálmán miniszterelnök litkára kísere-
tében. A miniszterelnök, mint földmű-
velésügyi miniszter és házigazda ment
le Bábolnára, és szívélyesen üdvözölte
Schuschnigg osztrák kancellárt. Dél-

után 5 óráig maradt vele együtt. Poli-
tikai tanácskozásokra nem kerül sor,
miután Schuschnigg köztudomásúlag
magánemberként tartózkodott Magyar-
országon. Schuschnigg a késő esti
órákban tért vissza Bécsbe. Darányi
Kálmán miniszterelnök negyed 8 óra-
kor gépkocsin visszatért a fővárosba.

Hartl Sándor összeférhetetlenségi ügye az igazoló választmány előtt

A II. választókerületben Hartl
Sándort választották meg törvényható-
sági bizottsági tagnak. E Tóth Ká-
roly Honvéd u. lakos azonban kizárási
eljárás megindítását kérte Hartl Sán-
dorral szemben, azon a címen, hogy
Hartl Sándor évek óta

fizetett alkalmazottja a világtársi
vállalatnak,

tehát nem lehet, hogy ugyancsak a
közpénztárnak az ellenőrzését gyakor-
olja, amiből a fizetését huzza.

A kizárási indítvánnyal már foglal-
kozott az igazoló választmány,
amely akkor Hartl Sándor tör-
vényhatósági tagságát megsemmi-
sítette.

Ez ellen Hartl Sándor panasszal élt

a közigazgatási bíróságnál és az össze-
férhetetlenségnek, nem pedig kizárási

oknak minősítve az ügyet, visszaküld-
te.

Igy került a kérdés ismételen az
igazoló választmány szombaton tartott
ülése elé, amely

a közigazgatási bíróság döntését
tudomásul véve, az ügyet az ösz-
szeférhetetlenségi bizottság elé utal-
ta.

Az összeférhetlenségi bizottság ha-
tározatával a kérdés még mindig nem
lesz elintézve, mert hatásköri bíróság
elő kerül. Így Hartl Sándornak bármi-
lyen irányú döntés esetén is még hosz-
szú törvényhatósági bizottsági tagsá-
gra van kilátása, ami annál érdekesebb,
mert ha megsemmisítenék Hartl Sán-
dor tagságát, új választásra kerülne
sor, abban a körzetben nem lévén pót-
tag.

Régi rádióját előnyösen becsereéli

KATZ rádió Piac utca 60.

Modern és styl csillárok
Bel-és külföldi kerékpárok
Rádiók és alkatrészek,
egészen nagy választék a r.

Anyakönyvi hírek

Születések: Mosek Gábor fm.,
leánya: Róza. Kányási András
gazdálk., fia: András. Nagy János
béres, fia: István. Szarvas János
napsz., leánya: Julia. Csuzi István
napsz., leánya: Erzsébet. Kovács
Sándor napsz., leánya: Ilona. Bo-
ruzs Gábor timár, leánya: Ilona.
Kozma Ferenc napsz., leánya:
Magda. Spét Pál kocsis, leánya:
Lidia. Tóth Ferenc kocsis, fia: Fe-
renc. Takaró Sándor városi tisztv.,
fia: Sándor. Kovács János törzsör-
mester fia: Béla. Móri Pál napsz.
fia: Bálint.

Házasságok: Pányoki Lajos fes-
tő s.—Péresi Róza. Enyedi László
csendőrtörzsörm.—Varga Margit.
Papp Albert asztalos s.—Óri Er-
zsébet. Sajtos Imre gyári munkás
—Csáti Ilona. Tóth Gyula hentes
m.—Bánki Mária. Szolnoki Ignác
Máv. lakatos—Kurtz Leona. Dr.
Harder Lajos orvos—Hauffel Edit.

Nagy József fm.—Bazsa Róza. —
Tóth Ferenc hentes—Kiss Julia.
Ujj István malom m.—Volosi-
novszky Róza. Szenté Béla szerelő

Téli gondját elvetette, ha linam
gyapju holmiját Divatkörö-
dében szerzi be. Piac utca 42

—Pozdorai Erzsébet. Gyarmathy
László vall. pénzbeszedő—Ger-
gusch Anna. Szabó István lakatos
s.—Gere Erzsébet. Földi János fm.
—Magyar Julia. Csige Mihály fm.
—Juhász Erzsébet.

Halálozások: Özv. Moskovits Jó-
zsefné izr. 87 éves, Csokonai u. 16.
Özv. Majoros Jánosné ref. 84 éves,
Veres u. 2. Turi József ref. 76 éves,
Bellegelő 143. Özv. Csapó Mihályné
reg. 92 éves, Monostorpályi út 51.
Özv. Margarete Istvánné r. kath.
73 éves, Károly Ferenc József út
52. Eisner Mihályné izr., 62 éves,
Csokonai u. 23.

Vígyszínház

Ma 3, 5, 7, 9 órákor,
holnap 5, 7, 9 órákor
Csak 16 éven felülieknek

**Zarah Leander,
Willy Birgel**

világfilmje:

Új élet felé

Kisérő: Magyar világhíradó.

Tűzifát és szenet

a legjobb minőségben, legolcsóbb napiárban
szállít a

Békési és Löw fa- és szén-
kereskedők,

a Salgó-Tarjáni Kőszénbánya R. T. debreceni képviselője.

Telep: Bánffy-utca 4. szám. Telefon: 19-45.
Hungária malom mellett.

G. B. BORSALINO
FRAENKEL
A. PICHLER

**DÁRKÁS
KALAPOK**

Gratias

URIDIVAT-²⁴²

Kereskedők nyugdíja

Nem mondhatnám azt, hogy túlságosan nagy barátja vagyok a nyugdíjintézménynek. Amerikában — mint mondják barátaim — a nyugdíjintézmény közhivatalnokoknál is ismeretlen, ellenben mindenki köt biztosítást, amiért is igen virágzó biztosító intézetek vannak. Ott már régen volt olyan okos az állam, hogy megvédje polgárait a biztosító intézetek összeomlásával járó anyagi károsodástól, miért is ott Phönix eset el sem képzelhető. Az állam szoros revízió alatt tart minden biztosító intézetet s azoknak az állami ellenőr előtt minden évben pontosan el kell számolniuk, hogy betartották-e az évi költségvetési előirányzatot. A költségvetési előirányzatot viszont az állami ellenőr jóváhagyásával lehet csak megcsinálni. Azt hiszem a magyar nyugdíj-rendszernek igen nagy része van abban, hogy a mi közép-osztályunk a hivatal felől törekszik, a magánvállalkozás nagyobb hasznáról szívesen mond le a «kicsi, de biztos» kedvéért. Ennek aztán kettős kára van. Az egyik, így keletkezik egy elégedetlen réteg, amely a «kicsi, de biztos» menedékéből fogát viszorítja a nagyobb jövedelmet élvező, — mert az életnek, minden kockázatát vállalva, nekiment a maga orréjével — magánvállalkozó réteg felé. (Az antiszemitizmusnak is melegágya ez.) A másik pedig, hogy naggya egy országot az állami kezdeményezés sosem tehet. Naggya teheti a magánvállalkozó eleven, merész, kockázatokat is vállaló szelleme. Es miután nálunk ebből sokkal több is elkélne, szervezeteink gazdagításánál sem tehetünk meg mindent, amit meg lehetett. Pedig én nagyon tehetséges fajtának tartom a nemzetemet s azt hiszem, hogy a nyugdíj hiánya, ha úgy lenne kidobva minden magyar fiú, mint az amerikaiak, sokkal jobban érényre juttatná tehetségeinket, mint ahogy most érvényesülünk. Mindenütt külföldön, ahol belekerültek a magyarok olyan légkörbe, amelyben az állam gondoskodását nem remélhetik,

sokkal többet tud ez a fajta produkálni, mint itthon.

Ennek az előrebocsátása után mégis meg kell vallanom, hogy helyeslem azt, amit Miskolcon a kereskedők meg akarnak csinálni az egri kereskedők mintájára: a kereskedők nyugdíjintézetét. Természetesen azért helyeslem, mert ez voltaképpen nem lenne más, mint a szakma általános biztosítási kötelezettsége s nem hiszem, hogy a magyar kereskedő élelmességéről sokat vonna le az, hogy öreg napjaira biztosan kenyér vár reá és nem koldusbot, amennyiben nem sikerül megszédnie magát. Amint mondtam, Amerikában minden munkásnak és uccaseprőnek megvan a maga életbiztosítása. Nálunk a kereskedő osztálynál hiányzik a nyugdíj intézménye, de viszont nem általános szokás a biztosítás s ott: néha kockázatos is. Ha viszont a kereskedők maguk alkotnak egy egészséges alapon nyugvó biztosító intézetet, akkor csak szerencse, hogy a biztosítást kötelezővé is teszik.

Az egri kereskedők testületének tervezete szerint a forgalom négy ezreléke lenne az a biztosítási illeték, amit minden kereskedőnek be kellene fizetnie állami intézkedésre. Már az első évben nyolcmillió pengőt tudna így beszédni a magyar kereskedelem s ezzel rögtön meg lehetne kezdeni az öreg, elesett kereskedők segélyezését.

Tudtommal már egy ízben tárgyalásra is került a debreceni kereskedők között is egy hasonló tervezet. Kár lenne végleg elaltatni az ügyet, mert nemcsak a kereskedők mai, bizonytalan életét teszi igen sok esetben rejtetes végüvé ez a mai állapot, hanem üzleti szempontból sem helyes. Vagyont

A finn közoktatásügyi miniszter Esztergomban

Esztergomban, október 23. Uuno Hanula finn közoktatásügyi miniszter feleségével, Homan Bálint kultuszminiszterrel, a budapesti finn követ, Szily Kálmán államtitkár, Jalsóviczky Károly miniszteri osztályfőnök és dr. Gerevich Tibor egyet. tanár társaságában szombathelyen Esztergomba érkezett Serédi Jusztinián hercegprímás

meglátogatására s az ásatások megtekintésére. Délben a hercegprímás szükörű ebédre látta vendégül a finn minisztert és a társaságot. Ebéd után a miniszter megtekintette a primási káptartat, majd búcsút vett a hercegprímástól és gépkocsin visszautazott a fővárosba.

Ijedtében halt meg a biharkeresztési fiatal fiú

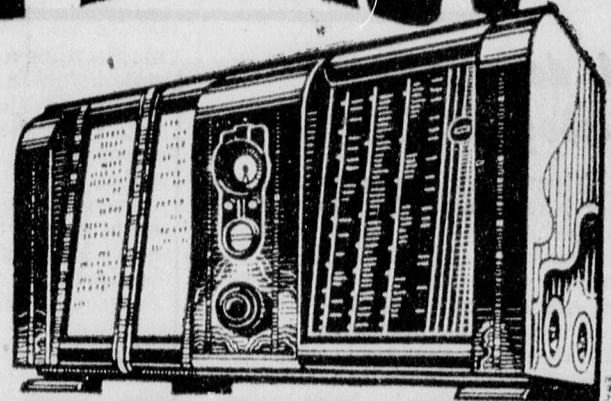
Beszámoltunk arról a rejtélyes gyermekhalálról, amely Biharkeresztésen történt. Harsányi Jenő 14 éves kislányt a nagypapja elküldte gallyat szedni és amikor a kislány nem jelentkezik, a nagypapja keresésére indult és a gyermeket a kerítés tövében kötéllel a nyakán megfojtva, holtan találta. A rejtélyes halálesetet jelentették a debreceni ügyészségnek és pénteken dr. Zsögöd Jenő vizsgálóbíró Horváth Artur dr. törvényszéki orvos szakértővel kiutazott a helyszínre a boncolás és a vizsgálat megejtése végett.

A boncolás és a vizsgálat megejtése tisztázta a rejtélyes haláleset minden homályos részletét. Megállapították, hogy a szerencsétlen kislány

gallyszedés közben tréjából a nyakára hurokolt a kötelet, amelynek másik végét rákötötte egy faágra. A faág váratlanul felcsapódott, a hurok megszorult a kislány nyakán körött és a szerencsétlen gyerek, aki beteges volt és nagyjok idegességben szenvedett, ijedtében szörnnyelt.

A boncolás megállapította, hogy Harsányi Jenőnél az ugynevezett csecse-

Ez rádió!

ORION-99

Minden Orion-rádiókereskedőnél kapható

mert teljesítményben, kivételben, hangminőségben egyaránt tökéleteset nyújt! Ezt mondhatja az „automatikus állomásbehangoló”-val felszerelt Orion 99-es világrádió tulajdonosa.

nagyon kevés és nagyon szerencsés, szinte főnyereményszerűen ritka esetben tud összehozni ma a magyar kereskedő. Méltányos hát, hogy meg legyen az a biztonságérzete, hogy bármily veszély jön is reá, öregségére, szolgálati éveit szerint jut valami ennyival és szerény fedél a számára.

A MÁSODIK TÖRVÉNYHATÓSÁGI TÜZOLTÓ TANFOLYAM záróvizsgálója és a Hajdúvármegyei Tűzoltó Szövetség közgyűlése.

A Hajdú vármegyei Tűzoltó Szövetség október 16—23 között rendezte meg második törvényhatósági tűzoltó tanfolyamát. A záróvizsgát szombaton délelőtt tartotta meg a tűzoltó laktnyában.

A vizsgán a vármegye részéről Rásó István alispán, míg a Szövetség részéről Zombory A. József sátoraljaújhelyi tűzoltófőparancsnok vett

Modern gumifűzők
prima minőségben

Schön Sándorné
Piac-u. 14. Csapó u. sarok

részt. A vizsgán a hallgatók elméletileg s gyakorlatban tették próbát, majd a vizsga befejeztével Rásó István alispán kiosztotta a bizonyítványokat. A vizsga díszmenettel ért véget.

A vizsga után megkezdődött a közgyűlés, melyen Rásó István alispán elnökölt. A közgyűlés szövetségi társelnökül választotta dr. Kölcsey Sándor polgármestert. A költségvetés lefoglalása után elhatározta a közgyűlés, hogy Muzsa Ferenc díjat nyert pályamunkáját kinyomatja. Indítványok lefoglalása után a közgyűlés véget ért. Utána a Gambriusban köz-ebéd volt.

Bemutatjuk

pazar estélyi divat-különlegességeinket

vételkényszer nélkül, hogy

tájékozódhassék

a legújabb estélyi divatról.

Divatszövetek különleges kabát, costüm és ruhaszövetek hatalmas választékban olcsó áron

KLEIN Divatház
különleges divatkelmék háza.

Öltözködni

finoman, elegánsan

Máthé

uriszabó cégne.
lehet. Piac-utca 85.

Férfi ruhát
Női kabátot**Vágó Sándortól**Takarékosságra is a legolcsóbb árban
Csapó-utca 10.**Vasárnap**Október
24
Vasárnap
Refaat**A demokrata
sírbozarak**

Milyen semmi az ember, ha egyszer lekerül a földre! Csak fekszik és türi, hogy százezer sírbogár birtokába vegye a testét, türi, hogy becsatangeljék az agyvelejét, hogy apró lyukakat furjanak belé, meg sem mozdítja a kezét, egyetlen szót sem szól, nincs akarat, de még gondolata sincs, milyen semmi az ember!

Csak az a vizsgáló a dologban, hogy a földalatti birodalomban nem kérdik az ember vallását, meg fáját, meg világnézetét, nevét és rangját, mindegy, a földalatti birodalom demokrata polgárai egyformán bannak el a földesúrral, meg a cselédjével, a bíróval és vádlottal, zsidóval és árjával, erőssel és gyengével, itt nincs protekció. Valósággal vágyik le az ember a kitűnő bogarak birodalmába, micsoda remek, nyugodt hely.

Já tett

Egy részeg napszámot találok a kocsma előtt, gondolkozik, — bemenjen-e még néhány hosszúlépésre? Kijön a kocsmaából a cigány, látja a részeg dévankozását, karoncsipí, gyereünk csak be öregem, ígynk egy kis jó boroestát, e kell a magyarnak!

Bennem meg egy pillanatra felgaskodik a jószág, nem szabad engedni, hogy ez a szerencsétlen elgya az egész heti keresetét, odahaza biztosan öt gyerek várja, meg egy elkopott szegényasszony, az ő kenyerüket nem szabad ennek meginni! Odalépek hát, megfogom a részeg karját, menjen haza öregem, ivott már eleget.

A cigány erre nekemesik, hogy ne avatkozzam én bele a más dolgába, de különösen az ő dolgába, eresszem el a palit, mert baj lesz. De nem eresztetem, hadd lármázzék a cigány, én most jót fogok tenni, megmentem az öt gyereket, meg az asszonyt a kenyerét. Bizsereg a szívem az örömtől, ejnye, micsoda remek fickó vagyok, nem félek a cigánytól, gyereünk öregem hazafelé.

A részeg egyszerre csak mellbehajít, hogy eláll a lélegzetem és el kezd ordítani ott az uccán, hogy menjek a fenébe, hogy merészelem én öt meggátolni, mindjárt úgy hasbarug, hogy hazáig esem. Nagyot lódt rajtam és indul befelé a kocsmába a vigyorgó cigánnyal.

Zálogház

Nem tudom, mit szegyelnek az emberek, zálogházba menni, nincs azon semmi szegyelni való! Ugy surrannak be a kapun, hókunk alatt a tavaszi kabáttal, mint ha lopták volna azt a szerencsétlen kopott jószágot. Odabenn meg nem mernek körülnézni, gyorsan, sután odaesúszszanak a becsüs ablaka elé, kitergetik a zálogtárgyat, négypengő, mondja röviden a becsüs. Ötöt nem lehetne kérem! — de ez olyan halk, olyan erőtlén, a becsüs nem is válaszol. Amikor

megkapják a pénzt lassan oldalognak kifelé a kapun, jaj csak ismerős ne jöjjön, a kapun kívül aztán nekiiramodnak, mintha li dérenyomás alól szabadultak volna.

Nem értem, mit lehet szegyelni ezen, nem értem! Es dühös vagyok, mert kénytelen vagyok hordárral bevitetni a tavaszi kabátomat — én szegyellem!

Láz

Mezítlábás kölyök topog az aszfalton, fázni kezd, aki ránéz. Két sovány keze a rongyos kis nadrág zsebébe van mélyesztve, reszket.

Kapu alatti

helyiségbe, a Svetits házba, az eddigi trafik helyére helyezem át november hó elején ideiglenesen építkezés miatt üzletemet. — Néhány napig még finom áruimat a szokottnál jóval olcsóbban árusítom a régi helyiségben.

Bartos Géza
ezeiött Szántó Mór és Társa**A tavalyinál kevesebb szem
termett Debrecenben**

Debrecen közigazgatási bizottsága ma elfogadta Brokes Rezső gazdasági főtanácsos jelentését, amely szerint a szántás és őszi vetés folyik, a vetések jól kelnek, idejük kedvező. — Ezidén Debrecen határában 31317 k. hold volt bevetve búzával, termett 279.096 mázsa, holdanként 8 mázsa. A múlt événél 14511 mm-val kevesebb.

Rozs: 8129 hold, átlagtermés 6.40 mm, összesen 4430 mm-val kevesebb. Árpa termett: 19999, zab 6673.

A tengeriben holdanként 12 mázsa, jó termés várható. A takarmányrépa, cukorrépa is jó termést ígérnek. — A szőlőben a rothadás a szüret előtt csökken, a termés jó. Gyümölcs közepesen termett.

**Gulyás csillár Rádió szakszertében
PIAC-UTCA 59. Tel.: 32-19.**

bemutatjuk PHILIPS, ORION, EKA és TELEFUNKEN új típusait.
Csillár 2 lg 7-80 pengő, 3+1 ebédülőbe 17 50 pengő.

**Elaludt a járdán
— levetkőztették**

Tragikus kalandja volt az elmúlt éjszaka B. László homokkerti lakos tisztviselőnek. B. László az egyik Csapó uccai vendéglőben mulatott és itt as állapotban indult hazafelé. Utja a Burgundia uccán vezetett keresztül, közben azonban nagyon

elálmosodott és leheveredett a járdára, ahol hamarosan elnyomta a burgóság és mély álomba merült.

Már virradt, amikor B. László felébredt, de ez nem hozott számára örömet, amennyiben megdöbbenve vette észre, hogy amig aludt,

ismeretlen tettes levetkőztette és csupán cipőjét és fehérneműjét hagyta rajta.

B. László mit tehetett mást, a kora reggeli csipős hidegben lenge magyarban volt kénytelen hazamenni meglehetősen távoli lakására, közben a gyári munkások jöttek vele szemben és ezek hirtelenében azt hitték, hogy a hiányos öltözékű férfi valami eltévedt és az éjszakából itt felejtett kisértet. A munkások ijedten futottak szét a mellékutcákban és percekig nem mertek előbujni rejtekhelyükből.

B. László azonban mégis csak

alig lehet hallani a hangját:

— Két fillért tessék, egy kis kenyirre valót.

De nem az különös benne, meg sem írnám, száz ilyen gyerek csavarog az uccákon, megszokja őket az ember. De ennek pompás vörös karminnal ki volt ruzsozva a szája! Láttam már karminnal festett szájú koldust, uristen, milyen sok szaladgál ebből a fajtából a városban, de azok mind más okból rakják fel szájukra a festéket.

Ez a gyerek nem akar szép lenni, nem akar hódítani; betegre festette magát. Lázat festett szerencsétlen kis éhes szájára, talán így jobban meglátják, hamarabb leesik az a két fillér. Ja kérem, ma már nem elég a rongyos ruha, meg a két mezítlábás láb a hideg aszfalton, az semmi, meg se látják, láz kell, meg betegség, majd megjön az magától is, addig jó a festék.

(fül.)

hazaért és felöltözve ment vissza a rendőrségre, ahol feljelentést tett a letketlen tolvaj ellen.

**Ipari közigazgatás
szeptemberben**

Szeptemberben az I. fokú iparhatóság a következő iparengedőlyeket adta ki: női szabó 5, női divatkalapkészítő 1, mázoló és fényező 1, tetőfedő 1, ószeres 3, kávé mérés 2, vendéglő 1, gyümölcskereskedés 2, toll és nyersbörkereskedés 1, tojás, baromfi, zöldségkereskedés 12, takarmánykereskedés 1, cukorka, fűszer, esemegekereskedés 1, lisztkereskedés 1, fehérneműkészítő 2, építési vállalkozó 1, kifőzés 2, szőnyegkészítő 1, cipőfelsőrész készítő 1, hentes 1, fodrász 1, hentes és mészáros 1, élő állat adásvételének közvetítése 1, temetkezési üzlet 1, rőfös, rövid-árús 3, technikai anyagkereskedés, 1, szatócs 4, cement, tűzifakereskedő 3, illatszerezs 1, előnyomda 2, díszműárús 1, ásványoljakereskedő 1. Ipart 18 esetben szüntettek meg.

**A hajdúvármegyei
és debreceni törvény-
hatósági dalosbizottság
ülése**

A »Hajdúvármegyei és Debreceni törvényhatósági Dalosbizottság« f. évi október hó 21-én délután fél 4 órai kezdettel tartotta ülését, melyen Rásó István alispán — mint elnök, — a tekintélyes számban megjelent helyi és vidéki dalosegyesületi kiküldöttek jelenlétében nyitotta meg úgy a választmányi, mint az utána következő közgyűlést.

Musza Ferenc dalosbizottsági alelnök beszámolót adott az »Eneklő Magyarország, a Nyári Egyetem, valamint a Hajduböszörményben megrendezett »Hajdu Hét« dalos ünnepségeiről, majd Balla Ernő dalosbizottsági igazgató — mint előadó — a gazdag tárgysorozattal kapcsolatosan tette meg — alapos felkészültséggel — előterjesztéseit.

A törvényhatósági dalosbizottság megüresedett titkári tisztségére Jékeli Pál a Tisza István Dalkör főtitkára egyhanguan választott meg, majd többek között Balla Ernő dalosbizottsági igazgató javaslatára elhatározta úgy a választmány, mint a közgyűlés, hogy a Debreceni Városi Dalegyet áttal a köztemetőben f. hó 24-én délelőtt fél 12 órai kezdettel néhai Rác Károly cigányprimás emlékeztetőre rendezett s emlékkő felállításával egybe kötött kegyeletes ünnepségen Musza F. dalosbizottsági alelnök, valamint dr Szeremley Béla választmányi tag képviselőtében koszorút helyez a nagy művész sírhantjára.

A továbbiakban a választmány javaslatára elhatározta a közgyűlés, — hogy az elnökség előterjesztése kapcsán a magyar népidalköltúra ápolása, fejlesztése érdekében úgy a város, mint a vármegyei törvényhatóság dalosegyesületeinek bevonásával dalosbemutatókat rendez, mely aktusnak keretében a rövidesen összehívandó művész- s rendezőbizottság gazdag programot fog kidolgozni.

Ugy a választmány, mint a közgyűlés ünnepelésben részesítette Rásó István alispánt, mint a törvényhatósági Dalosbizottság elnökét.

— Vásároljon a FUGGETIEN UJSÁG-ban hirdető cégeknél!

Önök is tudnia kell, hogy kész férfi kabát és öltönyökben jót ad olcsó áron

Fekete téli kabát	P 36.—	Hosszú bőrkabát	P 70.—
Színes (áll) palétó	P 29.50	Rövid bőrkabát	P 47.—
Szőrmébéléses bekecs	P 54.—	Nadrágok	P 4.80-tól
Színes férfi öltöny	P 28.—	Düfín mellény	P 13.90-tól
Fekete férfi öltöny	P 36.—		

Gyermek ruhák, tiroli nadrágok, joppék nagy választékban a

Benyáts ÁRUHÁZ

Fellebbezés készül a köztemető antiszociális áremelési ellen

Nemrég a városi közgyűlés elhatározta a köztemető díjainak emelését. Miután a javaslat azzal az indoklással került a közgyűlés elé, hogy a köztemető igen jelentős deficitet küzd és az áremelésnél a kisemberek érdekeire tekintettel lesznek, a közgyűlés szó nélkül megszavazta.

Néhány nap múlva már jogerőre emelkednek a határozatok, amint azonban értesültünk, ez nem fog megtörténni. A polgári ellenzék körében agitáció tapasztalható, hogy a temetői áremelést fellebbezzék meg. Elmondják, hogy

a sírboltok 400 és 66 pengős árt nem emeli a határozat, ellenben az I. oszt. sírhely árt 15 pengőről, a parcellákat is felszítva al-

osztályokra 50—30—20 pengőre emeli.

Ez a kategória a debreceni középosztály, polgárság és iparosság temetkezési helye s nem is látjuk méltányosnak, hogyha a gazdagok kategóriáit nem drágították, miért épen ezeket a kisembereket? Jellemzi az áremelést az, hogy az I. o. ravatalozó használatának árát 50 pengőről 60 pengőre, tehát 20 százalékkal emelték fel,

ellenben a II. o. ravatalozót 25 pengőről 40-re, tehát 60 százalékkal emelték.

Ez bizony nem egészséges községi politika s épen ezért nagyon helyes lesz, ha fellebbezéssel megakadályozza az ellenzék a temetés megdrágítását.

Öt év után jött rá, hogy birtoka 2 és fél holddal nagyobb

Jogtalan földhasználat — jóhiszeműségből

Különös kereset érkezett a debreceni járásbírószágra: egy gyűrei kiscgazda előadta keresetében, hogy Maklár István szabóeszkákai lakos öt éven keresztül jogtalanul, ingyen használt az ő földjéből két és fél holdat.

Kéri most a járásbírószágot, hogy kötelezze Maklártyt

az elmaradt öt évi bér megfizetésére.

A kiscgazda, Papp Antal, a felesége hozományaként kapta a földet. A házasság megkötése után elment a telek könyvi hivatalba megnézni, hogy

tulajdonképpen mennyi is a hozomány.

Igy állapította meg aztán, hogy van még egy kis két és fél holdas elkülönített földje is, amelyet nem tudni hogyan és mi módon,

már öt esztendeje Maklárty használ — ingyen.

Felszólította a kiscgazdát, hogy az elmaradt öt évi bér fejében fizessen meg neki 331 pengőt és nyolc mázsa búzát s nyolc mázsa rozsot. Maklárty elismerte, hogy a földet öt évig minden bérfizetés nélkül birtokolta s meg is ígérte, hogy Papp Antal követelését teljesíteni fogja. Mielőtt azonban ígéretét beváltotta volna,

kivándorolt Magyarországról Kanadába.

Tíz évig Kanadában élt Maklárty Ist-

ván és csak most tért haza, hazahozta a honvágy.

Papp Antal, hogy tudomást szerzett róla, hogy régi fizetés nélküli bérlője hazaérkezett, dr. Sonnenwirth Lajos ügyvéd útján azonnal beadta a kereset-ellen a járásbírószághoz. A járásbírószág előtt

Maklárty újból elismerte Papp Antal követelésének jogosságát,

beismerte, hogy jogtalanul használta a Papp Antal földjét.

— Hogy került a birtokába az idegen föld? — kérdezte a bíró, mire Maklárty István elmondta, hogy tizenöt esztendővel ezelőtt

bérelt földet a föld régi tulajdonosától, aki ezt a kútöndülő két és fél hold homokos földet is bérelte neki.

Ő teljes jóhiszeműséggel vette birtokába a két és fél holdat és csak öt év múlva, amikor az új tulajdonos, Papp Antal figyelmeztette, jött rá, hogy a két és fél hold földet a régi tulajdonos hibás magyarázatából jogtalanul használta.

A járásbírószág nem hozott ítéletet a különös kereset ügyében, mert a két kiscgazda kiegyezett egymással: Maklárty kifizetett 150 pengőt az öt évi bér fejében, mire Papp Antal visszavonta a keresetét és a bíróság megszüntette az eljárást.

RABLÓTÁMADÁS A KISHEGYESI ÚTON 6 pengőt raboltak el egy újságárnas asszonytól.

Kiss Róza, Görgey uccsa 1. szám alatt lakó újsághordó tegnap este a Kis-hegyesi úton ment hazafelé, amikor egy ismeretlen férfi megtámadta, letépte és kosarából 6 pengőt, valamint egy kiló kenyéret elrabolta. A támadó ezután a Téglavető felé elmenekült.

A megtámadott és kirabolt asszony feljelentést tett a rendőrségen, ahol a vakmerő rabló kézrekerítésére nyomozás indult.

DEBRECEN EGÉSZSÉGÜGYI VISZONYAI SZEPTEMBERBEN

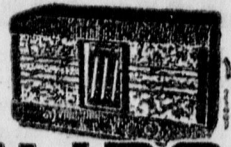
A városi közigazgatási bizottság ma tudomásul vette Gärtner István dr. tisztii főorvos jelentését, amely szerint szeptember hónapban 94 debreceni házasság kötött. Elve születések 202, halálozások 100. Szaporodás 96. Egy éven alul elhalt 30, az elveszületések 14.8 százaléka.

Hevenyfertőző betegségekben meghalt 5, gümőkór halálozás 6, rák 14, szív- és érbetegség 5. A hevenyfertőző

Este van, este van
Kiki nyugodalomban!

...DE CSAK AZ ÉLVEZŐ ISZAJÁN A NYUGALMAT, AKI "WINDIOL" NAGYTELEFONYMÉRŰ "SUPER-RADIÓ" HALLGAT.

PHILIPS

betegségek közül tifusz és vérhas jelent kezelt nagyobb számban. Hastifusz megbetegedés 28, 1 halálessel. Az augusztus hónapban közgyógy-szerellátásra (szegény betegek gyógy-szerellátására) kiadott összeg 4994.49 pengő volt.

Kevesebb szem is többet lát

Meteor csillár

Piac u. 9.

Selypítő és oláhul beszélő kasszafúrót keres a rendőrség

A közönség támogatását kéri a rendőrség.

A sorozatosan bűnöző debreceni kasszafurók kézrekerítésére megindult rendőrségi nyomozás változatlan eréllyel folyik. A vakmerő bűnözők körül szorul a hurok és sikerült megállapítani, hogy

a kasszafurók egyike selypít, a másik pedig oláhul beszél.

Az is kétségtelen, hogy autón jártak éjszaka és az uccán a soffőr vigyázott, amíg bűntársai a kasszát fúrták. Eddig 13 esetben dolgoztak sikerrel a kasszafurók, akik sokkal könnyebb lenne elfogni,

ha a közönség támogatná munkájában a rendőrséget. Aki a fent megjelölt beszédhibás vagy oláhul tudó gyanús egyént ismer, jelentse a rendőrségnek.

Ugyancsak kéri a rendőrség azokat, akiknek páncélszekrényük van, hogy óvintézkedések megtétele végett

levelezőlapon tudassák címüket Császár Péter főcsoportvezetővel,

(rendőrség II. em.) és ezáltal védve lesznek a kasszafurók esetleges látogatásától.

Védje
SZEMÉT
Tungsram
DUPLASPIRÁLLÁMPA
jó fényével!

Veszünk nyár, dió és tölgy rönköt minden mennyiségben, legálább waggontételben. Leveleket »Közvetítőket díszkréjával honorálunk« jellegével, Leopold Cornél hirdetőiroda, Budapest, Teréz-körút 3. továbbít.

Tarka sorok

EGY bájos kis história a klinika környekéről. A hét valamelyik napján egy fejkendő öreg nénikét szállítottak be a klinikára, akit lefektették, gyógyították.

A klinika rendje szerint naponta többször megvizsgálják. A vizitek alkalmával az orvos megismétlődő kérdésére:

— Hogy van?

Állandó következetességgel jött a válasz:

— Közéretesen!

Az orvosok mosolyogtak, de nem szóltak semmit. Hanem az egyik szomszéd ágyban fekvő beteg már nem tudta megállani szó nélkül s az egyik reggel, amikor a kérdés és felelet járték az orvos és a beteg néniké között a szabályos megismétlődéssel lejátszódott, megvárta az orvos távozását és felháborodva oktatta ki a nénikét:

— Hogy mondhatja mindig azt, hogy »közéretesen«, hát nem tudja, hogy ennek nincs semmi értelme?

— Hát hogyan mondjam? — kérdi naiv ártatlansággal a jóakarátú néniké.

— Ugy, hogy értelme legyen — jó az oktatás —, mert az nem jó, hogy »közéretesen«, hanem úgy, hogy »önéretesen«, így van értelme.

A CSOKONAI színház egyik művésze, a hősszerelmes és a bonviván — új nevet kapott: ő az »irgalmas bonviván«.

Ritka és szokatlan jelző egy bonviván számára. A magyarázata az, hogy az elmúlt héten, megtudta bonvivánunk egy kilakoltatott család tragédiáját és egy éjszakára a maga költségén lakást szerzett az egyik szállodában, a sajtótalánoknak.

Azóta »irgalmas bonviván«-nak nevezik. És ez a legérdekesebb — nem is a réfaból.

EZ is színházi pletyka. Az egyik éjjel a színház előtti járdára vastag betűkkel, valami rajongó lélek, odairta krétával szíve, tavaszi üdőségű títok:

— »Eljen X. Y. művész«.

A szóban forgó művész, aki társulatunk új tagja és már eddig is belopta magát a debreceniek szívébe, észrevette a neki címzett rajongást és pogány lelkesedéssel rohant a színházba, hogy —

— Láttátok?

Mire egy epés hang megkackáztatja a kérdést:

— Honnan szedted azt a sok krétát?

És a másik aggodó érdeklődés:

— Nem volt kellemetlen a térdelés a járdán?

Igy mondják. Isten tudja mi igaz belőle.

A fővárosi Művészszínház nagy sikert aratott darabja, a »Láz«, debreceni vonatkozásokban is érdekes, új sztárokat avatott. Az egyik nagy sikerrel szereplő művésznője a darabnak: **Hollán Adrienn**.

Akik nem látták a fiatal színésznőt

KÖLTÖZTETÉSEKEL

legutányosabban eszközöl

CSENGERI SZÁLLÓ

Arany János u. 42. (telefon: 32-21).

képét a Színházi Életben nem is tudják, hogy valamikor a *Debreceni Független Ujság* szépségkirálynő választásán, majd a *Színházi Élet* országos versenyén a második lett az ugyancsak debreceni *Szaplonczay Eva* mellett. Nem tudják, mert akkor még — *Horváth Rózi* volt a neve.

A másik csillag *Szende Mária*, aki a debreceni színházból került a fővárosba, férjével, *Köpeczi-Boócz Mihállyal* együtt.

Mindketten nagy sikert arattak a Művészszínház legújabb darabjában és — befutottak.

Kimondták az anyagi felelősséget Debrecen közönségének nagy adóhátraléka miatt dr. Balla adóügyi tanácsnokra

Debrecen város közigazgatási bizottsága szombaton délután ülést tartott Fáy István főispán elnöklésével. Miután meghallgatták a Debrecen város szeptemberi közállapotairól szóló szakelőadói jelentéseket, dr. Fodor Rezső, a pénzügyigazgatóság vezetője bejelentette, hogy a pénzügyigazgatóság törvény szerint szeptember 30-ikával köteles megvizsgálni, hogy az addigi adóbefizetés elérte-e az évi előírás 75 százalékát s ha nem, akkor az októberi közigazgatási bizottsági ülésen előter-

jesztést tenni aziránt, hogy az adóháttal vezetőjére az anyagi felelősséget mondják ki.

Tekintettel arra, hogy a pénzügyigazgatóság jelentése szerint az adóhátralék az előírásnak 98,63 százaléka, a pénzügyigazgatóhelyettes javasolta, mondják ki az anyagi felelősséget dr. Balla Bertalan adóügyi tanácsnokra, azzal, hogy ez csak akkor esedékes, ha a kitűzött határidőig az előírás szerinti összeg nem folyik be.

Szörme Lipcsei és Szörmeházhöz
vásárlásnál forduljon bizalommal a
Piac-u. 59. Kész szörmebundák óriási választékban!

Herczeg Ferenc portréjával indul a világhír felé a debreceni Giovanna Kubelik, a világhírű hegedűművész piktor lánya

Debrecenbe szeretne visszatérni

Amikor legutoljára Abbáziában jártam, az egyik hotel második emeletén felkerestem *Kubelik Ján*nak, a világhírű hegedűművésznek piktor-leányát. Egyik barátom figyelmeztetett rá: *Giovanna Kubelik* kivételesen tehetséges művész, képei feltűnést keltenek szerte a világon mindenfelé és legutoljára, itáliai tartózkodása alkalmával *Herczeg Ferenc* is modellül a művésznőnek. Ott függött szemben velem a nagy magyar író portréja: eleven színek tobozdtak a vásznon és mellette *Paderewsky*, a lausannei dr. *Bertholet*, *Tyberg*, az ismert komponista, aztán *Carlo Perinello* és végül az atya portréi egészítették ki az érdekes kollekciót, amely rövidesen Bécsbe kerül kiállításra.

— *Herczeg Ferenc* hatszor ült modellül nálam — meséli nekem *Giovanna Kubelik* — boldog volt és mosolyogva mondta: Itália a fiatalokat jelenti számára és igazában csak akkor tud dolgozni, ha legalább néhány hetet tölt el az *Adria* kék ege alatt. Nehéz, de érdekes munka van a legnagyobb élő magyar írónak, ezzel a portréval indulok most neki a világnak...

A MŰVÉSZ CSALÁDJANAK HAZÁJA: SZÉLES E VILÁG...

Beszélgetésünk közben a családra kerül a sor.

Az apa: *Ján Kubelik*, a hegedűvirtuóz a pillanatban Amerikát járja. Legutoljára Kaliforniából érkezett róla hír.

Az anya: *Szöll Farkas debreceni törvényszéki tanácselnöknek, a tiszaseszlári pör híres bírájának leánya okkultista munkásságával van elfoglalva.*

Teozófiai könyvei a világnak minden nyelvére le van fordítva. *Adrienn Santi* néven éppen annyira ismert Indiában, mint az óceánon túl. *Giovanni* a művész-pár harmadik gyermeke. Vele együtt ösz-

szesen heten vannak a *Kubelik* gyerekek.

Nevetve mondja:

— Nemesak a művész hazája széles e világ, hanem a művész családjáé is. A szélrózsa minden részébe széjjelszóródtunk... Két nénem: *Anny* és *Máry* ikrek, *Máry* félórával öregebb, mint *Anny*. Mind a kettő hegedűművész. *Anny* Amerikában van papával, *Máry* *Klára* Ferenc fiújával kereskedő felesége. Már nem koncertezik. Sorban következő hugom: *Klára*, aki a festészetet tanulta, közben ugyancsak férjhez ment. A férje: *Kubelik* mérnök *Mährisch-Osttrauban*. Csak névrokon. *Klára* ma is aktív, legutóbb Prágában volt igen sikerült kiállítása. Főleg portrékat fest. *Tatjana* hugom Amerikában van férjével. A férje: *Jordan* stamfordi gyáros. Van egy kis lányuk: *Felice*. Boldog ember. *Tatjana* énekelni tanult, ragyogó sikerei voltak, de abba hagyta, mert így kívánta a férje. Remek hangja van. Néha még énekel valamelyik amerikai rádióban.

Bontásból kikerült anyagok:

tégla, fa, ablakok, idomvasablakok, rácsok, felülvilágítók, vasgerendák, műkö és természetes lépesők, terméskövek, detektív-rácsok, különböző méretű vasajtók, üvegfalak, vízvezeték, gáz- és öntött vascsövek, vörösréz fürdőkályha kaphatók. —

HITELBANKI BONTÁSNÁL
Piac ucca 45.

Ösém, a huszonkét éves, *Rafaél dirigens*. A prágai filharmonikusok karmestere. Szép sikerei vannak és nagy jövőt jósolnak neki. Sajnos legkisebb ösém, a tizenöt éves *Christian* beteg. Most itt van anyával Abbáziában.

Hét *Kubelik* gyerek: és közülök hat a művészet berkeiben bolyong. Ki a hegedű hurjaiból varázsolja elő az áriákat, ki palettával a kezében indul a világhír felé, akad közöttük énekes és dirigens is. A hazájuk: Amerika, Itália, Prága, az anya pár évvel ezelőtt Indiában járt, az apával pedig nemsokára Ausztráliába indul a hajó...

»HERCZEG FERENC PORTRÉJÁT ELVISZEM MINDEN RÉSZÉBE A VILÁGNAK...«

Hol tanult festeni? — kérdezem *Giovannától*.

Feléli: *Vejrých* Rudolf ismert cseh festőtől. Főleg a portré érdekelt. Azután Lausanneban képeztem magam tovább. Első igazán nagy munkám *Paderewsky*, egykori lengyel köztársasági elnök portréja volt. Legnehezebb munkám: *Schubert* Richard tenorista. A legsikerültebb: *Herczeg Ferenc*. Amikor a kegyelmes úr modelt ült nálam, elmesélte, hogy életében én festettem öt nyolcadszor. Utánam *László Pülöp* következett. A képet nagyon megdicsérte. Azt mondotta nekem: hűen adtam vissza vásznon a lelkét is.

Ezzel a képpel indulok most neki a világnak. Ez a portré lesz a tárlataim legszebb darabja. *Herczeg Ferenc* portréját elviszem minden részébe a világnak, azt hiszem: sikerem lesz vele...

... Kis hotelszoba a kvarnerói öböl csücskében, Abbáziában. A falak telistele képekkel. A képek között álmodik *Kubelik Ján* sorban harmadik lánya. Világhírű. A vásznain tobozó színek azt jósolják, hogy a hír utól is éri. Egy kívánsága van:

— Debrecenben láttam meg a napvilágot, nagyon, de nagyon szeretnék oda visszatérni...

(p. j.)

— Az I. fokú közigazgatási hatóság szeptemberi ügyforgalma. Debrecen város I. fokú közigazgatási hatóságához szeptemberben 1053 polgármesteri, 5275 közigazgatási, 446 fő és 1763 alszámos kishágási, 2017 polgármesteri iktatású (szegénységi bizonyítvány), valamint 891 bizalmas ügyirat, összesen 11.422 ügyirat érkezett. Illetőségű ügyvel kapcsolatosan 356 darab ügydarab volt. Községi kötelekbe felvettek 24 egyént, állampolgársági esküt tett 10 viszáhonosított. Kiadtak 112 hadirokkantsági, 83 hadiözvegyi és 16 hadiárva igazolványt.

Készül

DEBRECEN
EGYIK
LEGSZEBB
LATVANYOSSÁGA

A nemzeti keresztény kultúra szolgálatát a „mostani idők szellemében” köveleli a kultuszminiszter a vidéki színházgazdáktól

A színpadi kiállítás és a művészi színvonal emelése, mint nyílt parancs, de a Nemzeti Színház egymillió év szubvenciójával szemben csak 29.000 pengő jut a vidéki színészetnek. — Egy ösztöndíjra hivatkozik a miniszter, amit sohasem osztottak ki.

A kultuszminisztériumnak nem sok gondja van a vidéki színészetre. Minden évben egyszer jólfésült, előkelő úr látogatja meg a vidéki színházakat, megnézi az esti előadást, elbeszélget a színházgazdával, esetleg utána is néz a színház dolgainak s aztán visszautazik Budapestre — jelentést tenni. A jelentés aztán imbolyog adófőn a hivatalok égi magasságiban s valami titokzatos megdicsőülés folytán eltűnik minden nyom nélkül a látható dolgok világából.

Ebben az évben azonban gondolt a közművelődési ügyek minisztere a magyar vidéki színészetre. Leíratot küldött ugyanis az országos színészegyesülethez s ebben többek között a következőket írja:

— A színházgazdáknak elsődrendű kötelességüké természetesen, hogy a vidéki színészet színvonalát úgy a műsornak gondos és céltudatos megválasztása és a komoly drámai irodalom értékeinek fokozottabb arányú bemutatása, mint pedig a színpadi kiállítás és az előadás művészi formáinak tökéletesítése által emeljék és a reájuk bízott nemzeti keresztény kultúrát elhivatottságukkal a mostani idők szellemének megfelelően teljes erejükkel szolgálják. Ezt a célt mozdítja elő a vidéki színészet fejlesztésére általam adományozott 1000 pengős jutalomdíj is.

— Ennélfogva a színtársulatok működését, műsorát és művészi eredményeit különös gonddal fogom ellenőriztetni és minden esetben, amikor valamelyik színházgazdát ellen panasz merül fel, szigorúan fogok eljárni. Utasítom az Országos Színészegylet elnökségét, hogy annak a rendelkezésnek, mely szerint a színházgazdák havi 45 előadásnál többet nem játszhatnak, feltétlenül szerezzen érvényt. Nem engedhető meg, hogy egyes társulatok napi három előadást tartsanak, mert ez nemcsak antiszociális, hanem megakadályozza a színészek magasabb munkáját.

A leírat szigorú és önérvényes hangja azt engedi sejtetni, hogy a kultuszügyek minisztériuma bizonyosan óriási összegekkel segít a vidéki színészet sepiúságára s ebből az okból jogosan támaszthat kívánságokat velük szemben. Aki azonban tisztában van a való tényállással, az tudja, hogy az összes magyar vidéki színházak szubvenciójára évenként 29.000 pengő költ a mi-

nisztérium. Ami pedig azt a gyanút illeti, hogy a vidéki színházgazdái engedély olyan busás üzleti lehetőséget jelentene, hogy a pusztá engedély fejében jogosan támaszthatók kívánságok a színdirektorokkal szemben, ezt a gyanút is el kell oszlatnunk. Kivétel nélkül minden vidéki színház igazgatója gondokkal küzd s bizony, a színpadi kiállítás tökéletesítésére s más egyebekre nincsen pénzük. Debrecen színházának régi és elavult világítási berendezését a múlt évben emelte a kor színvonalára Horváth Árpád színházgazdát. Ugyancsak az ő anyagi részvételével sikerült végre forgószínpadot is kapnunk. Am igen jól tudja minden színházlatogató, hogy a befektetések nem térültek meg, sőt a színház anyagi erején felül túlterhelte magát. Mindenki egyetért a kultuszminiszter úrral abban, hogy a vidéki színészet érdekében éppoly szükséges a játék színvonalának emelése technikai téren és művészi téren, mint ahogy a Nemzeti Színháznak is szükséges a reá áldozott évi egymillió pengős szubvenció. Ámde amíg a Nemzetiben évi egymillió pengőért azt parancsol ki a kultuszminiszter úr magának, amit akar, engedje kétségbevonnunk azt az erkölcsi jogát, hogy ott is kötelez, ahol nem ad, mert évi 29.000 pengő úgy szólnán semmivel egyenlő. Végül a nyilvánosság tájékoztatására meg kell említenünk azt is, hogy mit jelent az az évi ezer pengős ösztöndíj, amit a kultuszminiszter a legjobb vidéki színház jutalmazására kitűzött. Ez azt jelenti, hogy van egy jutalomdíj kitűzve, de nincs sohasem kiosztva. Ugyanis három éve, talán azóta, hogy ezt a jutalomdíjat kitűzték, nem osztották ki sohasem. Aminek a magyarázata az, hogy az egymással marakodó vidéki színházgazdáknak milyen díjat kell kitűzni annyit jelent, mint a végtelenségig menő viszály magvait hinteni el köztük. Olyan magasságokban, ahol a kultuszminiszter van a vidéki színészet fölött, persze föl sem tűnik, hogy az ilyen, ezerpengős jutalomdíjak semmit sem érő, látszatremédiumok a vidéki színészet sok, nagy betegsége ellen. Bizonyára nem is tudja a miniszter úr, hogy díját nem osztják ki.

Még az tűnik szembe a leírat olvasásakor, hogy a kultuszminiszter úr, akinek szélsőjobboldali vonzódása közismert, ezt kívánja a színházgazdák-

tól: A reájuk bízott nemzeti keresztény kultúrát elhivatottságukkal a mostani idők szellemének megfelelően teljes erejükkel szolgálják. Ez a gyanus mondat azt jelenti, hogy a magyar színészet régi, nemes, a régi értelemben vett hazaszeretet tisztán sugárzó és propagáló szellemét valami újjal kell kicserélni? Mert itt van például Debrecen színháza. A város polgársága töle telhető anyagi áldozattal támogatja s viszont a magisztrátussal együtt gondosan ügyel arra, hogy a színház megmaradjon a nemzeti eszme és polgári gondolat szolgálatában. Viszont engedjen meg a kultuszminiszter úr, a Nemzeti Színházban van elég ember arra, hogy keresztirejtvény módjára próbálják megfejteni; mit is jelenthet a nemzeti keresztény kultúra a mostani idők szellemében? Mi azonban nem érünk rá ezen gondolkozni s így eleve megmondjuk, a maga színházában a debreceni polgárság az örökkévaló nemzeti eszmény szolgálatát engedélyezi csak s amennyiben ettől a kultuszminisztérium rejtélyes szavaival a nyilas és horgos jobbszélre akar vágni, azt válaszoljuk: méltóztassék csak a maga portáján, a Nemzetiben parancsolni. Mert mi ugyan, akiknek adófil-léréi szintén hozzájárulnak a Nemzeti Színház évi egymillió deficitjének rendezéséhez, arrogálhatnánk azt a jogot, hogy beleszóljunk a Nemzeti ügyeinek intézésébe (de látva, hogy ki-látástalan, úgysem kísérletezünk), ám

1000 Pengő
nél is többet
egy olyan rádió készülék
mint az új
Telefunken
238-as europavox.
Hangja olyan mint
az új! A hangja
NAVIMEMBRÁN!
Szélessége: 10 cm

ÁLLOMÁSSZELEKTÁLO AUTOMATA
BÉCS VÉTELE BUDAPEST ADÁSA KÖZBEN
KIFOGÁSTALAN
ERRE A KÉSZÜLÉKRE VÁRT ÖN! MAGYAR GYÁRTMÁNY
hogy a kultuszminisztérium a mi pénzünkért itt dírtálgaljon, ahová egyetlen vasat sem ad, ez már nem egyezik a mi fizetésünkkel. Ismételjük: az örökkévaló magyar nemzeti eszmény jegyében, de szélsőjobboldali szolgálat nélkül maradjon meg a debreceni színház.

Destruktív — rágalmozó kijelentés

Érdekes rágalmozási pert tárgyalt a debreceni járásbírószágon dr. Szatmáry János járásbíró. A vádlott Bernfeld Sámuel textilnagykereskedő, az ortodox izraelita hitközség elnöke volt, akit Grünfeld Zoltán Jókai ucca 1. szám alatt lakó földbirtokos jelentett fel.

A földbirtokos előadta feljelentésében, hogy május 29-én az ortodox hitközség képviselőtestületi ülésén Bernfeld felolvastatta az előző ülés jegyzőkönyvét, amely hiányos volt. Amikor Grünfeld ezt kifogásolta, a feljelentés szerint Bernfeld elnök a földbirtokost destruktívnak nevezte és azt mondta, hogy hazudik.

A járásbírószági tárgyaláson a vádlott textilnagykereskedő bocsánatot kért a sértett földbirtokostól. Kijelentette, hogy a bocsánatkérést hajlandó megismételni a legközelebbi képviselő testületi ülésen is. Grünfeld a bocsánat-

kérést elfogadta és visszavonta feljelentését, mire a bíróság megszüntette az eljárást.

Keller

uri divat
Piac utca 50.
Megyeháza mellett

— 55618 kézbesítés egy hónap alatt. Debrecen város I. fokú közigazgatási hatóságának keretében működő kézbesítési iroda szeptemberben 55.618 kézbesítést végzett.

Hatalmas télel

Düffin bársony, ruha és tenniszflanell

m a r a d é k

érkezett, melyeket
hihetetlen olcsó
árakon
árusítunk.

Győződiék meg Ön is vétel-
kengszer nélkül

CSILLAG TESTVÉREK

Piac és Simonffy u. sarok.

A világbajnok munkában

Kárpáti Károly, a rettenthetetlen birkozó, mint szelid tornatanár a fogyókúrázó hölgyek és pajzán gyermekek között

September elseje óta Debrecen sportélete egy értékes sportpedagógussal gyarapodott: Kárpáti Károly olimpiai birkozó bajnok a zsidó reálgimnázium tornatanára lett és rendkívüli ambícióval látott hozzá a fiatal nemzedék neveléséhez.

Kárpáti Károlyt főleg a bemutatnunk, mert bár nem Debrecenben született, itt nevelkedett és innen indult el a karrier útján. Csak természetesen, hogy a szive Debrecenbe húzta vissza, amikor a Testnevelési Főiskola elvégzése után diplomával a kezében végleges letelepedésről kellett gondoskodnia. A zsidógimnázium tárt karokkal várta a nemesak elméletben, de a gyakorlatban is legelsőkközé számító sportembert, aki éppoly lelkesedéssel fogja fel új hivatását, mint amilyen

elszánt lelkesedéssel küzdött Berlinben a magyar színek dícsőségéért, amelynek eredménye az első magyar világbajnokság volt.

Kárpáti Károly 4 évig volt a Testnevelési Főiskola növendéke és ez a kiváló intézmény tökéletes képzéssel bocsátotta ki az életbe. Képességeit a fiatalság, a sport javára fordítja, az igazi munka és küzdelem most kezdődik csak számára.

Nem is olyan kényelmes foglalkozás testnevelési tanárnak lenni. Reggeltől délig a tanulókkal foglalkozik az iskolában, délutánoként magántanfolyomokat rendez, gyerekekkel, hölgyekkel, birkozókkal vesződik.

Végignéztünk néhány tanfolyamot és élvezetét jelentett számunkra az a harmónia, amely ezeken a tornaórákon uralkodik. A tanár úr türelme határtalan, sem ügyetlenség, sem fegyelmezetlenség nem tudja kihozni sodrából.

Sokszor azt várná az ember, hogy megmérgeződik és dupla nélsőnnel földhöz vágja valamelyik tanítványát, de ő ehelyett szelíden mosolyog és szép szóval, egy kis segítséssel igyekszik célját elérni.

Munkájában hű támogatója fiatal felesége, a szép bronzvöröshajú Lili asszony, aki mozgásművészeti tanárnő és olyan kezesen mutatja a gyakorlatokat, hogy már csak irigységből is próbálják utánézni. Dobbal diktálja az ütemet, biztatja, bátorítja a tanítványokat és olyan kellemesen telik el az óra, mintha egy percig tartana összesen.

A gyerekek nagyon jól érzik magukat. A gyakorlatok testedzők és szórakoztatók egyszerre, ugrádoznak, bukfencet hánynak, labdázhatnak, kergetőznek és természetesen — zajonganak. Külön tréningre van szüksége a dobhártyának, hogy ezt a zivajjt megszokja. Kárpáti Károly és felesége azonban már megszokták, sőt egyenesen élvezik.

A hölgyek már nehezebb diók. De a szó igazi értelmében, mert valóban

sok közöttük a nem éppen helyes súlyú forma.

Kárpáti Károly a birkozó világbajnok bakfisknak látszik némelyik mellett.

Nem nehéz kitalálni, hogy a nehézsúlyúak fogyókúrájának tekintik a tornát. Erre vonatkozóan megkérdeztük a tanár urat és a következő magyarázatot kaptuk:

— A torna annyiban fogyaszt, hogy a zsírrétegeket izommá dolgozza át. Ha tornász nő megmarad régi étrendje mel-

lett, tagadhatatlanul veszíteni is fog súlyából. De a torna fokozottabb testi munkát igényel és ez bőségesebb táplálkozást kíván. Ha ezt teljesítik, a fogyás nem következik be, csak — mint említettem — az elzsírosodás helyett az izmosodás. Viszont nagy különbség ha egy nő izmos vagy pedig kövér. Az erőltetett fogyókúra különben is káros sőt életveszélyes és a torna ilyen értelemben ezt a célt szolgálhatja.

A hölgyek majdnem ugyanazon gyakorlatokat végzik, mint a gyerekek. Sok a menetelés, légzési munka, egy kis falramászás — no nem kell megijedni, bordásfalról van szó — labdajáték, bukfenc és hídcsinálás. Harmadik hete dolgozik Kárpáti keze alatt a gyenge nem, de egyesek úgy hídálnak, hogy birkozóznak is becsületére válnék.

Tornaruhában minden nő egyforma, lányok és asszonyok jól megférnek egymásközt. Annyit hallanak és olvasnak a kisportolt női típusról, hogy vágyakoznak közzéjük, mintha csak Arany Já-

nost hallaná az ember: »hej ha én is, én is köztetek lehetnék...«

Azért fárasztó egy ilyen tornaóra, a néhány kilóért meg kell dolgozni. De jól érzik magukat utána és pirospozsgások, gusztusosak, mikor távoznak. A kisportolt nő tünetei már mutatkoznak rajtuk. Az egész világon ez a divat, ez imponál a férfiaknak, könnyelműség nem hódolni az új bálvány-nak.

De Kárpáti

nem maradt hűtlen kedvenc sportjához, a birkozóshoz sem.

Hetenként kétszer 25 növendékét tanítja birkozni a DTE tornacsarnokában és ezenkívül amatőr alapon trenirozza a DTE és DVSC birkozóit is. Természetesen közben maga is gyakorol, mert ha elfoglaltsága pillanatnyilag nem enged meg a komoly versenyzést, a birkozást még nem hagyta abba és ha eljön az ideje, összeméri erejét a fiatalabb nemzedékkel.

A jelszó a munka: a Kárpáti házaspár dolgozik. Nagy nyeresége Debrecennek, a sportnak, a zsidógimnáziumnak, ahol Kárpáti bevonulásával új élet kezdődött, új remények fakadtak. A gimnázium tornacsarnokát hamarosan kibővítik, öltözőket és zuhanyozókat építenek hozzá. Négy száz ifjú kap kényelmes sportotthont, ahonnan talán új Kárpátok, új világbajnokok fognak kikerülni...

Városi és lengyelbundák szőrmebekecsék, bőr kabátok, átmeneti és téli kabátok öltönyök, készen és mérték után

Széke'y, Győri és Moivai

cégnél, Ferenc József-ut 67. Vármegyeházával szemben. Takarékosági tag. Szigoruan szabott árak!

A párisi szerelmi dráma áldozatai Debrecenből vándoroltak ki

Szombati számunkban szűkszavú jelentés alapján megírtuk, hogy egyik párisi szállodában szerelmi dráma játszódott le, melynek szereplői Lévi Ilona és Guttman Mózes nevére ismerőse, — debreceni származásúak. A jelentés szerint a lány rálott a fiúra, aki kórházba szállítás közben meghalt, míg a dráma hősnője a véres tett elkövetése után öngyilkosságot kísérelt meg és állapota szintén életveszélyes.

A híradás nyomán a dráma szereplőinek debreceni hozzátartozói mindenfelé érdeklődtek közelebbi részletek után, de hivatalos értesítés hiányában bizonyosat nem tudtak meg.

Annyit sikerült megállapítanunk, hogy

Lévi Benjámint debreceni szabómesternek Ilona nevű lánya él Párisban egyik nővérénél, aki Párisban ment férjhez. Ugyan-

csak Párisba vándorolt ki 6 évvel ezelőtt

Guttman Mózes lisztkereskedő, akinek Debrecenben a Nyugati utcán volt üzlete.

Guttman Mózes 24 éves Árpád nevű fia a debreceni hozzátartozóknak írt levelek szerint

ismerettségben állott Lévi Ilonával,

de miután mindketten debreceniek, az ilyen ismerettségnek nem tulajdonítottak jelentőséget. Epen ezért, ha rólok van szó, a szerelmi dráma teljes rejtély a hozzátartozók előtt, akik kétségbeesésükben talán még ma telefon keresnek érintkezést párisi rokonaikkal.

LAPUNKAT PARTOLJA, HA A DEBRECENI FÜGGETLEN UJSAG-BAN HIRDETŐ CEGEKNÉL ESZKÖZLI VÁSÁRLASAIT

ANGOLBAN MINDENNAP HALÁSZLÉ, szákanélküli rántott ponty.

SZENDRŐ BATHYANYI-UTCA 22. SZAM. P 925-

10 éves gyári garancia, kényelmes részletfizetés.

Eső, zivatar

Jóslat: Déli szél, változó felhőzet, több helyen, főleg az ország nyugati felében, eső (egy-két helyen záporosó, vagy zivatar), az éjjeli lehülés csökken, a nappali hőmérséklet még alig változik.

— Epe- és májbetegségeknél, elsősorban a máj nagyfokú duzzanatánál, továbbá epeköképződésnél és sárgaságnál reggelenként éhgyomorra egy pohár kissé felmelegített természetes »Ferenc József« keserűvíz az emésztés útjait alaposan kitisztítja és a hasi szerveket élénkebb tevékenységre serkenti. Kérdezze meg orvosát.

A TIZANTULI REFORMATUS EGYHAZKERÜLET VALLÁSPEDAGÓGIAI KONFERENCIÁJÁNAK MÁSODIK NAPJA

Szombaton tartották meg az egyházkerület vallásotatói lelkeszei számára rendezett pedagógiai konferenciák második, egyúttal zárónapját.

Az első előadást Vasády Béla dr. egyetemi tanár tartotta »A valláspszichológia újabb eredményei« címen, — utána Uray Sándor egyházkerületi főjegyző »A vallásitanítás és a templomi istentisztelet« címen, megbecsülhetetlen tapasztalaton alapuló gyakorlati tanácsokkal szolgált hallgatóinak. A záró előadást Kiss Tihamér dr. szegedi vallásotató lelkesze tartotta »A vallásitanítás és vallásotatói lelkeszek egyháztársadalmi helyzete« címen. A magasszínvonalú előadásokat hozzászólás követte, majd a konferencia Tamas Ferenc segédlelkész zárómájával végetért.

Legnagyobb dáhlia tenyészet. Árjegyzék ingyen és bérmentve. UJNEPI KERTESZET, u. p.

MAGYARSZERDAHELY.

HIRDETMEY

A város állatállománya részére 12—18 vagon zabot, 300 q kismalmi búza korpát, 150 q olajpogácsát, cca 300 q réti szénát és cca 1000 q lucernát versenytárgyalás útján kíván beszerezni.

Ajánlatok november 4-nek déli 12 órájáig adandók be. Ajánlatok lehetőleg successive havonkénti leszállításra is teendők. Versenytárgyalási hirdetés és ajánlati minta a II. gazdasági ügyosztálynál átvehető. Fenírt takarmányműveken kívül takarmány-cukorrépat, takarmányrépat, sütőtököt, alomszalmát, tengeriszárat szabadkézből is vásárol a város termelőktől. E tekintetben ajánlatok a Városháza földszint 12. sz. szobájában tehetőek meg esetleg minta felmutatásával. Debrecen, 1937 október 23. Polgármester.

hírek

A Debreceni Független Ujság pártoktól független politikai napilap. — Szerkesztősége és kiadó hivatala: Ferenc József út 49. sz. Telefon: 32-12.
 Előfizetési ár: Egész évre 28.80 félévre 14.40, negyedévre 7.20 egy óra 2.40 pengő. Külföldre ennek a kétszerese. Egyes szám ára hétköznap 8 fillér, vasárnap 20 fillér.

Egy öreg nyomdász születésnapjára

Egy érdemekben gazdag élet érkezett el a mai nappal hetvenötödik fordulójához s bár magas kora és betegsége miatt ma már csak csöndes szemlélője az eseményeknek, lapunkhoz való egykori kapcsolata s a nyomdaipari pályán eltöltött több mint hat évtizedes ernyedetlen szorgalmú munkája érdemessé teszi arra, hogy róla megemlékezzünk.

Kronovitz Ignác, az egykori jónevű Hoffmann és Kronovitz nyomdávalal tártulajdonosa és a Debreceni Független Ujság egyik alapítója, egykori tulajdonosa ma töltötte be hetvenötödik életévét s gyermeki, szép számú családjá, valamint kiterjedt baráti köre megható szeretettel veszik körül ezt a derék, öreg nyomdászt, akinek nevét, míg munkálkodott, Debrecen határára túl is ismerték és becsülték.

Kronovitz Ignác a munka embere volt. Azé a munkás, amely csak tiszteltet és megbecsülést szerez művelőjének s mindenkor példaképpen állítható oda a jövő nemzedék elé.

Nem volt sohasem hívalkodó, a nyilvános szereplést nem kereste, chegyütt munkájának élt s akkor is amikor mint nyomdatulajdonos, bizonyos kényelmet engedhetett volna meg magának, őt mindig szorgos munkában lehetett találni.

Kronovitz Ignác 1895 október 1-én dr. Bakonyi Samu unszolására, barátjával Hoffmann Sándorral, megvette az akkori Debreceni nyomdáját és nyolc évig volt ennek a lapnak a kiadója. Munkatársa volt az akkori hírlapírás kiválóságai között a fiatal Ady Endre is. A Hoffmann és Kronovitz-nyomda adta ki a nagy költő első verseskötetét is. 1903-ban Mórincz Pállal mint felelős szerkesztővel megalapítja a Debreceni Független Ujságot, amely ezután a Hegedűs és Sándor Rt. tulajdonába ment át s attól Borsy Kezkes György és Thury Levente vette meg.

Az a hatvan esztendő, melyet Kronovitz Ignác a nyomdaipari pályán eltöltött, igazi építő munka volt, csöndes, de annál eredményesebb s amely munka anyagi javakat ugyan nem, de tisztelőinek egész seregét szerezte meg számára.

Hetvenötödik születésnapján mi is csatlakozunk az ünneplők táborához s őszinte szeretettel és a tisztelt munkának mindenkor kijáró megbecsüléssel hajtjuk meg előtte az elismerés lobogóját. (nk.)

— Sorozatos ígéhirdetést tart az Egyházak témájáról az október 31-ét megelőző héten a Piac ucai egyházzs. Minden nap két ilyen alkalomról gondoskodott az egyházzs.: d. u. 5 órakor a Kistéplomban és este 8 órakor a KIE nagytermében (Piac u. 36.). Mindkét alkalomra felhívjuk a református hívek figyelmét.

Jól nézzen szét

ma este a Szigeti koncerten.
 A legszebb ruhák biztosan a Körösi anyagból készültek.

Piac utca 38.

— Reformáció heti áhítatsorozat a KIE-ben. Október huszonegyedikétől harmincadikáig bezárólag minden este 8 órakor áhítat lesz a KIE Piac u. 36. sz. I. emelet nagytermében azok részére, kik napi elfoglaltságuk miatt csak esteli órákban érnek rá lelküket gondozni. Áhítatsorozat össze-foglaló címe: »Az egyház földi élete reggeltől estig.« Belépődíj nincs, minden érkezőt szeretettel hív és vár a vezetőség. (i)

— Hentesek figyelmébe! A Nép-jóléti Hivatal pályázatát hirdet 50 q zsír szállítására. Részletes pályázati feltételek megtudhatók a Nép-jóléti Hivatalnál. Hentes Szakosztály Elnöksége.

BIZALOMMAL vásárolhat Debrecen legrégebb festékszakszűletében, BERGER J. UTÓDA AUSPITZ Csapó u. 16.

— Halló! Halló! Itt Revíziós Leánykör! Vetített képes ingyenes előadás vasárnap délután 4-kor MANSZ-ban. Tárty: Női divat története, művészete. Előadó: Kocsis Erzsébet, tanítónő.

Dreher ÉDESSÉGEK A JÓIZLÉSŰ URI KÖZÖNSÉG ÉLELMİ CIKKEI

x Balogh hölgyfodrász frizurái olaj dauerjei felülmulhatatlan. Batthyány u. 10.

CIPŐ szükségletét legelőnyösebben NAGY BELA cipőüzletében szerezheti be. — Dégenfeld tér 11. Tiszapalota. Nemzeti árúhitelre is.

— Megkezdődtek az olasz nyelvlecek az Istitutóban. A mult tanévben közkeveltségnek örvendő olasz nyelvlecek ismét megkezdődtek minden fokozaton. Beiratkozások még állandóan folynak, a kezdő fokozaton az eddig tanult anyagot állandóan ismétljük. Beiratkozási díj félére két pengő, melyért a tagok díjmentesen résztvehetnek a nyelvleceken s az Istituto rendezésében már társadalmi eseménnyé vált olasz hangversenyeken. Nyelvóráink: Katonatiszteknek: hétfőn, csütörtökön 5-6. Kezdőknek: kedden, pénteken 6-8. Középfoknak: szerdán, szombaton 6-8. Haladóknak: hétfőn, csütörtökön 6-7. Egyetemistáknak hétfőn, pénteken 8-9. Fasiszta előadás: hétfőn 7-8. Irodalmi előadás: csütörtökön 7-8. Hivatalos órák: d. e. 10-12, d. u. 4-6. Telefon: 12-04. (o)

— Juhász Nagy Sándor beszéde a homokkerti templomban. Ma, vasárnap délután 5 órakor vallásos ünnepély lesz a homokkerti templomban, melyen Kovács József lekipásztor imája után Juhász Nagy Sándor mond vallásos beszédet. A templomi ünnepély után a homokkerti református olvasókönyv fog Juhász Nagy Sándor látogatást tenni.

x Erdelyi Erzsébet szücs műhelyét Sas uca 4. alá helyezte.

x Figyelem! Volt már Kertész-nél, hol maradék és rőfősáruk, düfűtűk, flanellek, selymek, vásznak nagyon olcsón kaphatók. Széchenyi u. 22.

— Értesítés. A Debreceni Orvosi Kamara értesíti a tagjait, hogy dr. Mailáth László ügyvéd, a kamara ügyésze f. hó 29-én, pénteken d. u. 6 órakor a kamara nagytermében (Ferenc József út 26., I. em. passzage) az orvostovábbképzés tanfolyomának keretében előadást tart: »Az orvosi gyakorlat jogi kérdései: orvosi titoktartás, műhiba, kártérítés« címen, melyre a kamara tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. (+)

— Ideges emberek gyomor- és bélbajánál reggelizés előtt egy télpohár természetes »Ferenc József« keserűvíz kissé felmelegítve igen kellemes háziszser, amely a székle-tétet elrendezi, az emésztést elő-mozdítja és az egész anyagcsere-t jótékonyan befolyásolja. Kérdezze meg orvosát.

— Doktoráavatások. A debreceni tudomány egyetemen szombaton délben O. Nagy Gábert és Szénássy Dénes aBrnát a bölcsészettudományok Szabó Katalint, Rákosi Irént, Gombkötő Bélát, Haider Lajost és Muszbeck Mihályt az orvostudományok, Nyerges Pált, Rébék Gyulát, Radó Endrét, Györffy Tibor Endrét, Tóth Bagó Józsefet és Fekete Sándort a jogtudományok doktorává avatták. Az avató beszédet dr. Csikesz Sándor mondta.

— Gazdálkodó ifjak táncanfolyama a Koronában november harmadikán megkezdődik. Beiratások már elfogadhatók. Külön órák bármely időben. Schaff táncanár.

Legújabb divat
 RETIKULÓK Feuermann
 bőrdobos mester Piac 26. passzage.

x Szabó Béla szücs szőrmebundái szabásban, izlésben vezet. Prémek nagy választékban; Piac uca 75.

— Nem kell angol szövet. Ahhoz, hogy kifogástalan legyen a ruha, ma már nem kell angol szövetet vásárolni. A Trunkhahn posztógyár gyártmányai felveszik a versenyt a világhírű angol szövetekkel, hiszen szintén szingyapjából készülnek. A Trunkhahn posztógyár közvetlen a fogyasztóknak is ad el szövetboltjaiban: Budapesten, IV., Prohászka Ottokár u. 8. és VI., Teréz körút 8., szöveteket. Vidékre kérje a mintakollekció bérmentes beküldését.

— Wipla a legideálisabb műfoganyag, színét, fényét szájon megtartja, de csak az M. W. L. Wipla védjeggyel valódi. Fogorvosától kérheti Takarékoságra.

PERZSASZÖNYEG javítás jutányosan garanciával csak TÖTÖNDIJÁNNAL Arany János u. 34.

x Ács Eta varrodáját Csapó u. 1. alá helyezte. Izléses munka. Szolid ár!

— Debrecen sz. kir. város Déri-múzeuma ma, vasárnap 9-1 óráig nyitva. Belépődíj nincsen. A Fűvészkert uca 2. szám alatti iskolaépületben elhelyezett Thaly-szoba kívánatra az igazgatóság engedélyével megtekinthető. Belépődíj 20 fillér. A múzeumi Közművelődési Könyvtár 10-12 óráig nyitva.
 x Gönczi József úriszobája, Rákosi Jenő uca 5., árban olcsó, kivitelben elsőrendű.

— Talált tárgyak a rendőrségen. Tegnap egy rézkarikára fűzött kulcsesomót s egy zálogjegyet szolgáltatott be a rendőrségre. — Igazolt tulajdonosok jelentkezzenek.

— Építkezések szeptemberben. A műszaki ügyosztály kimutatása szerint szeptember hónapban keletkezett egyszobás lakás 13, kétszobás 11, háromszobás 4, négyszobás 1. Megszűnt egyszobás 10, kétszobás 5, háromszobás 2, négyszobás 1.

Megbízható minőségű finom gyapjuszövetek!

CSAK SZAKÜZLETBEN VÁSÁROLJUNK!

Óriási választék

Feldheim Dezső

posztó üzletében

Piac uca 41. szám.

Takarékosság.

Címre ügyelni!

Ma este nyolc órakor Szigeti József hegedüestje a Bika dísztermében

Zenekedvelők Köre első bérleti hangversenye.

Rádióműsor

VASÁRNAP, OKTÓBER 24.

Budapest I.

9.30: Hírek. 10: Egyházi ének és szentbeszéd a Koronázó Főtemplomból. 11.15: Evangélikus istentisztelet, a Bécsi kaputéri templomból. 12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés. 12.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. Szünetben kb. 13.10: Magyar anekdoták Tóth Béla gyűjtéséből. Felolvassa: Szilassy Gyula. 14: Hanglemezek. 15.50: Ferencváros—Lazio Közép-európai Kupa döntő labdarugómérkőzés második félideje. Közvetítés Rómából. Beszélő Pluhár István. Utána kb. 16.50: A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István. 17.30: Petőfi dalja. Petőfi versek. Elmondja: Simorffy Margit. 18: Kiss Lajos és cigányzenekara muzsikál. 18.50: Németalföldi India rádiójának világhangversenye. Közvetítés Batáviából. Jáva szigetéről. 19.40: Ballerina. Operett három felvonásban. Irta: Martos Ferenc. Utána 22: Hírek, sporteredmények. 22.25: Székely Dezső jazz-zenekara játszik. 23: Vidák József és cigányzenekara játszik. 0.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II.

11.15: Hanglemezek. 15: A Mária I. honvédegyezred zenekara. Vezényel Figedy Sándor. 16.35: A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István. 18.25: Magyar orvos Braziliában. Ince Antal dr. és Tasnádi-Kubacska András dr. párbeszéde. 18.55: Kiss Lajos és cigányzenekara. 19.40: A középkori lovag. Vácsi Péter dr. egyetemi magántanár előadása. 20.10: Hírek, sport- és löversenyeredmények. 20.35: Hanglemezek.

Kész bundák, valamint mindenféle szűcs munkát olcsón vállal **ALTMANN** szűcs Miklós u. 2. Takarékoságra is

HÉTFŐ, OKTÓBER 25.

Budapest I.

6.45: Torna. Utána hanglemezek. Kb. 7.20: Étrend, közlemények. 10: Hírek. 10.20: Régi magyar szórakozások. 10.45: Ali basa megveretése. Irta: Zoltán Vilmos. 11: Emlékünnepély a Nemzeti Színház fennállásának 100. évfordulóján. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból. — Időjárás-jelentés. 12.05: Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. Vezényel Melles Béla. Közben kb. 12.30: Hírek. 13.20: Ditrői Csibi József zongorázik. 14: Bertó István a Operaház tagja énekel zongorakísérettel. 14.40: Hírek. 15: Árfolyámhírek, piaci árak. 16.15: Diákféltára: Mikes Kelemen. Ráthonyi József előadása. 6.45: Pontos időjelzés, hírek. 17: Sári Elemér és cigányzenekara. 17.50: Őszi horgászat. Mátyás József előadása. 18.20: Sándor Mária énekel zongorakísérettel. 18.45: „Dai Nippen.” Katona László előadása hanglemezekkel. 19.25: Helyszíni kép a jubiláló Nemzeti Színházról. Beszélő: Vitéz Somogyváry Gyula. 19.40: Ünnepi díszelőadás a Nemzeti Színház fennállásának 100. évfordulója alkalmából. Utána kb. 21.45: Hírek. 22.10: Zilzer Jolyka hegedül, zongorán kíséri Polgári Tibor. 23: Hírek német nyelven. 23.05: Farkas Józsa és cigányzenekara muzsikál. 0.05: Hírek, külföldi magyarok számára.

Budapest II.

17.55: Sári Elemér és cigányzenekara muzsikál. 18.20: Német nyelvoktatás. 20.25: Hírek. 20.50: Hanglemezek.

x Elvezet írni »Hughes« angol-tollal, most dús választékban megkaphatja Mihály papírkereskedésében, Svetits-udvar.

ELADÁS VÉTEL CSERE
Hálók, ebédlők, kombinált szobák, szőnyegek, varrógépek, jégszekrények, irodabutorok Széchenyi u. 6.

— **Ervényesülésének első feltétele a tudás.** Hiányzó vizsgáira leggyorsabban és legbiztosabban elkészülhet, ha beiratkozik a SDG középiskolai előkészítő magántanfolyamára. Külön tanfolyam gyengén tanuló gyermekek számára. — Minden tárgyat szaktanár tanít. A tanfolyam november hó 1-én kezdődik a SDG hivatalos helyiségében, Kálmántér 11. szám. Beiratkozás ugyanott délután 4—6 óráig. (o)

x **Nem lesz gondja,** ha kilós és méteres maradékot Degenfeld tér 11. maradeküzletben vásárol.

— **Október 31-én, vasárnap a virágok, koszorúk, gyertyák, mécsesek és sirok díszítésére szolgáló egyéb tárgyak árusítása.** A kereskedelmi és iparkamara közli érdekeltségével, hogy a 95.537—1921. K. M. sz. r. 2. §-ának 2. bekezdése értelmében, tekintettel arra, hogy Mindszent ünnepe hétfőre esik, így az ezt megelőző vasárnapon, október 31-én a virágok, koszorúk, gyertyák, mécsesek és sirok díszítésére szolgáló egyéb tárgyak reggel nyolc órától este hat óráig árusíthatók és házhoz, vagy temetőbe is szállíthatók.

— **Kihágási ügyek.** Debrecen város kihágási bírói szeptemberben 221 ítéletet hoztak, büntetőparancsot kiadtak 45 esetben, végrehajtást elrendeltek 435 esetben, fellebbezést felterjesztettek 45 esetben, felmentő, megszüntető végzést hoztak 71 esetben.

x **Kovács József nőiszabó,** Rákosi Jenő uca 5. Jó munka, szolid ár. Kovács József.

— **A rendőrség szeptemberi munkája.** Lám Dezső rendőrfőkapitányhelyettes a közigazgatási bizottság ülésén bejelentette, hogy szeptemberben az állami rendőrség debreceni kapitányságához 396 ügydarab érkezett. Ezek közül 83 idegen hatóságok megkeresése, 313 helyi keletkezésű bűnügy. Nevezetesebb bűnesetek: hatóság elleni erőszak vétsége 1, magánosok elleni erőszak vétsége 2, szemérem elleni bűntett 2, testi sértés vétsége 12, bűntett 1, lopás bűntett 45, vétség 85, sikkasztás, zártörés, hűtlen kezelés bűntett 3, vétség 20, család bűntett 2, vétség 11. A rendőri bűntető bírósághoz 421 kihágási feljelentés érkezett. Tíz gyűlést jelentettek be, ezeket mind tudomásul vették.

Gerendaj Debrecen. Sírkőgyár

Raktár: Hunyali uca 14.
Telefon: 30-24 és 19-47.
Gyár: Salétrom u. 3.
Közvetlen behozatal Svéd- és Olaszországból. Készít sírköveket mindenféle gránitból és márványból, sírboltokat s temetői munkákat legolcsóbb árban. Kérjen díjmentes költségvetést s rajzot.

x **Gomb raktáramat** mindenféle színben, divatban okvetlen tekintse meg. Sok pénzt takarít meg. Horovitz, Széchenyi u. 1.

— **Gulliver felébredt** és hétmérföldes csizmájával pillanatok alatt bejárta a mesevilágot. A Ma Gulliverje a kitűnő Philips »Windsor« 3+1 csöves nagyteljesítményű szuperrádió, amelyvel mesébe illő gyorsasággal juthatunk el egyik metropolisból a másikba. Hét hangolt köre, automatikus precíziós beállítója és még számos más technikai berendezés olyan tökéletes rádióvá avatják a »Windsor«-t, mely méltó Philips világhírnevéhez.

x **Urizabóságomat** Rothermere utcából Miklós uca 37. alá helyeztem. Sztepanov János.

— **Lopások.** Széplaki József, fancsikai gazdálkodó panaszt tett a rendőrségen, hogy az egyik homokerti fodrászműhelyből fekete kalapját ellopták. — Tardi Elek, Csapó uca 100. szám alatti fűszerkereskedő kifutójától kerékpárját a Csillag uca 60. számú ház elől elvitték. — Vitéz Tamássy Lajos vaskereskedő Küküllő uca 5. szám alatti udvarán a kamara nyitott ablakán keresztül ismeretlen tettes bemászott és nagymennyiségű almát és szőlőt elvitt. A tolvajokat keresi a rendőrség.

x **Érzékeny,** bokasüllyedéses lábakra könnyű, hajlékony divateipókat rendeljen bizalommal Hadnagyánál, Piac uca 44.

— **A modern kétcsöves rádió-vevőkészülék** majdnem annyit tud, mint régebben egyes szuperrádió. Az állomásokat szelektíven, biztosan hozza, amellet hangszínezete szebb, mint a régebbi szuperkészülékeké. A Telefunken 238 2+1 csöves rádiókészülék a modern követelményeknek legjobban felel meg. A beépített állomásszelektáló automata működése a bel- és külföldi állomások tiszta vételét, — Bécs vétele Budapest adása közben már nem probléma — a navimembrános hangszóró pedig az ideális természetű hangot biztosítja.

KÖZGAZDASÁG

A BÚZA

10 FILLERREL OLCSÓBB

Ujrozs októberre: 19.10, 19.20, zárlat 19.14, 1938 márciusra: 19.62, 19.63, 19.70, zárlat 19.65—19.66.

Tengeri 1938 májusra: 12.65, 12.70, zárlat 12.66—12.68.

A készáruipiacon gyenge forgalomban lanyha volt az irányzat. A búza, zab és tengeri 10—10 fillért veszített tegnapi árából.

Búza: felsőtiszai 77 kg-os 20.15—20.55, 78 kg-os 20.45—20.85, 79 kg-os 20.70—21.05, 80 kg-os 20.85—21.15.

Rozs: 18.80—19.00.
Takarmányárpa: elsőrendű 16.50—17.00, középminőségű 15.75—16.25.

Tengeri: 14.05—14.15.

Búza: 150 mm felsőtiszai 80-as 21.15, 150 mm felsőtiszai 80-as 21.10, 450 mm szabócsi 80-as 21.20, budapesti paritásban.

SERTÉSVÁSÁR

A mai ferencvárosi sertésvásárra felhajtottak 514 darab sertést. Előző napi maradvány 130. Eladtak 508 darabot. A vásári állományból angol hús-sertés 80. Árak: 1. uradalmi zsirsertés 340 kg-on felül 114, uradalmi zsirsertés 340 kg-on alul 110—112, I. szedett 110—111, középminőségű szedett 106—108, silány 101—105, angol tökesertés 108, exportzsír, márkázott 164 fillér kg-ként. Az irányzat változatlan.

METEOR MOZI MŰSORA

Vasárnap:

ANTHONY ADVERSE (Rabszolgaság), Frederich March izgalmas filmje. Előadások: 3—5—7 —negyed 10 órakor!

Budapesti szolid és versenyképes **bé nagykereskedés keres**

Debrecen városában és környékén henteseknél és fűszerkereskedőknél jól vezetett, abszolút megbízható agilis

képviselő!

Ajánlatokat »Jó kereset« jeligére **ERDŐS HIRDETŐIRODÁBA** BUDAPEST Teréz krt. 35. kérek.

HIVATALOS

VALUTAÁRFOLYAMOK

Angol font 16.70—16.90, cseh korona 11.20—11.90, dinár 7.40—7.90, USA dollár 336.70—340.70, francia frank 11.10—11.60, leu 2.85—3.—, lira 17.40—17.90, osztrák silling 80.—80.70, svájci frank 77.60—78.50.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A színházi iroda hírei:

Ma, vasárnap délután a mulatságos katoná-operett,

„**A HUSZÁRKISÁSSZONY**” mérsékelt helyarakkal kerül színre. A páholytól a karzatig mindenki sok derűt és jó mulatságot lel benne három óran keresztül. Este ismét új operett

„**TATJANA**”

izgalmas kémoperett kerül színre. Jurik leával, Julesival, a nevette nagy mesterével: Sugar Mivel, Tanayval, Kamarással, Herceggel a főszerepekben. Rendező Szabó Ernő, Vezényel Virágh Elemér.

Felhívjuk i. t. Közönségünk figyelmét és kérjük, szívesleg meg, hogy ez a sok ujdonság lehetlenné teszi minden egyes darabnak prömier-bérletben való előadását. A Közönségre halgattunk és a Közönségért tesszük, hogy változatos műsor még több gondját és munkáját vállaljuk. A prömierbérleten kívül bemutatott ujdonságok éppen olyan jók és éppen annyira gondtal készülnék, mint a pénteki bemutatók. Ne hagyja hát magát előítéletektől befolyásolni!

Hétfőn és kedden a rendkívüli sikerű

BIKFIC TANÁR UR

kerül színre „A bérlet 5 számban”. Kedden „B bérlet 5 számban”.

Szerdán „C bérlet 4 számban” Halasy Mariskával a főszerepben

„**VIHAR AZ EGYENLITŐN**”.

Fővárosi Gyermekszínház október 26-án, kedden délután fél 4 órakor tartja kacagtató tarka előadását a Csokonai-Színházban. Felépnek Budapest legtehetségesebb és legbájosabb gyermekművészei.

Tánc, öröm, jókedv! Jutalom az iskolaév elején.

Hungária filmszínház. Ma, vasárnap: 3, 5, 7, 9 órakor utoljára **Marlene Dietrich** címszereplésével **»ANGYAL«**. Fox világhírű és Zoltoránvi. Hétfőn: Cafe Metropolitan.

A nyilas lélek – betegség,

amelyet az egyházaknak misszióval, a társadalomnak gondoskodással kell gyógyítani

Irta: THURY LEVENTE

A magyar közvéleményt valóságosan elképesztette az *Egyesült Magyar Nemzeti Szocialista* (nyilaskeresztes) Párt hivatalos lapjának az a száma, amelyben megjelent a nyilas világszemélet elvi programja, ezzel a címmel: *Le az egyéni Szabadsággal!* Ez volt az a program, amelyet *Eckhardt Tibor* felolvasott a makói négyülésen, egy tüntető, fiatal nyilas arcába vágva a programot. A fiú megdöbbenően kékült, zöldült s végül is, amint az egész tömeg előtt kellett színt vallania, kénytelen volt kijelenteni:

— Ezt, így én sem fogadom el! Hát úgy, nyilvánosan, az egész gyűlés előtt nem is lehetett elfogadnia. Hiába adja ki a jelszót a program: alázzátok meg őket a porig, nehéz megállni, hogy akárki emberben fel ne támadjon a büszkeség és meg ne tagadhassa ezt a programot, akármint fizetnek a megalázkodásért, akármint akar az ember elérni ezen a réven. Annyira normális embernek, józan ésszel lehetetlen elfogadni ezt a programot s ezért gondolkodtam én sokáig: miért nem támadt fel még a nyilas tömeg annak a programnak a megtagadására, amelyet a parancsra szerkesztett, tehát hivatalos nyilaslappal teljes hitelességgel közzét:

- »Le az egyéni szabadságával!»
- »Le az osztályok szabadságával!»
- »Le az egyesületek, klikkek, társaságok szabadságával!»
- »Le a felekezetek szabadságával!»
- »Le a sajtószabadsággal!»
- »Le a lelkiismeret és a gondolat szabadságával!»
- »Le a gazdasági élet szabadságával!»
- »Le a tőkés szabadsággal!»
- »Le a munkás szabadságával!»
- »Le a művészet szabadságával!»
- »Le a földbirtok szabadságával!»
- »Le a család szabadságával!»
- »Le a férfi szabadságával!»
- »Le a nő szabadságával!»
- »Le a gyermek szabadságával!»
- »Le a szekszuális élet szabadságával!»

»Le a szórakozások szabadságával!»

»Le a zsidók szabadságával!»

»Le a nemzetiségek szabadságával!»

»Le általában véve minden egyéni szabadsággal és joggal, amelyet az ember kiteremtett a maga számára!»

A további közlemények között szerepelnek a következők:

»Közzétetek guzsba a társadalmakat! Kiskorúisátok őket és alázzátok meg a porig, hogy megjavuljanak!»

»Meg kell kötni az embereket, hogy egyik ne ártsa a másikat és a köznéket!»

Ez az *Uralmi Elv*.

Az olvasó kissé esodálkozik, hogy fogadhatja el ezt a programot életelvéként valaki. Mert az, aki tapos, aki megaláz, aki vállalja a társadalom guzsbakötését, aki a társadalomtól elveszi a gondolat és sóhajlás szabadságát is, az egyúttal maga is lemondott mindezekről. Hiszen a *vezéri elvben* csak egy ember számára van megengedve a szabadság: a vezér számára. Azt tehát, aki tapos, mások is tapossák felülről, aki megaláz, annak magának is porig kell alázkodnia, aki guzsbaköti a társadalmat, az maga is guzsba van kötve. Hogy lehet az, hogy emberi önértéktől való megfosztásnak ez az általános programja útát talál annak az ifjúságnak a szívéhez, amely régebben a szabadsággal lelkeseült? Mi magyarázza meg a lemondásnak azt a készségeit, amely ezt a programot az ifjú nyilasok részéről lelkesedéssel fogadtatja?

Ahogy visszagondolok egyetemi ifjúkoromra, csak egyetlen embert ismertem, akinek a gondolkodása hasonlított ehhez a programhoz. Ez az egyetemi évtársam egyszer elmondta nekem életfilozófiáját: — Nézd, — mondta — én nem lelkesülök a szabadsággal. Nem bannom, akárhányan vannak felettem, akárhányan kell szolgálni. Az nekem csak a fontos, hogy én alattam is legyenek mások, akik nekem szolgálnak.

A fiú közhivatalnokai pályára ment. Sokra nem vitte, szellemi képességeiből nem is teltett. De bizonyos, hogy elérte azt: vannak alatta, akiket ő taposhat. Körülbelül ez a nyilasfilozófia is.

És ahogy így gondolkodtam, egyszerre eszembe jutott egy francia regény, amely majdnem megnyerte a *Concourt-díjat*, a legnagyobb francia regény-kitüntetését. *Louis Ferdinand Céline* könyve ez, egy vidéki francia orvosé, aki egyszerre bukkant fel óriási könyvsikerrel a regénye révén. A regény címe: *Voyage au bout de la nuit*. Magyarul *Utazás az éjszaka mélyére* — címen jelent meg. Azt hiszem, az egyetlen példán kívül, amit az elébb elmondtam, ez vezet a nyilasok rejtélyeihez nyitjához.

A francia regényíró megdöbbenően őszinte ember. Keresztülvezet életírás ízű regényén át egy életet, amelyet csupa nyers őszton irányít. Fordítója, a kitünő *Hersey András* így jellemzi íróját:

»Az emberiség múltjában csak értelmetlen, sírási katasztrófák sorozatát látja... Még a lázadáshoz szükséges társadalmi alkalmazkodóképesség és hajlékonyság is hiányzik belőle. A politikai ál-

láfoglalás számára csak önvédelmi eszköz... Teljesen védetlen, társadalmi támaszték, kollektív öntudat nélkül veszi fel a harcot az élet millió, gonosz és könyörtelen veszélyével... Csak az ősi dolgokról, az emberi alaptermészet alaptényeiről vesz tudomást a félelemről, a testi étvágyról és a halálról.»

Céline a telefon, a rádió és a civilizáció többi vívmányainak korában, de az erkölcsi nevelés és a lélek tartalma tekintetében nemcsak *Konfucse*, *Buddha*, *Mohamed*, *Jézus* él, hanem messze az őshordák kora előtt. Minden önfeláldozásra, lemondásra épolyan képtelen, mint az állat. *Osztály*, *faj*, *nemzeti* érzés, *erkölcsi* törvény előtte semmi. Csak azért nem rabol és öl, mert fél a törvénytől, de ha nincs köze hozzá, tétlenül nézi, hogy más gyilkosságot tervez és öl. Egyedül attól fél: meg ne tudják, hogy ő is tudott róla. Ösember a huszadik század derekán.

Bevallom, amikor olvastam ezt a könyvet, nem értettem, miért szabad kiadni ilyesmit. Ma, a nyilas program megjelente után, úgy gondolkozom, mégis szükség van ilyen emberi dokumentumokra. *Céline* könyve nélkül nem tudtam volna magam sem megközelíteni a nyilas-lélek problémáját.

Íme néhány idézet *Céline* nézetiből:

»A világ óriási vállalat az a vállalat, hogy kibabráljának a világgal... A mi társadalmunk gyilkos hipokrizise; a szegény ember sorsán és állapotán való érzéketlenység. Kis emberek figyelméztelenek: hogyha a világ hatalmasai kezdenek benneteket szeretni, akkor valamit kérni akarnak.»

»A világ olyan, mint az ember. Minél nagyobb, annál komiszabb. Az a borzalmas megnyugvás, amely a szegényember számára a halált ugyanolyan könnyűvé teszi, mint az életet. A kisemberek sohasem kérdeik, hogy miért szenvednek. Beérik azzal, hogy keresztl-kasul gyűlölik egymást.»

Céline életének nagy tanulsága, amikor megmenekül egy veszedelmes helyzetből: a megalázkodás és a félelem a legbiztosabb fogóver az élet megtartására. Tisztek akarják egy hajón inzultálni, akik förtéletesen valami rágalmat halloztak felőle. Beszorítják a fedélzet egy sarkába, felelősségre vonják. Féltésneknek dícséri ellenfeleit, hazafias frázisoktól csepeg, hogy nehéz legyen felfofoznia a katonának őt, a civilt, amikor tor-kaszakadtából üvölti: Eljen a haza! — A dolog sikerül és beszéd közben *Céline* így gondolkodik:

»Fokról-fokra esőként, tünedeztet az önértétem, amely már ugyis alábbhagyott, miattal megaláztatásból vizsgálom, aztán érzetem, hogy védkép, szinte hivatalosan faképnél hagy. Nekem beszélhetnek, ez nagyon kellemes pillanat. E jelenet óta örökre fel szabadultam és megkönnyebbültem, persze a szó erkölcsi értelmében. Talán legelőször feletemre van szükség, hogy az ember kivágja magát az életben. Ettől a naptól kezdve nem kellett nekem se fogóver, se másféle erőny.»

Nos, néhány idézetem keresztül eljutottunk a nyilas lélekig. A nyilas lélek az, amely *Céline* sze-

Kabátot, Ruhát Schreiber Adolfnál

vegyen Ferenc József út 19.

H O L:

- Női télikabát szőrme-gallerral Pengő 27— 30 — 35—
- Női télikabát, Diagonál szövet, Crepdesin bé-lés, szőrme-gallerral 40—, 45—, 50—
- Női télikabát különleges model fason szőrmevel 60—, 70—
- Női ruha szövetből, divatszínekben 16—, 18—, 20—
- Női reklám alj több színben 3 7/8
- Női szövet alj, tinom kivétel 6 50, 7 50, 8 50
- Női kötött blúz la, műrőség 5 80
- Női kötött blúz gyanjúból 8 50-től 20—ig
- Női Tatt blúz és Crepdesin blúz . . . . . 5 80-tól 7 80 ig

Harisnyák, kesztyűk, kombinék olcsó árban.

Ta'arékosság bevasárlási üz'ete.

mével a világot óriási rablóbarlangnak nézi, de van erő benne, hogy ő is megkaparintsa a maga részét a zsákmányból. Böszörmény például király akart lenni, napszámok ezredesi rangra s más mire pályáztak s természetesen minden földi jóra, ami ezekkel jár. Egyrészenek nincs lelkiismeretük, másrészenek ami van, azt azzal altatják, hogy a kisember része ugyanis csak a szenvedés volt ezelőtt is. Persze ebből kiindulva nem azon a nyomon indulnak el, hogy azt a szenvedést kellene megszüntetni, hanem azon, hogy: *mi akkor az a kis letapasás és guzsbakötés?* De mind nagyon szeretik a népet s tudják is, hogy akarnak tőle valamit.

A háború utáni nyomorúságos és kilátástalan másfél évtized de sok embert megtanított a *Céline*-féle filozófiára: az önérték hiányára és félelemre van szükség, hogy az ember kivágja magát. Itt állanak szellemi pályájukat elvégzett fiatal emberek, de olyánok is, akik nem is tartják szükségesnek elvégezni. Könnyű megnyugvást találni abban, hogy: *íme, ennyire viszik azok, akik képestést szereztek!* Ennek a beteg lelkiismeretű, kilátástalan, csupa vágy, éhség, gyomor embertömégnek nyílik egy kis rés a diktatúrán át, hogy a falathoz jussanak, amely szerintük az életet kormányozza. Nem kell érte más, csak taposni azokat, akiket addig úgyis tapostak, csak mások, elvenni tőlük a társadalom néhány *»képmutató frázisát*, mint a szabadságra törekvés vágyát például s maguknak is eldobni az önértéket, beállni a sorba, amely nem náluk kezdődik ugyan, de — óh, — mily szép kilátás — nem is náluk végződik! Hiszen nem ők lesznek leg-alul!

Az a lélek, amely a nyilasprogramot kiagyalta, beteg lélek s époly beteg az, amelyik elfogadja s aláveti magát. Ez a lélek nem ismeri az Istent, aki *Jézus fiát szabadság fiainak nevezi*, aki az embernek méltóságot adott. Nem ismeri, sőt ellensége, mert a krisztusi hit megbontja a gléda rendjét, az ember egyenlőségének, testvériségének ígértével. Nem lehet tehát esodálkozni azon, hogy a nyilas és horgos program elébb-több megbontja a keresztény egyházat, ellene fordul, hiszen teljes egészében a kereszténység előtről való, az ami ellen, aminek a lerombolására *Jézus Krisztus* elhozta Isten örvendetes üzenetét.

Gyümölcsfa, Rózsa, Díszfa, Díszcserje. Evelő virág, Szőlővessző kapható, Nagyban is megrendelhető.

UNGHVÁRY

JÓZSEF

CEGLÉDI FAISKOLAJÁNAK

DEBRECENI LERAKATÁBAN

Bejárati Beihlen-u. 14 szám helyett

GARAY-UTCA 5 SZ. ALATT.

Egyedüli megbízott

Kocsák György

Kályhák, tűzhelyek, hőszigetzők

és mindenféle tüzelési cikkek
nagy választékban

Tóth Gyula

vasútlejtésben

Fegyver, Lőszer, M. Kir. Lőpor áruda

A félelem a jövőtől, a falat kegyéért az önértet végleges feladása és taposása azoknak, akik „ügyis szenyvednek”, harc minden társadalmi, nemzeti öntudat és emberi szolidaritás ellen — ez a nyilas — lélekulcsa. Betegség ez, amelyet nem gyógyít meg más, mint a társadalom gazdasági viszonyainak rendezése, a biztos jövő ígérete azoknak, akik a társadalom törvényeinek alávetik magukat. Betegség a nyilas gondolat, amelyet az egyházaknak elkölési missióval, a társadalomnak gondoskodással kell gyógyítani. De veszedelmes betegség.

Két nő beszélget

(Az egyik buta, de szép és esős, a másik okos, de csúnya, mint a fergeg.)

Az Okos: Kérlek édesem, meg kell, hogy mondjam, te rosszul esinélod! Te sosem leszel boldog, neked mindig bajod lesz a férfiakal, mert nem tudod magad jól beosztani.

A Buta: Mit osszak be magamon?

Okos: Nézd kicsikém, ne tessed magad olyan butának, te délután 5-re randevut adsz Pistának, fél hétre Gyurkának, negyed 9-re Ferinek és még kérde, hogy mit osszál be? A Feridet, Pistádat, Gyurkádát osszad be kicsikém!

Buta: Nem értem, hogy...

Okos: Persze, hogy nem érted azzal a kis buta agyaddal, majd megmagyarázom, nem értesz te a férfiakhoz, ide figyelj kis bogaram. Arról van szó, hogy ne adj Istent valamit torlódás áll be és a Pistád rászalad a Gyurkára és Gyurkád a Feridre és kész a baj. Te egyszerre sokat akarsz édesem, a végén a sok Feri, Gyurka, Pista, Aladár, akik azt hiszik, hogy ők az egyetlenek, megtudják, hogy te valóságilag stafétát rendezel belőlük.

Buta: Nem értem micsoda stafétáról...

Okos: Persze, hogy nem érted, esodálkozni, ha értenéd, szóval stafétát vagy 5-kor Pista fut vedel, fél 7-kor Gyurka, negyed 9-kor Feri, 10-kor Aladár és így tovább. Persze te nem érte a sporthoz, nem tudom neked megmagyarázni, hogy vannak esetek, amikor a futók túlváltak, rászaladnak egymásra és nem tudják jól átadni a stafétát: elejtik.

Buta (lelkesen): Ha én olyan okos volnék mint te, drágám, minden férfit az ujamra esavarnék, de szívesen cserélnék veled!

Okos: Csakhogy én nem cserélném el a te szép fejedet az én esonyá kobakommal, kicsi bogaram. Mert a te eszeddel, ne haragudj meg szíveskedem, soha sem jöttem volna rá, hogy az Elektrotax féreg írtó és lakáskarbantartási vállalat minden gondomtól megszabadít. 70 fillértől 110 fillérig havonként rendbentartja a lakásomat, minden férget kiirt a lakásból. A címet is megmondom: Piac ucca 89. Telefon 22-59.

A debreceni munkapiac szeptemberi helyzete

A hatósági munkaközvetítő hivatal jelentése szerint szeptember hónapban 715 munkahelyet és 814 munkakeresőt tartottak nyilván, tehát 100 munkahelyre 110 munkakereső jutott. A munkapiac szakmunkásokra közepes, segédmunkásokra kedvező volt. Szakma sze-

rint kedvező volt a ruházati, vas és fémiparban, valamint a segédmunkásoknál.

Elhelyeztek 138 férfit és 538 nőt, 655-öt helyben, 15-öt a kerületben. A háztartási alkalmazottak iránt kereslet igen élénk volt, elhelyeztek 538-at.

Előljárási ülés az ipartestületben

E hó 21-én, csütörtökön este tartotta meg szokásos havi rendes ülését az Ipartestület előljárási bizottsága.

Az ülést a felszabadult tanoncoknak ünnepélyes segéddéavátása nyitotta meg. A felszabadultakhoz Tóth Lajos elnök intézett buzdító beszédet és átadta Szabó Endre esztorgályos- és Zsigmond Károly nyomdász-segédnek az Ipartestület kitüntető oklevelét.

Ezután az elnöki jelentés következett. Ennek legkiemelkedőbb pontja az volt, hogy az Iparügyi Miniszter a debreceni ipartestülethez osztotta be az eddig még ipartestület kötelekbe nem tartozott Józsa, Hajdúánás, Mikepércs és Vámospércs község iparosait. Az e tárgyban kiadott rendelet szerdán érkezett le a Közigazgatási Hatósághoz és 30 napon belül már be is kell fejezni a beolvastással kapcsolatos formaszakaszokat. Ebből a célból a közigazgatási hatóság a jövő hónap 14-ére

alakuló közgyűlésre hívja össze Debrecenbe Józsa, Hajdúánás, Mikepércs és Vámospércs iparosait, amely alkalommal sor fog kerülni az alapszabályok és azzal kapcsolatban több más szabály módosítására is. A kérdéssel kapcsolatban a felszólalók egyhangúlag azt az álláspontot vallották, hogy az ipartestület a jelenlegi helyiségeiben és a jelenlegi alkalmazotti létszám mellett képtelen a reálháruló feladatot elvégezni, szükséges tehát a helyiségek megfelelő kibővítése és az alkalmazotti létszám felemelése.

Az előljárási bizottság meg is bizta az elnökséget és a számvizsgáló bizottságot, hogy a gyakorlati megoldás lehetőségére tegyenek előterjesztést.

Kimondatta az előljárási bizottság, hogy a közeljövőben körzeti nagygyűlést hív össze, aktuális ipari problémák megvitatására.

A fényképész-szakosztályban fennálló ellentétet kiegyenlítése érdekében az elnökség értekezletre hívta össze a szakosztály tagjait. Az értekezleten kialakult vélemény, illetve kérés teljesítéséppen kimondotta az előljárási bizottság, hogy a fényképész-szakosztályt elnökválasztó ülésre kell összehívni.

Ugyancsak ellentétet voltak a fodrász- és kozmetikus-szakosztályban is, amelynek eredményeképpen az egész vezetőség lemondott. Az előljárási bizottság ebben a szakosztályban is új választást rendelt el.

Az eddigi borbély és férfifodrász, valamint nőifodrászpart a kereskedelemügyi minisztérium fodrász elnevezés alatt összevonta. Az összevonással kapcsolatban rendezésre várt a tanoncvizsgálóbizottság rendezése is, amelyre vonatkozólag az előljárási bizottság úgy döntött, hogy a tanoncokat a fodrászpartnak abból a részéből kell vizsgáztatni, amelyre a tanonc szerződte volt, épp ezért

figyelembe véve a lemondásokat

a férfifodrászpart elsajátítása céljából beszerződött tanoncok vizsgájának lebonyolításával Erdélyi Ferenc eddigi vizsgálobizottsági alelnököt, míg a nőifodrásztanoncok vizsgájának lebonyolításával Polgár Lajosot bízták meg.

Nem fogadta el az előljárási bizottság Kripló József kerék- és kocsigyártó szakosztályi elnök lemondását, aki mellett szakmatársai megleghangú beadvényben nyilatkoztak meg.

Egyhangú határozattal kimondta az előljárási bizottság, hogy felkéri az iparostanonciskola felügyelőbizottságát, hogy a tanonciskolában is éppúgy, mint az a középiskolákban szokásos, vezessék be a 45 perces tanítási időt.

A csizmadiaszakosztály határozata ellen két fellebbezés érkezett be, amit az előljárási bizottság elutasított.

Az esetleges félreértések elkerülése céljából az iparügyi minisztérium körrendeletben közölte az ipartestületekkel, hogy mindazok az ipartestületi tagok, akikkel szemben kizáró ok fog fenn, vagy akik

2 évi tagsági díjjal hátralékban vannak; nemcsak az ipartestületi üléseken, hanem a szakosztályi (ideértve a választmányi stb. üléseket is) nem bírnak tanácskozási (felszólalási) és szavazási joggal, sem pedig semmiféle tisztséget be nem tölthetnek,

A hozzá intézett megkeresésre adott válaszában kifejti a Magyar Általános Hitelbank igazgatósága, hogy a debreceni székház munkálatait helybéli vállalkozóval kívánja elvégeztetni. Az előljárási bizottság e nyilatkozatot megnyugvással vette tudomásul, azonban ismételt felkéri a Hitelbank igazgatóságát, hogy a munkákat szakmánként adja ki az iparosoknak.

A nőiszabó szakosztály elnöksége kérte, hogy az ügy- és vagyonkezelési vizsgálatát az elnöki tanács rendelje el. Az elnöki tanács a kérelemnek eleget is tett és a számvizsgálóbizottság most terjesztette be jelentését, amely szerint az ügy- és vagyonkezelés ellen észrevétele nincs.

Horváth József kárpitósmester ismételt lemondását az előljárási bizottság tudomásul vette és az eképp megüresedett tisztségre Préz Benő eddigi póttagot hívta be.

Több kisebb jelentőségű ügy, valamint 5 interpelláció meghallgatása és az arra adott válaszok tudomásulvétele után az ülés Sórakor ért véget.

J.

— A bélben keletkező mérgek által okozott rosszullétnél egy-két pohár természetes »Ferenc József« keserűviz, gyors és alapos belkiürítő hatásánál fogva, a legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

Pécsi kocsz, tojásszén a legmagasabb hőértékű magyar tüzelőanyag.

Kapható a képviselőnél

Bódy Pál, Hunyadi-utca 20.

Telefon 14-89.

Művészi koszorukat

legelőbban nagy választékban

Magyar Viraghaz

P. GULYÁS ENDRE

Battyhányi ucca 6. szám.

Telefon: 17-94.

Vasárnapi istentiszteleti rend

A református templomokban. Nagytemplom délelőtt 10 órakor dr Soós Béla, délután 5 órakor dr Lencz G. Sándor, Kistemplom délelőtt 9 órakor Uray Sándor, 11 órakor Kulcsár Ferenc, délután 5 órakor Csánki Gábor, Kossuth u. délelőtt 10 órakor Birinyi János, délután 5 órakor Kulcsár Dezső, Árpádtér délelőtt 10 órakor dr Farkas Pál, délután 3 órakor Négyesy Bertalan th., Ispóty délelőtt 10 órakor Molnár Ferenc, délután 5 órakor Tamás Ferenc, Homokkert délelőtt 10 órakor Baja Mihály, délután 5 órakor dr Juhász Nagy Sándor, Kerektelep délelőtt 10 órakor Makkai László, délután 5 órakor Bartha József th., Wolaffkatelep délután 3 órakor Orsi János th., Nyilastelep délelőtt 10 órakor Mezey Béla, délután 3 órakor Bartha József th., Csapókert délelőtt 10 órakor dr Danesházy Sándor, délután 3 órakor Balcsó György th., Nyulas délelőtt 10 órakor dr Lencz G. Sándor, Téglavető délután 3 órakor Kovács Árpád, Szata délután 2 órakor Biró Béla, Elep délután 2 órakor Váry László, Fancsika délelőtt 9 órakor Biró Béla, Halap délelőtt 9 órakor Bárdi Ferenc, Allóhegy délelőtt 11 órakor Bárdi Ferenc, Nagyhegyes délelőtt 9 órakor Bárdi Ferenc, Pipóhegy délután 3 órakor v. Szabó Endre, Nagyeserei iskola délelőtt 11 órakor Biró Béla, Pallag délelőtt 9 órakor Kulcsár Ferenc, Hosszúpályi út délelőtt 9 órakor Papp Géza, Téglaskert délelőtt 10 órakor Bittó Zoltán, Belsőhat délután 3 órakor Siposs Imre.

Egyetemi istentisztelet. Vasárnap délelőtt 11 órakor a Kollégium Oratóriumában Szenes László fogja az ígét hirdetni.

A róm. kat. templomban és kápolnában. Rendes vasárnap miserend reggel 6, 7, 8, 9 órakor. Fél 10 órakor nagy mise, melyet tart dr Lindenberger János apostoli kormányzó, prédikál dr Hanzély Lajos. A további szentmisék kezdete 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor. Kertészekben: Csapókertben: Kummergruber Emil piarista tanár, Homokkertben dr Rassovszky László piarista tanár, Hajdúánásban Novák Gyula s. lelkes, Nyilastelepen Kiss László s. lelkes, Józsaán dr Szabó János, Augusztá szanatóriumában Horváth István piarista tanár, Pallagon dr Bátky Miklós rendház főnök, Macson Faragó László s. lelkes.

Az evangélikus templomban vasárnap délelőtt 9 órakor középiskolai ifjúsági istentisztelet igehirdetéssel. Prédikál Labossa Lajos. Délelőtt 10 órakor és este 5 órakor gyülekezeti istentisztelet. Prédikál mindkét alkalommal Bajtós Sándor. Délután 3 óra 30 perckor a középiskolai fii-tanulók bibliá-órája »Hogyan olvassam az én bibliámat?« címen. Bibliát magyaráz és előadást tart Labossa Lajos.

A gör. kat. templomban. Reggel 7 órakor reggeli istentisztelet, délelőtt 8 órakor diákmissze, 9 órakor katonai istentisztelet, 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet Papp Gyula szentszéki tanácsos mondja, háromnegyed 12 órakor csendes szentmise. Délután fél 4 órakor rózsafüzér ajátosság, 4 órakor vecsernye, utána szentbeszéd és szentségimádás.

A baptista imaházban. A Szappanos ucca 23. sz. alatt lévő imaházban vasárnap délelőtt fél 9—fél 10-ig imaáhitat, fél 10—fél 11-ig prédikáció, délután 6—8-ig vallásosestély, vegyeskar és zenés számokkal. — Szerdán este 7—8-ig bibliáóra. — Péntek este 7—8-ig imaóra.

TÉLIKABÁTJAINK BUNDÁINK RUHÁINK

elsőrendű kiállítás és
tökéletes szabás folytán a
**LEGGÉNYESEBB IZLÉST
IS KIELÉGITIK.**

Rózsá

nődivatáruház kft.

DEBRECEN, BIKA SZÁLLÓVAL SZEMBEN

Szolíd, szigorúan szabott árak. Alapítási év: 1893

Vasárnap avatják fel Rácz Károly cigányprimás síremlékét

Ferenc Józsefnek is többször muzsikált a nagy primás, akit mégis perbe fogtak királlysértésért.

Vasárnap a Köztemetőben ünnepélyes keretek között avatják fel Rácz Károlynak, a híres debreceni cigányprimásnak a síremlékét, amit a Debreceni Városi Dalegylet emelt egykori aranyérmes tagjának.

Rácz Károly szorosán hozzátartozott a békebeli Debrecen életéhez. *Méltó folytatója volt azoknak a tradícióknak, amiket a mindig messze földön híres nagy debreceni cigányprimások alakítottak ki,* élükön a leghíresebbel: Boka Károllyal. Pedig Rácz Károly tulajdonképpen nem is volt debreceni, a szomszédos Nagyváradon született 1859-ben. Ott tanult, a híres mulatós bihari dzsentrik fejlesztették izlését és tudását, úgy hogy fiatalon felkerült Budapestre és ott több zenekarban, köztük az országosan ismert Bunkó-bandában játszott.

A fiatal primás neve ekkor már kitűnően hangzott s amikor *Oláh József* neves debreceni zenekara primás nélkül maradt, Rácz Károlyt *hozták meg az élére.* Ettől kezdve Rácz Károly annyira összefonódott Debrecennel, mintha ő is a Basahalmán belül látta volna meg a napvilágot. A régi Arany Bikában, Angol Királynőben és a Hungáriában játszott, felváltva a Magyarokkal, akikkel egyenlő volt a rangja és a népszerűsége. *Egyformán mestere volt a magyar nótának és az akkor divatos valcereknek, zenekara, mely 18 tagból állott — később hat Ráczfiú muzsikált benne az apja vezetésével — csakhamar országos hírévé lett.* Amikor az öreg József főkegéc a Horvátvágyon járt, Rácz Károly muzsikált neki s játszott I. Ferenc József előtt is, amikor az uralkodó 1896-ban meglátogatta Debrecen, sőt már előbb is, Szegeden, a király ottani látogatásakor és később Aradon is.

Egyszer mégis királlysértési perbe keveredett. Amikor *Kossuth* Ferenc először járt Debrecenben, a mindig

erős függetlenségű város társadalmá nagy felkesedéssel fogadta és tiszteletére a régi Bika szép dísztermében nagyszabású bankettel rendezett. Az első felköszöntő a királyra hangzott el. *Rácz Károly azonban nyomban a loyális szónoklat után hirtelen rázendített zenekarával a nótára, ami mégis közelebb állott Debrecen szívéhez: *Jaj, de huncut a német...**

Országos botrány kerekedett ebből. Rácz Károlyt királlysértésért perbe fogták és csak nagynehezen tudta magát kivágni a törvényszéki tárgyaláson azzal, hogy a teremben olyan szongas volt, hogy nem hallotta, mire szól a felköszöntő, tehát minden célszerűség nélkül húzta rá a dacos magyar nótát. Fel is mentették, bár mindenki tisztában volt vele, hogy *Rácz Károlynak nagyon is jó a hallása.*

Vidám és könnyű világ volt akkoriban, amidőn Rácz Károly vonója melegeitette a szíveket a debreceni éjszakában s nyaranként nyitva volt a Rácz zenekar előtt az egész Nagymagyarország. Nyáron sohasem volt itthon Rácz Károly, zenekarával együtt fürdőkön játszott, a Tatrában, Erdélyben és a Felvidéken, hiszen a Rácz-zenekar ekkor már az ország legelső bandái közé tartozott. *Az akkoriban divatos cigányversenyeket mind sorban megnyerte, Kassáról, Miskolcra, Aradról és Marosvásárhelyre elhozta az első díjakat.* (Ezek ma a Déri-múzeumban vannak elhelyezve.)

Később megnyílt a Royal-kávéház is és ekkor az Arany Bika, Angol Királynő és a Hungaria után a negyedik nagy hely létesült, ahol a Rácz-zenekar muzsikált. Az 1900-as esztendő eleje volt akor, a debreceni éjszakai életnek fénykorá, amikor a 7-es Vilmos-huszárok két feledhetetlen tisztje: a braganzai herceg, I. Ferenc József keresztfia és gróf *Eszterházy* Pál diktálták a tempót, hajnali fiakeres négyes-

sel a Nagytemplom előtt, lovon való megjelenéssel a bálban és főképpen szertelen pénzszerűséssel.

Rácz Károly neve elválaszthatatlan ettől a romantikus korszaktól, közben azonban *magasabb művészi érzékkel részt vett minden olyan debreceni megmozdulásban, amely a magyar dalkultúrát szolgálta.* A Debreceni Városi Dalegylettel nagyon régi és meleg kapcsolatai voltak, elkísérte a dalegylet belső és külföldi turnéira is és művészi játékával mindenütt megbecsülést és elismerést szerzett a magyar dalnak. Ezt méltányolta a Városi Dalegylet akkor, amikor *25 éves tagsági jubileuma alkalmából aranyérmével tüntette ki s most pedig Nagy Sándor János szobrászművésszel síremléke, készíttetett az 1916-ban elhunyt nagy debreceni primásnak.*

Ezt a síremléket avatják fel vasárnap délután azon a sírhelyen, amit a város adományozott a ravatalozó szomszédságában. A síremlékavatás ünnepségen a Városi Dalegylet élénkel,

a debreceni egyesített cigányzenekarok — élükön a Rácz-zenekarral — játszanak az ünnepi beszédet pedig dr. Balla Bertalan városi tanácsnok, a Városi Dalegylet elnöke mondja. Megjelenik a síremlék avatáson dr. Kölesy Sándor polgármester is és annak a megbecsülésnek a jeleként, amellyel Debrecen közönsége viselkedik a nagy primás emléke iránt, a város közönsége nevében koszorút helyeztet el a síremléken.

Einapolták Eckhardt Tibornak Svaszta Gyula ellen indított sajtórágalmazási perét

Svaszta Gyula dr. az ismert debreceni nyilasvezér sajtó útján elkövetett rágalmozás és becsületsértés címén került szomodon a törvényszék Trácssy-tanácsa elé. Eckhardt Tibor, a Független Kisgazdapárt vezére tett feljelentést Svaszta ellen, aki a Debrecenben megjelenő *Nemzeti Híradó* című nyilas lapban cikket írt, amelyben a nyilasoknál megszokott hangon és modorban támadt Eckhardt Tibornak, akit rágalmozó kitételekkel halmozott el.

A törvényszéki tárgyaláson Eckhardt Tibor nem jelent meg, képviselőtét dr. Szabó Ferenc ügyvéd látta el. A szemlélt adatok felvételénél kiderült, hogy dr. Svaszta szülei háztartásában él, állás nélküli gazdasz. hitfelekezet elleni izgatás és sajtóvétség címén többször volt büntetve. Kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert cikket meggyőződéséből írt.

A bíróság ezután megállapította, hogy az inkriminált cikk a lap 1936 novemberi számában van, Eckhardt Tibor feljelentése szerint azonban ez

a lap csak 1937 áprilisában jelent meg s annak tartalmáról csak akkor jutott tudomása.

Svaszta azonban kijelentette, hogy a lap novemberben jelent meg s így Eckhardt Tibor elkésett a feljelentéssel. A törvényszék dr. Szabó Ferenc ügyvéd indítványára elrendelte Eckhardt Tibornak tanúkénti kihallgatását, arra vonatkozólag, hogy mikor szerzett tudomást az inkriminált cikk megjelenéséről, és a tárgyalást elnapolta.

MEGSZÜNT IPAROK

Kovács Margit kifőzés, Cserép Ferenc sütő, Gerő László szatós, Róth Mártonné koresma, özv. Molnár József géperejű bérkocsi, Droppa Gyula cukrász, Ötvös Ferenc szatós, Debreceni Gyula Hajdusági személfuvarozási vállalat, személfuvarozás.

A FÜGGETLEN UJSÁG hirdetései mindig eredményesek!

Elsőrendű cégek!!

Elsőrendű áruját!!

Elsőrendű kiszolgálás mellett!!

szerezheti meg

A „TAKARÉKOSSÁG”

Kereskedelmi R. T.

vásárlási igazolványával!!

Szerezze meg az igazolványt, díjtalanul

bocsátja rendelkezésére a „TAKARÉKOSSÁG” irodája
Debrecen, Deák Ferenc ucca 6.

Kályhák,
tűzhelyek, hőszigetelők
és mindenféle tüzelési cikkek
nagy választékban
Tóth Gyula
vasútlevele
Fegyver, Lőszér, M. Kir. Lőpor áruda

A félelem a jövőtől, a falat kegyért az önért végleges feladása és taposása azoknak, akik "ügyis szenvednek", harc minden társadalmi, nemzeti öntudat és emberi szolidaritás ellen — ez a nyilas — lélekulcsa. Betegség ez, amelyet nem gyógyít meg más, mint a társadalom gazdasági viszonyainak rendezése, a biztos jövő ígérete azoknak, akik a társadalom törvényeinek alávetik magukat. Betegség a nyilas gondolat, amelyet az egyházaknak elkövetési misszióval, a társadalomnak gondoskodással kell gyógyítani. De veszedelmes betegség.

Két nő beszélget

(Az egyik buta, de szép és csinos, a másik okos, de csúnya, mint a fergeg.)

Okos: Kérlek édesem, meg kell, hogy mondjam, te rosszul csinálod! Te sosem leszel boldog, neked mindig bajod lesz a férfiakkal, mert nem tudod magad jól beszélni.

A Buta: Mit osszak be magamról?

Okos: Nézd kicsikém, ne tessed magad olyan butának, te délután 5-re randevut adsz Pistának, fél hétre Gyurkának, negyed 9-re Ferinek és még kérde, hogy mit osszal be? A Feridet, Pistádat, Gyurkádát osszad be kicsikém!

Buta: Nem értem, hogy...

Okos: Persze, hogy nem érted azzal a kis buta agyaddal, majd megmagyarázom, nem értesz te a férfiakhoz, ide figyelj kis bogaram. Arról van szó, hogy ne adj Isten valamit torlódás áll be és a Pistád rászalad a Gyurkára és Gyurkád a Feridre és kész a baj. Te egyszerre sokat akarsz édesem, a végén a sok Feri, Gyurka, Pista, Aladár, akik azt hiszik, hogy ők az egyetlenek, megtudják, hogy te valósággal stafétát rendezel belőlük.

Buta: Nem értem micsoda stafétáról...

Okos: Persze, hogy nem érted, csodálkozni, ha értenéd, szóval arról van szó, hogy te valósággal stafétát vagy. 5-kor Pista fut veled, fél 7-kor Gyurka, negyed 9-kor Feri, 10-kor Aladár és így tovább. Persze te nem értel a sporthoz, nem tudom neked megmagyarázni, hogy vannak esetek, amikor a futók túlváltak, rászaladnak egymásra és nem tudják jól átadni a stafétát: elejtik.

Buta (lelkesen): Ha én olyan okos volnék mint te, drágám, minden férfit az ujjamra esavarnék, de szívesen eserelnék veled!

Okos: Csakhogy én nem eserelném el a te szép fejedet az én csúnya kobakkommal, kicsi bogaram. Mert a te eszeddel, ne haragudj meg szívecském, soha sem jöttem volna rá, hogy az Elektrotax féreg írtó és lakáskarbantartási vállalat minden gondomtól megszabadít. 70 fillértől 110 fillérig havonként rendbentartja a lakásomat, minden fergeg kiirtja a lakásból. A címet is megmondom: Piac uca 59. Telefon 22-59.

A debreceni munkapiac szeptemberi helyzete

A hatósági munkaközvetítő hivatal jelentése szerint szeptember hónapban 715 munkahelyet és 814 munkakeresőt tartottak nyilván, tehát 100 munkahelyre 110 munkakereső jutott. A munkapiac szakmunkásokra közepes, segédmunkásokra kedvező volt. Szakma sze-

rint kedvező volt a ruházati, vas és fémiparban, valamint a segédmunkásoknál.

Elhelyeztek 138 férfit és 538 nőt, 655-öt helyben, 15-öt a kerületben. A háztartási alkalmazottak iránt kereslet igen élénk volt, elhelyeztek 538-at.

Előljárásági ülés az iparrestületben

E hó 21-én, csütörtökön este tartotta meg szokásos havi rendes ülését az Iparrestület előljárásági.

Az ülést a felszabadult tanoncoknak ünnepélyes segédéavatása nyitotta meg. A felszabadultakhoz Tóth Lajos elnök intézett buzdító beszédet és átadta Szabó Endre esztergályos- és Zsigmond Károly nyomdász-segédnek az Iparrestület kintüntetési oklevelét.

Ezután az elnöki jelentés következett. Ennek legkiemelkedőbb pontja az volt, hogy az Iparügyi Miniszter a debreceni iparrestülethez osztotta be az eddig még iparrestület kötelekbe nem tartozott Józsa, Hajdúhámsón, Mikepércs és Vámospércs község iparosait. Az e tárgyban kiadott rendelet szerdán érkezett le a Közigazgatási Hatósághoz és 30 napon belül már be is kell fejezni a beolvastással kapcsolatos formázásokat. Ebből a célból a közigazgatási hatóság a jövő hónap 14-ére

alakuló közgyűlésre hívja össze Debrecenbe Józsa, Hajdúhámsón, Mikepércs és Vámospércs iparosait, amely alkalommal sor fog kerülni az alapszabályok és azzal kapcsolatban több más szabály módosítására is. A kérdéssel kapcsolatban a felszólalók egybehangzóan azt az álláspontot vallották, hogy az iparrestület a jelenlegi helyiségeiben és a jelenlegi alkalmazotti létszám mellett képtelen a reá hároló feladatot elvégezni,

szükséges tehát a helyiségek megfelelő kibővítése és az alkalmazotti létszám felemelése.

Az előljárásági meg is bizta az elnökséget és a számvizsgáló bizottságot, hogy a gyakorlati megoldás lehetőségére tegyenek előterjesztést.

Kimondatta az előljárásági, hogy a közeljövőben körzeti nagygyűlést hív össze, aktuális ipari problémák megvitatására.

A fénypécs-szakosztályban fennálló ellentétek kiegyenlítése érdekében az elnökség értekezletre hívta össze a szakosztály tagjait. Az értekezleten kialakult vélemény, illetve kérdés teljesítéséül kimondotta az előljárásági, hogy a fénypécs-szakosztályt elnökválasztó ülésre kell összehívni.

Ugyancsak ellentétek voltak a fodrász- és kozmetikus-szakosztályban is, amelynek eredményeképpen az egész vezetőség lemondott. Az előljárásági ebben a szakosztályban is új választást rendelt el.

Az eddigi borbély és férfifodrász, valamint nőifodrászpart a kereskedelemügyi minisztérium fodrász- elnevezés alatt összevonta. Az összevonással kapcsolatban rendezésre várt a tanonevizsgálóbizottság rendezése is, amelyre vonatkozólag az előljárásági úgy döntött, hogy a tanoncokat a fodrászpartnak abból a részéből kell vizsgáztatni, amelyre a tanonc szerződte volt, épp ezért

figyelembe véve a lemondásokat a férfifodrászpart elsajátítása céljából beszerződött tanoncok vizsgájának lebonyolításával Erdélyi Ferenc eddigi vizsgálóbizottsági alelnököt, míg a nőifodrásztanoncok vizsgájának lebonyolításával Polgár Lajost bízták meg.

Nem fogadta el az előljárásági Kripló József kerék- és kocsigyártó szakosztályi elnök lemondását, aki mellett szakmatársai meglehetősen beadányban nyilatkoztak meg.

Egyhangú határozattal kimondta az előljárásági, hogy felkéri az iparrestület tanonciskola felügyelőbizottságát, hogy a tanonciskolában is éppúgy, mint az a középiskolákban szokásos, vezessék be a 45 perces tanítási időt.

A csizmadiaszakosztály határozata ellen két fellebbezés érkezett be, amit az előljárásági elutasított.

Az esetleges félreértések elkerülése céljából az iparügyi minisztérium körrendeletben közölte az iparrestülettel, hogy mindazok az iparrestületi tagok, akikkel szemben kizárási ok fog fenn, vagy akik

2 évi tagsági díjjal hátralékban vannak: némesak az iparrestületi üléseken, hanem a szakosztályi (ideértve a választmányi stb. üléseket is) nem birnak tanácskozási (felszólalási) és szavazási joggal, sem pedig semmiféle tisztséget be nem tölthetnek,

A hozzá intézett megkeresésre adott válaszában kifejti a Magyar Általános Hitelbank igazgatósága, hogy a debreceni székház munkálatait helybeli vállalkozóval kívánja elvégeztetni. Az előljárásági e nyilatkozatot megnyugvással vette tudomásul, azonban ismételt felkéri a Hitelbank igazgatóságát, hogy a munkákat szakmánként adja ki az iparosoknak.

A nőiszabó szakosztály elnöksége kérte, hogy az ügy- és vagyonkezelési vizsgálatát az elnöki tanács rendelje el. Az elnöki tanács a kérelemnek eleget is tett és a számvizsgálóbizottság most terjesztette be jelentését, amely szerint az ügy- és vagyonkezelés ellen észrevétele nincs.

Horváth József kárpitósmester ismételt lemondását az előljárásági tudomásul vette és az eképp megüresedett tisztségre Précz Benő eddigi póttagot hívta be.

Több kisebb jelentőségű ügy, valamint 5 interpelláció meghallgatása és az arra adott válaszok tudomásulvétele után az ülés 8 órakor ért véget.

J.

— A bélben keletkező mérgek által okozott rosszulletnélnél egy-két pohár természetes »Ferenc József« keserűvíz, gyors és alapos belkiürítő hatásánál fogva, a legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

Pécsi koks, tojásszén a legmagasabb hőértékű magyar tüzelőanyag.
Kapható a képviselőnél
Bódy Pál, Hunyadi-utca 20.
Telefon 14-89.

Művészi koszorukat
legelőbbsban nagy választékban
Magyar Viraghaz
P. GULYÁS ENDRE
Battyhányi uca 6. szám.
Telefon: 17-94.

Vasárnapi istentiszteleti rend

A református templomokban. Nagytemplom délelőtt 10 órakor dr Soós Béla, délután 5 órakor dr Lencz G. Sándor, Kistemplom délelőtt 9 órakor Uray Sándor, 11 órakor Kulesár Ferenc, délután 5 órakor Csánki Gábor, Kossuth u. délelőtt 10 órakor Birinyi János, délután 5 órakor Kulesár Dezső, Árpádtér délelőtt 10 órakor dr Farkas Pál, délután 3 órakor Négysy Bertalan th., Ispóty délelőtt 10 órakor Molnár Ferenc, délután 5 órakor Tamás Ferenc, Homokkert délelőtt 10 órakor Baja Mihály, délután 5 órakor dr Juhász Nagy Sándor, Kerekestelep délelőtt 10 órakor Makkai László, délután 5 órakor Bartha József th., Wolaffkatelep délután 3 órakor Órsi János th., Nyilastelep délelőtt 10 órakor Mezey Béla, délután 3 órakor Bartha József th., Csapókeret délelőtt 10 órakor dr Dancsházy Sándor, délután 3 órakor Balcsó György th., Nyulas délelőtt 10 órakor dr Lencz G. Sándor, Téglavető délután 3 órakor Kovács Árpád, Szata délután 2 órakor Biró Béla, Elep délután 2 órakor Váry László, Fancsika délelőtt 9 órakor Biró Béla, Haláp délelőtt 9 órakor Bárdi Ferenc, Allóhegy délelőtt 11 órakor Bárdi Ferenc, Nagyhegyes délelőtt 9 órakor Bárdi Ferenc, Pipóhegy délután 3 órakor v. Szabó Endre, Nagysereci iskola délelőtt 11 órakor Biró Béla, Pallag délelőtt 9 órakor Kulesár Ferenc, Hosszúpályi út délelőtt 9 órakor Papp Géza, Téglaskert délelőtt 10 órakor Bittó Zoltán, Belsőhat délután 3 órakor Siposs Imre.

Egyetemi istentisztelet. Vasárnap délelőtt 11 órakor a Kollégium Oratóriumában Szemes László fogja az ígét hirdetni.

A róm. kat. templomban és kápolnában. Rendes vasárnapi miserend reggel 6, 7, 8, 9 órakor. Fél 10 órakor nagy mise, melyet tart dr Lindenberger János apostoli kormányzó, prédikál dr Hanzély Lajos. A további szentmisek kezdete 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor. Kertészekben: Csapókeretben: Kummergruber. Emil piarista tanár, Homokkertben dr Rassoovszky László piarista tanár, Hajdúhámsónban Novák Gyula s. lelkész, Nyilastelepen Kiss László s. lelkész, Józsa dr Szabó János, Augustia szanatóriumában Horváth István piarista tanár, Pallagon dr Battky Miklós rendházfőnök, Macson Faragó László s. lelkész.

Az evangélikus templomban vasárnap délelőtt 9 órakor középiskolai ifjúsági istentisztelet igéhrítéssel. Prédikál Labossa Lajos. Délelőtt 10 órakor és este 5 órakor gyülekezeti istentisztelet. Prédikál mindkét alkalommal Bójtós Sándor. Délután 3 óra 30 perckor a középiskolai fiu-tanulók bibliakörje »Hogyan olvassam az én biblijámat?« címen. Bibliát magyaráz és előadást tart Labossa Lajos.

A gör. kat. templomban. Reggel 7 órakor reggeli istentisztelet, délelőtt 8 órakor diákmise, 9 órakor katonai istentisztelet, 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet Papp Gyula szentszéki tanácsos mondja, háromnegyed 12 órakor esendes szentmise. Délután fél 4 órakor rózsafüzér ajtatosság, 4 órakor vecsernye, utána szentbeszéd és szentségimádás.

A baptista imaházban. A Szappanos uca 23. sz. alatt lévő imaházban vasárnap délelőtt fél 9—fél 10-ig imádkozhat, fél 10—fél 11-ig prédikáció, délután 6—8-ig vallásosestély, vegyeskar és zeneszámokkal. — Szerdán este 7—8-ig bibliakör. — Péntek este 7—8-ig imaóra.

TÉLIKABÁTJAINK BUNDÁINK RUHÁINK

elsőrendű kiállítás és
tökéletes szabás folytán a
**LEGKÉNYESEBB IZLÉST
IS KIELÉGITIK.**

Rózsá

nődivatárúház kft.

DEBRECEN, BIKÁ SZÁLLÓVAL SZEMBEN

Szolid, szigorúan szabott árak. Alapítási év: 1893

Vasárnap avatják fel Rácz Károly cigányprimás siremlékét

Ferenc Józsefnek is többször muzsikált a nagy primás, akit mégis perbe fogtak királlysértésért.

Vasárnap a Köztetetőben ünnepélyes keretek között avatják fel Rácz Károlynak, a híres debreceni cigányprimásnak a siremlékét, amit a Debreceni Városi Dalegylet emelt egykori aranyérmes tagjának.

Rácz Károly szorosan hozzátartozott a békebeli Debrecen életéhez. Múltját folytatja volt azoknak a tradícióknak, amiket a mindig messze földön híres nagy debreceni cigányprimások alakítottak ki, élükön a leghíresebbel: Boka Károllyal. Pedig Rácz Károly tulajdonképpen nem is volt debreceni, a szomszédos Nagyvárkonyon született 1859-ben. Ott tanult, a híres mulatósi bihari dzsentrik fejlesztették izlését és tudását, úgy hogy fiatalon felkerült Budapestre és ott több zenekarban, köztük az országosan ismert Bunkó-bandában játszott.

A fiatal primás neve ekkor már kitűnően hangozott s amikor Oláh József neves debreceni zenekara primás nélkül maradt, Rácz Károlyt hívták meg az élére. Ettől kezdve Rácz Károly annyira összefonódott Debrecennel, mintha ő is a Basahalmán belül látta volna meg a napvilágot. A régi Arany Bikában, Angol Királynőben és a Hungáriában játszott, felváltva a Magyarokkal, akikkel egyenlő volt a rangja és a népszerűsége. Egyformán mestere volt a magyar nótának és az akkor divatos válcereknek, zenekara, mely 18 tagból állott — később hat Ráczfiú muzsikált benne az apja vezetésével — csakhamar országos hírű lett. Amikor az öreg József főherceg a Horvátországon járt, Rácz Károly muzsikált neki s játszott I. Ferenc József előtt is, amikor az uralkodó 1896-ban meglátogatta Debrecen, sőt már előbb is, Szegeden, a király ottani látogatásakor és később Aradon is.

Egyszer mégis királlysértési perbe keveredett. Amikor Kossuth Ferenc először járt Debrecenben, a mindig

erős függetlenségi város társadalmában nagy lelkesedéssel fogadta és tiszteletre a régi Bika szép dísztermében nagyszabású bankettet rendezett. Az első felköszöntő a királyra hangozott el. Rácz Károly azonban nyomban a loyális szónoklat után hirtelen rázendített zenekarával a nótára, ami mégis közelebb állott Debrecen szívéhez: Jaj, de huncut a német...

Országos botrány kerekedett ebből. Rácz Károlyt királlysértésért perbe fogták és csak nagynehezen tudta magát kivágni a törvényszéki tárgyaláson azzal, hogy a teremben olyan zsongás volt, hogy nem hallotta, mire szól a felköszöntő, tehát minden célszerűség nélkül húzta rá a dacos magyar nótát. Fel is mentették, bár mindenki tisztában volt vele, hogy Rácz Károlynak nagyon is jó a hallása.

Vidám és könnyű világ volt akkoriban, amidőn Rácz Károly vonója melegebbé a szíveket a debreceni éjszakában s nyaranként nyitva volt a Rácz zenekar előtt az egész Nagymagyarország. Nyáron sohasem volt itthon Rácz Károly, zenekarával együtt fürdőkön játszott, a Tatrában, Erdélyben és a Felvidéken, hiszen a Rácz-zenekar ekkor már az ország legelső bandái közé tartozott. Az akkoriban divatos cigányversenyeket mind sorban megnyerte, Kassáról, Miskolcra, Aradról és Marosvásárhelyre elhozta az első díjakat. (Ezek ma a Déri-múzeumban vannak elhelyezve.)

Később megnyitott a Royal-kávéház is és ekkor az Arany Bika, Angol Királynő és a Hungaria után a negyedik nagy hely létesült, ahol a Rácz-zenekar muzsikált. Az 1900-as esztendő eleje volt akor, a debreceni éjszakai életnek fénykora, amikor a 7-es Vilmos-huszárok két feledhetetlen tisztje: a branzai herceg, I. Ferenc József keresztfia és gróf Esterházy Pál diktálták a tempót, hajnali fiakeres négyes-

sel a Nagytemplom előtt, lovon való megjelenéssel a háiban és főképen szertelen pénzszerzéssel.

Rácz Károly neve elválaszthatatlan ettől a romantikus korszaktól, közben azonban magasabb művészi értekkel részt vett minden olyan debreceni mozgalomban, amely a magyar dalkultúrát szolgálta. A Debreceni Városi Dalegylettel nagyon régi és meleg kapcsolatai voltak, elkísérte a dalegylet belső és külföldi turnéira is és művészi játékával mindenütt megbecsülést és elismerést szerzett a magyar dalnak. Ezt méltányolta a Városi Dalegylet akkor, amikor 25 éves tagsági jubileuma alkalmával aranyérmével tüntette ki s most pedig Nagy Sándor János szobrászművésszel siremléke készíttetett az 1916-ban elhunyt nagy debreceni primásnak.

Ezt a siremléket avatják fel vasárnap délután azon a sírhelyen, amit a város adományozott a ravatalozó szomszédságában. A siremlékavatás ünnepségén a Városi Dalegylet énekel.

a debreceni egyesített cigányzenekarok — élükön a Rácz-zenekarral — játszanak az ünnepi beszédet pedig dr. Balla Bertalan városi tanácsnok, a Városi Dalegylet elnöke mondta. Megjelenik a siremlék avatáson dr. Kölesy Sándor polgármester is és annak a megbecsülésnek a jeleként, amellyel Debrecen közönsége viseltetik a nagy primás emléke iránt, a város közönsége nevében koszorút helyeztet el a siremléken.

Einapolták Eckhardt Tibornak Svaszta Gyula ellen indított sajtórágalmazási perét

Svaszta Gyula dr., az ismert debreceni nyilasvezér sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés címén került szombaton a törvényszék Trágya-tanácsa elé. Eckhardt Tibor, a Független Kisgazdapárt vezére tett feljelentést Svaszta ellen, aki a Debrecenben megjelenő "Nemzeti Híradó" című nyilas lapban cikket írt, amelyben a nyilasoknál megszokott hangon és modorban támadt Eckhardt Tibornak, akit rágalmazó kitételekkel halmozott el.

A törvényszéki tárgyaláson Eckhardt Tibor nem jelent meg, képviselőjét dr. Szabó Ferenc ügyvéd látta el. A személynél adatok felvételénél kiderült, hogy dr. Svaszta szülei háztartásában él, állás nélküli gazdasz. hitfelekezet elleni izgatás és sajtóvétség címén többször volt büntetve. Kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert cikkét meggyőződéssel írta.

A bíróság ezután megállapította, hogy az inkriminált cikk a lap 1936 novemberi számában van, Eckhardt Tibor feljelentése szerint azonban ez

a lap csak 1937 áprilisában jelent meg s annak tartalmáról csak akkor jutott tudomása.

Svaszta azonban kijelentette, hogy a lap novemberben jelent meg s így Eckhardt Tibor elkésett a feljelentéssel. A törvényszék dr. Szabó Ferenc ügyvéd indítványára elrendelte Eckhardt Tibornak tanúkénti kihallgatását, arra vonatkozólag, hogy mikor szerzett tudomást az inkriminált cikk megjelenéséről, és a tárgyalást einapolta.

MEGSZÜNT IPAROK

Kovács Margit kifőzés, Cserép Ferenc sütő, Gerő László szatós, Róth Mártonné korema, özv. Molnár Józsefné géperejű bérkocsi, Droppa Gyula cukrász, Ötvös Ferencné szatós, Debreceni Gyula Hajdusági személtuvarozási vállalat, személtuvarozás.

A FÜGGETLEN UJSÁG hirdetései mindig eredményesek!

Elsőrendű cégek!!

Elsőrendű áruját!!

Elsőrendű kiszolgálás mellett!!
szerezheti meg

A „TAKARÉKOSSÁG”

Kereskedelmi R. T.

vásárlási igazolványával!!

Szerezze meg az igazolványt, díjtalanul

bocsátja rendelkezésére a „TAKARÉKOSSÁG” irodája
Debrecen, Deák Ferenc ucca 6.

BOROS szépen
jól
olcsón **fest, mos, tisztít** Piac
utca
77.

Asszonyoknak

Rovatvezető: Dr. Dévainé Erdős Böske

Kézimunka a nagy divat

Minden évben jobban kifejlődik ez a sportszerűen üzőt kézimunkadivat. Mindig szebb és szebb dolgokat tudunk magunknak készíteni és ma már ott tartunk, hogy olyan kosztümöket, ruhákat kötünk és horgolunk magunknak, hogy minden elegáns asszony megirigyelheti.

Elmesélem most sebtiben, hogy mihez tessék hölgyeim sürgősen nekikezdeni.

Először nélkülözhetetlen egy esipkehorgolással meghorgott nagy délutáni ruha. Ez úgy készül, hogy vesziük nem vastag, de nyitott szálú fonalat és gardero-bunkban kiválasztunk egy nekünk, illetve horgoltruha fazonjának legjobban illő selyem, vagy szövetrohánkat, amihez állandóan hozzáillesztve a horgolást, a szabásmintát kiadja. Ezután nézünk egy csillagos, pikós horgolást, tehát olyat, ami leginkább hasonlít a esipkéhez. Hosszú vagy rövid ujjat horgolunk neki, vesziük alája satin, vagy lamé kombinét, úgy színes virágot tűzünk a kivágásba, vagy egy nagy klipset, vagy brossot és bárhova elmehetünk. Ha nagyon drága fonalból készítjük, az egész ruha nem kerül többbe, mint maximum 20-25 pengőbe. Legjobban ajánlom a fekete színt, de nagyon szép walliskéket is látam már. Azért hangsúlyoztam az imént, hogy nyitott szálú pamutot kell venni hozzá, mert ez bolyhosodik egy kicsit és akkor később pláne, ha készen átkéféljük egy kicsit, úgy fog kinézni, mint az angora.

Bácsinénál

különleges bőrgarnitúrák, bőrövek bőrkeztényük, retikülök, javítások, c...ttbehúzások a legutányosabban készülnek. Halköz 6. szám.

Második fontos tenni, illetve kötnivalónk egy rendes, elegáns pullover. Ha valaki gyönyörűen tud kötni, akkor fonásos pullover ajánlok, vagy szintén angorából egy esipkekötést. Ennél szebbet el sem lehet képzelni. Nagyon szépek a mellirozott anyagokból készült pulloverek, amilyen a kosztüm anyag, olyan mellirozást adhatunk a bluznak, ha nem akarunk magában mellirozottat venni, vehetjük úgy, hogy két, mondjuk barna és zöld zefirt állítunk össze. Ugyanezt kapjuk majdnem és mégis lényegesen olcsóbb.

Sürgősen horgoljunk azután magunknak egy ágybolerót. Ropant édes fazonok kerültek elő az idén. Csak bolero hosszúságban (és ehhez valami bőlesesség, mert minek hosszú? A paplan alá?) bő ujjakkal, elől ép, hogy összeér és harkanyaka fent egy masniban kötődik. Nagyon könnyű, egyszerű és olcsó mulatság. Ezt készíthetjük két színből, mondjuk egy színnek két árnyalatával. Halvány és még halványabb kékekkel. Nagyon érdekes árnyalatokat lehet így kihozni.

A kötött kosztüm, vagy a kötött ruha, ma ép olyan cikk, mint a nagy estélyi, vagy a kis délutáni. Kössünk magunknak egy barna szoknyát, zipzárral esukódva, hozzá ugyanaból a színből egy jumpert, elüti gombokkal, és még egy pullover, mondjuk rozsdá, vagy terakota színből, mindjárt lesz két összeállításunk és el leszünk látva egész télen át trottor ruhákkal, ami jó meleg, elegáns és olcsó.

Ha elegánsan akar öltözködni keresse fel Fábrián Béla női divatszalonját Péterfia ucca 19.

Heti étlap és konyhareceptek

Hétfő. Ebéd: Zöldbaleves, vágott borjúhús, kel, tepertős pogácsa. Vacsora: Rántott gomba déli főzelékkel, szőlő.

Kedd. Ebéd: Lencseleves, dinszteleit marhanyelv, sárgaborsópüré, gyümölcs. Vacsora: Felvágott, tea, gyümölcs.

Szerda. Ebéd: Karfiolleves, serpenyős rostélyos, rizs, almapiüré. Vacsora: Rakott kelkáposzta, vaj, sajt, gyümölcs.

Csütörtök. Ebéd: Gulyásleves, rakott burgonya, palaesinta, szőlő. Vacsora: Tojáslepeny felvágottal, szőlő.

Péntek. Ebéd: Burgonyaleves fogas rántva, tartárral, gesztenyepüré. Vacsora: Gyümölcsrizs, tejszinhabbal, szőlő.

Szombat. Ebéd: Húsleves, paradicsomos marhahús, linzer. Vacsora: Szardínia, sajt, vaj, tea.

Vasárnap. Ebéd: Gombaleves, töltöttkáposzta, rántottésirke, burgonya, gerbardszeletek. Vacsora: töltöttésirke, pároltkáposzta, szőlő.

RECEPTEK

Zsíros pogácsa. Húsz deka fagyasztott zsírt hét deci liszttel eldörzsölünk és keletve megsózzuk. Ekkor egy egész tojást és két deci savanyú tejfelt teszünk hozzá és alaposan összegyúrva elnyújtjuk, pogácsaszaggatóval kiszaggatjuk, fölvert tojással megkenve tepsibe rakjuk és nagyon forró sütőbe tesszük.

Cukros gesztenye. Puhára kell nagyon főzni a gesztenyét és gondosan lehámozni és a finom héját is lehúzni, azután hideg vízbe rakni, hogy kissé megkeményedjen. Azalatt ugyanolyan súlyú cukorból, amint amennyit a gesztenye nyomott, cukorszirupot főzünk és azt még forrón a gesztenyére öntjük. Négy napon át, mindennap fel kell forralni a cukorszirupot és újra leönteni vele a gesztenyét. Ha gesztenye azután megszáradt, tetszős szerinti cukormázzal lehet bevonnai még pedig úgy, hogy fopiszakálókra szúrva megforgatjuk a mázba a gesztenyét és meleg helyen megszáradt.

Rizssel töltött omlette. Főzzünk

DIVATPOSTA

Bronzvörös. A szín egész biztos jól is fog állni és divatos is. Csínáltassa egész angolosan: síma rövid szoknya, két zsebbel, álló, oroszos nyak, elől galalit zippzárral, amelyről egy élénk u. n. »Anu-Agner« lóg le. Sajátjából tessen rá három ujjnyi széles övet. Zsebkendőt tethet a zsebbe. Barna accessoireket viseljen hozzá. Üdvözlöt.

Félnék kislány. Ha Pestre jön, csak keressen fel, szívesen segíték ruhát választani. Üdvözlöt.

Házasszony. En inkább ajánlom, hogy vegyen egy szép kis otthoni ruhát, mint egy pongyolát. Pongyolában, ha egészséges valaki, nem igen fogadhat vendéget, inkább vegyen egy olcsóbb puha anyagot, azt csináltassa úgy, hogy a derekát a bal, a szoknyát pedig a jobb oldalon gombolja végig, övet, kis bubigallért, hosszú ujjat tessen bele. Egyszerű, könnyen felvehető és mégis kedves házi ruhája lesz. Üdvözlöt.

Kérjük olvasóinkat, leveleiket mindig rovatvezetőnk címére, Budapest, Teréz körút 35. küldjék.

Magyar keleti szőnyegek vétele eladása

Izsáknál Piac 68.

Kedvező fizetési feltételek

Antikpropaganda

Egészen megdöbbentő, hogy korunk mennyire hasonlít az antik civilizáció hanyatlásának korához. A tudósok már igen sok megegyezésre felhívták a figyelmet. Legutóbb M. P. Charlesorth kiváló angol történész arról tartott előadást, hogy a római császárság milyen bőven élt korunk nagy fegyverével, a propagandáját a röpiratok, plakátok, rádió helyett — érepenzek útján üzte. Az érepenzekbe nyomott képek és szavak hirdették világgá a divatos jelszavakat. A latin igen tömör nyelv s néhány szóval nagyon sokat tud kifejezni. Trajanus pénzén láthatjuk, amint a császár hűbéres királyokat iktat be jogaikba, meghódítja Arábiát, királyt ad Parthiának. Hadrianus uralkodása idején a római pénzek »Augustus békéjéről«, »a római nép jólétéről«, »az adósságok elengedéséről« beszélnek. A III. század folyamán, mikor a polgári zavargások és a katonai zendülések egymást érik a birodalomban, az érepenzek »a hadsereg hűségéről«, »a csapatok egységéről« beszélnek. Mikor Róma a végső pusztulás előtt állt, a pénzek a Város örökkévalóságát hangoztatták. Így próbálta a propaganda a szomorú tényeket ellensúlyozni.

UJ IPAROSOK ÉS KERESKEDŐK

Király Gábor keresma, özv. Poeszt Lászlóné sz. Kovács Mária szatócs, Szabó József szatócs, Horváth István cipész, Jakabovits Henrik tűzifa és építkezési anyagkereskedés, Pusztai Sándorné sz. Lukács Anna halkereskedés, Dankó Gáborné kifőzés, Dankó Gáborné kávémérés, Szikszai Sándor garazszirozás, özv. Kiss Gáborné sz. Siteri Julianna sertésbél és sertésbelszervkereskedés, özv. Molnár Józsefné Szander Pél és Hajdu Mihály géperejű bérkocsi, Horváth Lajos férfiszabó és férfiruhakészítő, Kiss Lukácsné sz. Németi Ilona nőiszabó és leányruha készítő, Kun Lászlóné sz. Rusnyák Eszter gyümölcs, zöldségfélék stb. kereskedés, Wagner Mihályné sz. Gulyás Erzsébet vad és barányhúskereskedés, Szőke Sándorné szatócs, Pál János 44-es számú lőfogató bérkocsi, Kun József telephelyről fuvarozó géperejű bérkocsi, Tokarczyk Antalné gyümölcs, déligyümölcs, zöldség stb. kereskedés, Fekete Mórca tűzelőanyag, szerszámfa, építési anyag stb. kereskedés, Weisz Zoltán kályha, cipőpaszta, cipőápolási szerek stb. kereskedés, Székelyhidi István fa és szén, továbbá mindennemű termény és takarmánykereskedés, Braun Lázár élő és vágott baromfi, tojás, gyümölcs, déligyümölcskereskedés, Ungerleider Jenőné sz. Kovács Elza cukorka, csokoládé, cukrászipari termékek, gyümölcs, déligyümölcs és hűsítőitalok kereskedés, Pap Lajos baromfi, tojás, zöldség, félélek, gyümölcs, déligyümölcskereskedés.

Tűzek szeptemberben. Szeptemberben 1 szobátűz, 1 műszaki mentés és 1 kazaltűz fordult elő. A károszég 1300 pengő, amiből körülbelül 700 tétel meg biztosítás révén. Mentési eset 557 fordult elő, ebből 5 mérgezéses öngyilkosság volt. A mentőautók 1797 kilométert, a mentőkoscsik 949,7 kilométert tettek meg.

Az Ön szállodája Budapest n a Corvin-szálloda

Budapest szívében, a Nemzeti Színház mellett: VIII. Cserkonay-utca 14. Főkéletes modern komfort. Folyóvíz és központi fűtés minden szobában Budapest valóságos villamos vasúti és autóbussza a hotel közvetlen közelében. Egyágyas szobák má 3 pengőből, kétágyas szobák 6 pengőből, teljes penzió 6-50 pengő.

HIRDETÉS

A debreceni tűzifakereskedők megbízottai, mint a munkaadók képviselői és a tűzifaaprító munkavállalók képviselői az elsőfokú igazhatóságnál megállapodást írtak alá, melyszerint a kályhafa, vékonyfa és kuglifa kézi-erővel való felfűrészelése és felvágásának munkabére métermázsánként 28 fillér.

A megállapodás f. évi október hó 25-én lép életbe. Debrecen, 1937 október hó 21-én. Debrecen sz. kir. város elsőfokú igazgatási hatósága, mint elsőfokú iparhatóság.

Olcsó árak, jó minőség, legnagyobb választék a Magyar Ruhaiipar-nál

Bika szálló épület

Női félikabátok, női bundák, női ruhák. — Férfi félikabátok, városi és lengyel bundák, öltönyök. — Iskolai előírásos fiú és leányka ruhák és kabátok

A Takarékoság bevásárló helye.

Olcsó szabott árak!

A minőséget garantáljuk!

Pompásan sikerült tanulmányi kirándulást rendeztek a debreceni vendéglősök a tokaji Rákóczi-pincébe

Csütörtökön reggel 63 tagú kiránduló társaság kereste fel Debrecenből Windischgraetz Lajos herceg tokaji Rákóczi-bor pincéjét, amelynek vezetősége borkóstolót rendezett a debreceni vendéglősök és italmérők számára. Ebből az alkalomból a pincér szakiskola tanulói tanári felügyelet alatt szintén kirándultak Tokajba, ahol a Rákóczi-pince vezetője Krausz Ernő igazgatóval és Galambos Nándor magyarországi vezérképviselővel az élén igazi magyaros fogadtatást készített elő a debreceni vendégek számára.

A pályaudvaron kocsik vártak az érkezőket és perec mulva már uzsonna keretében mutatták be a vendégeknek a palaakozás titkait. Három szűrőkészüléken keresztül jut a nehéz aszúbor az üvegbe, amelyet nyomban gép segítségével dugaszolnak, majd egy hatalmas edényben pasztörizálnak. A pasztörizálás 70—75 fokon történik és közben az üveg tetejét vaskupakkal látják el, hogy a dugót ki ne lökje magából. Még így is sok üveg esattan el a forralás közben.

A mutogatás, illetve uzsonna közben jobbnál-jobb borokat kínálnak a tokaji lányok és mire a kirándulás tulajdonképpeni tárgya, a Rákóczi-pince bemutatására kerül sor,

már emelkedett a hangulat.

A történelmi nevezettségű és múltú Rákóczi-pincében cigányzongorára fogadta a vendégeket a

Nem loptam én életemben, csak egy csikót Debrecenben...

...a történelmi nevezettségű és múltú Rákóczi-pincében cigányzongorára fogadta a vendégeket a

A kommunál alatt két héten keresztül 20 ember lakott ebben a hordóban, így rejtvény el a kommunisták elől.

A hatalmas pinceteremben a Windischgraetz borkülönlegességek vannak kiállítva, előttük a világ legnagyobb nemzeteinek zászlócskái lengedeznek. Rózsika, a rendkívül szívélyes modorú háziasszony — pedig kislány — magyarázza, hogy

a nyáron egy norvég tudós járt a pincében és felfedezte

hogy a norvég lobogó hibás. Nyomban megígérte, ha hazazaér, küld egy igazi norvég zászlót és szavát meg is tartotta, mert éppen a héten megérkezett Oslóból a tudós zászló-küldeménye.

A pince végtelen sikátorainak bemutatása következik borkóstolóval és magyarázatokkal fűszerezve. Mindenütt villanyvilágítás van és mint a katonák sorakoznak egymás mellett a hordók,

melyeknek szagtól a kevés ivótréninggel rendelkező látogató könnyen be is rughat.

Mindenki kis poharat szorongat kezében, megnyitnak a hordók és önműködő lopókból kínálják a vendégeket. Csak kortyokat isznak a kóstolók és messze van a, messze van a... tokaji hegy, ahova

félórai barangolás után jut ki az ember a pincéből.

Gyönyörű ez a hegy, a ragyogó napsütéses időben még zöld színben pompáznak a szőlőtőkék, de a szüret már megtörtént, hiányzik róluk a gyümölcs.

A hegy tetejéről Ungvárig lehet ellátni, arakamazi templom tornyáról olvassák le, hogy hány óra van.

Visszajövet a nagy pinceteremben izlésesen terített asztalokhoz ül a társaság és ebédet szolgálnak fel: a Tisza legjobb balaiból készült halászlé és pompás túróseszsa a menü, a hozzáillő borokkal. Pecsényebor, száraz szamorodni, aszú, furmint és a tokaji különlegességek valamennyi fajtája.

Az ebédnél megjelent Réthy Aladár kormányfőtanácsos, ny. borszáti főfelügyelő, a tolelvai királyi pincészet volt igazgatója. A Windischgraetz pincészetnek az egyik irányítója most és ő üdvözölte keresetlen szavakkal a debreceni vendégeket. Remek ember, igazi magyar úr a békebeli fajtából, aki közvetlenül elbeszélgetett a debreceni vendéglősökkel és sok érdekes esetet mesélt el pályafutásának emlékeiből.

Réthy Aladár az udvarhoz tartozott, fizetését is Bécsben kapta a főudvarmesteri hivatalból.

A királyi pince az udvar civil-listájának egyik tartozéka volt,

borait az egész világon ismerték. Aki a tolelvai királyi pincében dolgozott, csak úgy mondta:

— A császár munkása vagyok!

Miután a királyi pincék jövedelme a mindenkori koronás királyt illette meg, Károly király lemondása után Bethlen miniszterelnök úgy intézkedett, hogy a jövedelem hovatartozása felett a kormányok rendelkezzenek. Azóta ez így történik.

A jó ebéd után Neumann Sándor, a debreceni vendéglősök népszerű alelnöke rögtönzött talpraesett felköszöntőt — közkívánatra. A szellemes és tartalmas beszéd után egyre emelkedett a hangulat, irültek a boroskanesők és a vendégek tánera perdültek. Így ment ez 6 óráig, amikor elérkezett

a visszautazás ideje és a vendégek korszakkal és üvegekkel megrakodva elindultak a pályaudvar felé. Előbb azonban még egy utolsó fájó pillantással néztek körül a pincében, amelynek tartalma még a londoni konferencia hangulatát is előnyösen tudná befolyásolni Kár, hogy Tokaj olyan messze van Londontól...

A kellemes és tanulságos kirándulás megrendezője Gaál Endre vendéglős titkár, Sajó Imre italmérő titkár, a pincér szakiskola tanári kara és a debreceni vendéglősök, italmérők érdeme. De természetesen elismerés illeti meg a Windischgraetz hercegi Rákóczi-pince vezetőségét a magyaros vendéglátásért és szakszerű bemutatásért.

Szokatlan per, a tárgya a gyászokcsi

Az egyik debreceni temetkezési vállalkozó 3800 pengős keresetet nyújtott be a debreceni törvényszékhez. A temetkezési vállalkozó egy fővárosi kocsigyártót követeli a 3800 pengőt, mert a megrendelt új gyászokcsi helyett ócska anyagokból összeállított, rosszul fényezett, rosszul faragott, otromba izléstelen kivitelű kocsit szállított neki.

A temetkezési vállalkozó előadta keresetében, hogy amikor meglátta a rozoga, töredezett fényű, csunya új gyászokcsit, értesítette a budapesti gyártót, hogy a kocsit nem veszi át, fizessék neki vissza a vételárat. Amikor a budapesti kocsigyártó erre nem volt hajlandó, a temetkezési vállalkozó szakértőkkel vizsgálta meg a gyászhintót. A szakértők lesújtó véleményét adták az új gyászokcsiról: megállapították, hogy a kocsik lakkozása silány, a faragások nem megfelelőek, a kerekék elnagyoltak, megfelelő biztonságot nem nyújtanak teherbördésre, a tengelyek kopottak és ócskák és a kopásból azt lehet következtetni, hogy előzőleg legalább tíz esztendőig használták őket. A ruganyok szintén ócskák, de ócska minden bádoglemez,

a vasalkatrészeket még a rozsdanyomokat is fel lehet fedezni.

Súlyos gondatlanságot jelent, hogy egyes fontos alkatrészeket kopott ócska anyagokkal pótolták, mert ezek az anyagok

nagobb megterhelésnél könnyen kiszakadhatnak, letörhetnek és a temetésen kellemetlen zavarok állhatnak elő.

A temetkezési vállalkozó a szakértői

véleményt elküldte a budapesti gyártónak és most már erősebben szólította fel, hogy a vételárat fizesse vissza, a gyászhintót pedig rendelkezésre bocsátja. A kocsigyártó még ekkor sem volt hajlandó visszadni a pénzt, mire a temetkezési vállalkozó dr. Sonnenwirth Lajos ügyvéd útján pert indított ellene.

A vételár visszafizetésén kívül a keresetben kérte 112 pengő megtérülését, azon a címen, hogy miután a kocsit nem használhatta,

kénytelen volt tizennégy ízben kölcsönkocsit kérni, ami 112 pengőjébe került.

Arravaló tekintettel pedig, hogy időközben anyagban és munkabérből óriási emelkedés állott be és így a megrendelt kocsit csak húsz százalékkal magasabb áron lehet megkapni, kérte a temetkezési vállalkozó

a húsz százalék különbözet, 692 pengő megtérülését is.

Az érdekes perben a napokban fog tárgyalást kintúzni a törvényszék.

DEBRECENI TERMÉNY- ÉS TAKARMÁNYPIACI ÁRAK:

Búza 18.60—19.40—19.70, rozs 17.50—17.20, árpa 15.50—16.00, zab 14.50—15.50, ő szemes tengori 12.20—12.50, új szemes 10.00—10.20—10.50, csöves 7.50—7.80, luverna 5.50—6.00—7.20, széna 4.00—5.20—6.00, búkkőgy 4.50—5.00, here 5.50—6.00, szalma 1.60—1.80, cukorrépa 2.20—2.50, takarmányrépa 1.50—1.60, fehér tők 2.20—3.00.

Egy várost megölt a kultúra

Nem egészen ötszáz lakosa van Perastnak, a cattarói öböl halott városának. Fényes paloták, régi dícsőség megmaradt emlékei lakatlanul üdöngenek a riván. Legalább hatvan olyan ház áll itt, amelyben nem lakik teremtet lélek. Potom pénz vesztegetik a romokat és nyugdíjas tanárok és telekkönyvezetők hurcolkodnak a palazzokba, amelyekben velencei dogék familiája lakott. Ezt a várost a kultúra ölte meg...

Perast, 1937 április végén.
(Copyright by Jób Paál.
Utánnomás tilos.)

A kicsiny gőzhajót, amely verőfényes vasárnapon haltot tart a perasti kikötőben, alig pár ember várja.

Más kikötőkben ilyenkor tombol az élet.

A hajó érkezése; mindenütt esemény. Villogó szemű lányok tarka ruhájukban sétálnak fel és alá, napbarnított képű legények fagyaltot kínálnak és hotelek kurirjai szinte szétszakítják az érkező utast...

Perastban: egy pár álmos öreg ember lóbálja lábát a régi kikötő szetmálló párkányán. Hotelbe senki se invitál, hiszen: *Perastban nincs is hotel.* Mindössze három vendéglő várja az utast, köröskörül lassankint romokká öregülő házak, ablakaikon már régen nincsen üveg. Némelyiknek hiányzik a teteje is. Borostyán szalad fel az oldalukon és a paloták előtt a kereteket felveri a gaz.

Ezek a romok lajstromozva vannak a telekkönyvekben és mind-egyik potom pénzen kapható. Aki nek kedve van hozzá: pár ezer dinárért öreg palazzokat vásárolhat Perastban, a halott városban...

Hetek óta a história stációját járom.

Találkoztam sok-sok fényes és egykor hatalmas várossal: tönkretette, elpusztította őket az idő vaskeze. Romba döntötték őket katasztrófák, avarok dulása, tűzvész, a föld megmozdulása, törökök és a velenceiek ágyúja. De még a romhalmazok is elárlulják az egykori dícsőséget.

Ez a város életben merevedett meg és lüktető szívvel vált mumiává...

A szíve lüktet ma is, de a teste: mumia...

A kultúra ölte meg. Első halálos csapását az irányítótól kapta.

A másodikat 1797 májusának végén, amikor *Bonaparte Napoleon* diadalmasan vonult a lagunák városába. A virágokat fakasztó május utolsó napján

gyászsértartás közben temették el Velence zászlaját, a szárnyas oroszlánal a perasti templom föltára alá.

Szemben, a halottak szigetén temetésre kondult meg a harang...

De az igazi tördőfést akkor kapta Perast, amikor Foulton gőzzel hajtott bárkája először indult el a Temzén.

A TENGERT URAI...

A régi dícsőségéről csak egyetlen adatot: Kétszáz esztendővel ezelőtt alig negyven év alatt száznál több perasti hajó jutott zátonyra. Ugyanebben az időben tengeri kalózok huszonhét perasti hajót zsákmányoltak a tengeren és

ennyi hajó kapitányát és legénységét koncolták fel.

Ma: annyi lakosa sinesen Perastnak, amennyi a zátonyra jutott hajókon feszítette ki szél ellenében a vitorlát.

Perastiak voltak mindenkor a tengerek urai.

Ők szervezték meg az orosz flottát. Velencének nem volt egyetlen hajója, ahol ne perasti legény tartotta volna kezében a kormányrudat, vagy ne perasti kapitány irányította volna a hajót. Perastiak győzték le a törökök hajóhadát és *Zrinyi Péter szabljája a kicsiny községhez is egy tengeri hőstet emlékeül került ide.*

A HALOTT VÁROS...

Ma: Perast az Adria halott városa. Uccái üresek. A községben egyetlen motoresónak sines. Perastban nincsen automobil. Egyetlen telefon van csak: a postán. A községben mindössze három írógép — ezek is öregek — kattog és csak három házon vehetünk észre rádióantennát. Igaz: *csendőrség sincs Perastban*, ahol emberemlékezet óta nem történt bűntény. Az uccákon: még petróleumlámpa gyöngye fénye pislákol, ha eljön az este. Vízvezeték nincs: az esővizet ciszternák fogják fel. A ciszternákat is a velenceiek építették.

A házak között vörös kaméliák és narancsok pirosanak az ágakon.

A tenger partjára épült palazzok kapui mellett keskeny kanálisok: ide siklottak be a velencei patrieiusok gondolái, amiket büszke gályáikon magukkal hoztak Perastba Szent Márk városának urai.

Minden háznak története van, de ez a történet ma kevés pénzen megvásárolható...

Ugy beszélnek itt az eladó romokról, mint másutt az öltözet ruháról, vagy cipőről, amely a boltokban kapható.

Se orvos, se ügyvéd, se patika nincsen Perastban. Két orvos is volt pár évvel ezelőtt, de mind a kettő elhurcolkodott. Máshova: ahol több a beteg...

ELADÓ ROMOK.

A négyszázötven lakosnak a fele nyugdíjas. Szerény igényű emberek, tanárok, községi jegyzők, vasutasok öreg napjaira romot vesznek maguknak Perastban és eljönnek ide, ahol paradicsomi az élet.

Zsulyovics Ernő zombori kereskedelmi iskolai igazgató, *Baloghy Ernő* nyugalmazott miniszter sógora hutezer dinárért vett egy romot. Szép erkéllyel és hatalmas kerttel. Egyetlen narancsfáról négyszázötven narancsot szedett le tavaly. Ő meséli nekem:

— Nagyon szép romot lehet már kapni nyolcezer dinárért. *Hellebronth* pesti mérnök nemrég húsz-ezerért egy régi palotát vásárolt. Egész esomé zombori nyugdíjast hoztam már ide, dr. Henneberg, Müller János, Speiser Ferenc zombori és apatini földbirtokosoknak és egy Zomborból Bécsbe férjhez ment asszonynak vannak itt régi palotái, tavaly nyáron ötvenegy zombori család nyaralt Perastban, a legtöbbjük alkuszik már egy-egy megfelelő romra.

A házakat olcsó pénzen rendbe lehet hozni, a legtöbbjében valóságos termék vannak, szép freskók-

kal, függökertekkel, tengerre nyíló erkélyekkel.

Kályha nincsen bennük, mert Perastban emberemlékezet óta nem volt olyan hideg, hogy fűteni kellett volna.

Miért ment tönkre ez a város és hogyan történt a pusztulása? Így felel erre a kérdésre az igazgató úr:

— Perastot hajós nép lakta. Az iránytű feltalálása előtt egyedül a perastiak ismerték a cattarói öbölbe való bejutás titkát. Mesterei voltak a vitorlának. Bátor hajósokat küldött Perast a tengerre, amikor aztán a hajózásban a gépek háttérbe szorították az egyéni bátorságot, a parti hajózás jelentősége esőkkent. A tengereken megszűntek a távolságok és a híres perasti családok lassankint kivándoroltak. Velence hatalma megszűnt és a velenceiek itteni palotái gazdátlanok lettek. Ma romok. Olcsó pénzen kaphatók.

A régi dómtemplomban muzeális festmények.

Valamikor püspöke is volt Perastnak.

Valamelyik püspök hatalmas székesegyházat kezdett építtetni. A nyolcszögletes campanille el is készült. A templom építése félben maradt. Hiszen ma nemesak püspökség nincsen itt, de még gimnáziumba és Kotorba jár az a pár perasti gyerek, akit a szülők taníttatnak. A sok palota közül egyetlen maradt csak meg, amely nem elhagyatott. Ez a palazzo *Viscovies*.

DON JUAN PALAZZOJA...

A Pallazo Bujovics-hoz romantikus legenda szálai fűződnek. Valamikor ez a ma romokban heverő és olesón kapható díszes palota egy tizenkilencesztendős grófé volt. Az ifjú gróf megverte a törököket. Nagy volt a dícsősége. Olyan nagy, hogy alaposan vizsgálta is élet vele. Amíg a perastiak a tengeren esatáztak, ő sorra esat-

varta el az otthon maradt szőn asszonyok fejét. A későbbi kalandos utazásokból hazatért perastiak agyonverték, *de aztán díszes obeliszkot emeltek sírja fölé.*

Ma is úgy hívják a palotáját: a Don Juan palazzoja...

... A hal, ha szárazföldre jut, kitátja a száját, nagyot lélegzik és elpusztul...

Igy pusztult el Perast is, amikor hajósaitól elvették a tengert...

A paloták, amelyek romjaikban terpeszkednek itt előttem, nemesak Perast. De Velence nagyságát is mutatják.

Mindenütt az a stílus, amely a Canale Grandet urálja a szárnyas oroszán városában. Csakhogy, amíg Velencében új élet sarjad a romok helyén és a régi dícsőség emlékei megmaradtak múzeumnak és ereklyéknek, itt: megdermedt minden és azóta, hogy Velence lobogóját eltemették a dóm föltára alá, csak az enyészet és a halál szomorúsága tombol a romok között.

A templom tornyán áll a mutató...

Megállt talán akkor, amikor Perastban megállott az idő...

A romok között repkény és tüskeróza. Gyümölcseik alatt roska-doó narancsfák.

Egyik palota szebb, mint a másik.

Az erkélyek esipkés boltozatai a legszebb velencei reneszansz idejét juttatják emlékezetünkbe. Emitt: a Santa Croce kastély, amott: Andrea Zmajevic zárai érsek egykori pompás palotája. Az érsek innen katolizálta egész Albániát... Köröskörül csupa történelmi név. Csupa egykor ragyogó palota...

Szomorú arra gondolni, hogy ezeket a palotákat nem hareok viharjai, nem perzselő fátylak és nem az erőszak emésztették meg, hanem egyesegyedül az idő...

Szegény Perast.

Halálának oka: végelgyengülés...

Paál Jób.

Rendkívül rossz az életbiztosítási piac a mesterségesen ledőfött Phönix kinosan lassu likvidálása miatt

(Budapesti szerkesztőségünk jelentése.) Már régebben nyílt titok, hogy a Phönix Életbiztosító Rt. magyarországi üzleteit rövid idő alatt és csekély áldozattal meg lehetett volna menteni, ha néhány nagy konkurrens intézet nem igyekezett volna tehetséges, mozgékony és gyűlölt versenytársát minden áron ledőfni, hogy

végül nevetésesen olcsó pénzért osztozkodhassanak a Phönix záros koncán.

A pénzügyminisztérium ugyan az adott viszonyok között elismeréseméltó gyorsasággal és eréllyel próbálkozott menteni az érdekeltség közönség számára, ami menthető, de arra senki sem számított, hogy a veszett fejszenyeléhez is oly keservesen, kinos zökkenőkkel juthat hozzá a Phönix 33.000 biztosítottja, mint ahogy hozzájutni engedik. A likvidációs munka valósággal tengeri kigyóvá növekedett s noha eredetileg legfeljebb fél esztendőre becsülték a teljes likvidációját, most már másfél éve folyik az anélkül, hogy tudni lehetne, mikor érnek a végére.

A Phönix volt kliensei fogesikorgató elkeseredéssel szenvedik e likvidáció luza-vonáját s különösen sok a bosszúságuk a likvidálásiról szóló kiértékelések miatt, amelyek ahelyett, hogy minden egyes biztosított elé tárják röviden, világosan, hogy mennyivel kell többet fizetni, mint eddig, hogy meny-

nyivel kell a tőkét redukálni, ha nem felel meg a félnek a díjmelés, — ismétljük — ehelyett

a kiértékelés hosszu, száraz, zavaros szövegű és olyan jogú, biztosítástechnikai és matematikai problémák elé állítja a laikus feleket, hogy ember legyen a talpán, aki csak kapiszkálni is képes, hogy tulajdonképpen mit is akarnak tőle.

Nemesak a Phönix-biztosítottak, de a közönség egyéb rétegei is nyomasztó visszatetszéssel szemlélik ezeket a jelenségeket s

a biztosító társaságok ügynökhadseregének tagjai egyhangúan vallják és állítják, hogy a Phönix-ügy miatt alig lehet új életbiztosítást kötni.

A bizalmi válság tehát ahelyett, hogy esőkkenne, egyre mélyül s nyilván ez az oka annak, hogy az életbiztosítási üzlet stagnál, sőt katasztrófálisan rosszul megy s a törlések számát meg se közelíti az új életüzlet. Az ügynökök szerint amíg az életbiztosítások 5 százalékos szegényteljesen csekély valorizációja és később a Phönix-ügy miatt felháborodott publikum nem nyugszik meg abban, hogy az életbiztosításba fektetett tőke nem kétes követelés, hanem gondtalan öregséget jelent a biztosított félnek, addig hiába szaprodik gomba módra a biztosítóintézetek méltóságos címhez jutott vezérigazgatóinak száma: a kliensek száma egyre esőkkenni fog.

Budapest fürdőváros vezetősége ölbetett kézzel nézi a pesti szállodák áremelését

A vidéki közönség egyre kevésbé jut hozzá a pesti gyógyfürdőkhez

A fővárosi szállodák frontján furesa esemény történt a közel-múltban: a hotelszakma vezetői egyöntetűen 10 százalékkal felszabták úgy a szobák, mint a pénziós ellátás árait s

a kiszivárgott hírek szerint a közeljövőben újabb 10 százalékos áremelésre készülnek.

Valószínűleg a jövő évi eucharisztikus kongresszust óhajtják a pesti hotelek ezzel a merész áremeléssel megtisztelni ugyanakkor, amikor kézzel-lábbal tiltakoznak új szállodák építése ellen azzal az indoklással, hogy nekik oly rosszul megy a soruk, semmi szükség új hotelekre. A nekilendült magyar idegenforgalom szempontjából nagyon veszélyesnek látjuk ezt az indokolatlan áremelést annyival is inkább, mert

köztudomású, hogy a nyugati államok, sőt közvetlen szomszédaink irányművei olyan intézkedéseket tettek, amelyeknek következtében a szállodai és pénzióárait sikerült 20-30 százalékkal leszállítani az utolsó esztendőben.

Szakértő körök joggal félnek tehát attól, hogy az utóbbi években egyre nagyobb haszonnal dolgozó budapesti szállodások elvakult nyereszkesedési ösztöne derékban töri majd ketté a magyar idegenforgalom örvendetesen emelkedő vonalát.

A vidéki közönség szempontjából különösképpen káros és helytelen a pesti szállodások magatartása, hiszen

a statisztika pontosan kimutatja, hogy a közelmúlt években fokozatosan csökkent a vidéki utasok Budapestben eltöltött éjszakáinak száma,

pedig az ugrásszerűen szaporodó kedvezményes utazások következtében az lenne természetes, ha a vidéki utasok egyre nagyobb mértékben vennék igénybe a fővárosi hoteleket.

Az a vidéki, akinek hivatalos, vagy üzleti ügye akad Pesten, aránylag könnyen kivédheti a szállodák áremelését, mert

a lehetőség szerint úgy osztja be idejét, hogy a reggeli, vagy

kora délelőtti vonattal érkezik a fővárosba és délután, vagy este már haza is indul.

Annál keservesebb azonban annak a vidéki utasnak a helyzete, aki a magyar főváros valamelyik gyógyfürdójét szeretné igénybevenni, mert

a gyógyfürdő-kárára felutazó vidéki polgár hotelehez van kötve és rendszerint a hotelben is étkezik, tehát a szó szoros értelmében ki van szolgáltatva a szállodások profitálásának.

Egyszerűen elképesztő, hogy Budapest fürdőváros vezetősége nemcsak aziránt nem intézkedik, hogy a gyógyfürdők méregdrága belépőjegyeinek árát realisan leszállítsa, de azt is ölbetett kézzel nézi, hogy a szállodák szoba- és pénzióárainak emelése miként rak újabb bilincseket arra a vidéki publikumra, amely rászorult a budapesti gyógyfürdők használatára.

Budapest fürdőváros vezetősége ezzel a tehetetlenségével valószínűsíti ellenpropagandát csinál a budapesti gyógyfürdőknek,

pedig a rövid nyári idénytől eltekintve a budapesti gyógyfürdők természetes rezervoárja mégis csak az a nyolcemillió lakosú magyar vidék, amely kimeríthetetlenül önteni a pesti gyógyfürdők látogatóit, ha az illetékesek józan és méltányos érveléssel kezdeményeznék úgy a fürdők, mint a szállodák vonalán. Azt hisszük, hogy

Budapest fürdőváros vezetőségének észinte hálával tartoznak a külföldi gyógyfürdőknek, mert a vidékiek valóságos rákényszerülnek arra, hogy a külföldi gyógyfürdőkbe hordják a pénzüket,

ha betegségeikre gyógyulást keresnek.

SPORT

Hármas mérkőzés a Diószegi uti pályán

Izgalmasnak ígérkezik a mai amatőr bajnoki forduló

Az amatőr bajnokság mai fordulójára sok érdeklődést ígér. Debrecenben a Diószegi uti pályán tömör műsor lesz, mert az előmérkőzés fél 11-kor a II. osztályú bajnokság egyik döntő küzdelme zajlik le a DMTE és DVSC II. között, utána pedig két elsőosztályú mérkőzés kerül lejátszásra.

Fél 1-kor a DVSE a DEAC csapatával küzd az értékes pontokért. — A DEAC a tavasszal is meglepetést csinált az akkor sokkal jobb DVSE ellen, most ezt a bravúr ugyanúgy megismételhetné, ha a bajnokcsapat kezdetől fogva nem küzdene teljes szívvel. A papírforma szerint heves küzdelem után a DVSE kétféle győzeleme várható.

Ezután kerül sor a DVSC—BUSE találkozóra. A debreceni csapat és a BUSE védelem párharca lesz a küzdelem, amelyből a vasutasok nagyobb gólaránnyal kerülnek ki győztesként.

A vidéki mérkőzések közül az MTK—PMÁV találkozó a legérdekesebb, egyben legizgalmasabb. A szalkai csapat verhetetlen lenne, ha kapusa meg-

állná a helyét. Ezen a poszton dől el a küzdelem. Ha a PMÁV győz, ősziről a küzdelem elvitathatatlan.

Nyíregyházán az NyVSC—Textil mérkőzés a honi csapat 4-2 gólos győzelmét ígéri, míg Nyírbátorban a NyKISE biztosan győzhet a letört BSE ellen. Karcagban a KMOVE a favorit az MVTE ellen.

A FERENCVÁROS—LAZIO

mérkőzés Rómában eldőlt az idei Középeurópai Kupa sorsát. A Ferencváros taktikájától függ az eredmény, mert nyílt játékokban az otthon játszó Lazio látszik jobbnak és eredményesebbnek. A mérkőzés favorítja a római csapat, amely nemcsak behozhatja, de felül is mulhatja a Ferencváros kétgólos előnyét. A szakkörök a Lazio kétféle győzelmét várják, ami harmadik döntőt jelentene.

ÉSZAK—KELET

ifjúsági serlegmérkőzés lesz ma Diósgyőrben. Kelet fiataljai jó formában

MOST JELENT MEG!

V. HEISER

EGY ORVOS

bejárja a világot

A Rockefeller-Alapítvány vezető-orvosa V. Heiser az alapítvány megbízásából járta be a világot, hogy mint úttörő megszervezze a nagy járványok, népbetegségek elleni emberfeletti harcot. Erről a küzdelemlől írt naplója egyike a legérdekesebb, legnagyobb értékű könyveknek. Mint egy izgalmas riport, olyan ennek a műnek minden fejezete.

A 400 oldalas mű ára 5 pengő, vászonkötésben 7 pengő.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA

vannak és legalább döntetlent várunk tőlük.

KÉT LIGAMÉRKŐZÉS

is lesz ma. Az Újpest—Hungária és a Kispest—Elektromos mérkőzések egyformán döntetlent ígérnek.

A NEMZETI LIGA B.

válogatott csapata Bukarestben játszik ma a román B. csapat ellen. A magyaroknál Finta a jobbösszekötő.

Birközversenyt rendez a DEAC

a központi egyetemen 24-én, vasárnap d. u. 5 órai kezdettel. A versenyen résztvesznek Debrecen összes ifjúsági birkózói. — Megtekintés (diákoknak 10 fillér) 30 filléres gyakorlatijeggyel lehetséges. (o)

Temetőgazgatás szeptemberben.

Szeptemberben a bezárt felekezeti temetőkből 40 halottat vittek át a köztemetőbe. A köztemetőben 168 temetés történt, köztük 51 ingyenes és 1 anatómiai hullarész elföldelés.

EGY APRÓHIRDETÉS
EGYSZERI KÖZLESE
10 SZÓIG A DEBRECENI
FUGGETLEN UJSAGBAN
HÉTKÖZNAP 50 FILLER,
VASÁRNAP 70 FILLER.

Apróhirdetések

Vastag betűvel szedett szavak duplán számíttatnak. — Üzleti hirdetésre más tarifa. — Felvilágosítással készséggel szolgálunk. — Apróhirdetéseket este 8 óráig felvesz a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Ferenc József út 49. szám, Telefon: 32-12

Cevelezés

Intelligens nőnek szórakoztató pajtása lenne középkorú, vígkedélyű, korrekt agglagény. — Hü pajtás jeligére. 1000

Női sál kendő
ujdonság

98 fillér

HAVAS marisnyához

Tűzifát, szenet

takarékos ember télire már most szerzi be. Vágó József tűzifa- és szentelepén, a Margit-fürdőnél. — Elsőrendű hazai szénnek rövid ideig még a múlt évi árban. Katonatisztek al-tisztek, »Unió« tagok be-szerzőhelye. Telefon 10-24. 906

Hőfokozómmal

50 százalékos fűtőanyagot takarít meg, ha kályhájához szerelteti. Fűlöp bádógos mesterral, Ferenc József út 83. Telefon: 29-17. 5408

50%

fűtőanyag megtakarítás hőfokozómmal, — minden kályhához szerelhető. Fűlöp vízvezeték-szerelő mester, Ferenc József út 83. — Telefon: 29-17. 5408

„ELEKTRO-TOX”

cián nélkül, mindent írt. Garanciával vállalja lakások szakszerű évi karbantartását, poloska, moly sváb, légy stb. rovarok ellen. Emberre veszélytelen! Előkészületek nincsenek. Havonként egy fél órát körünk s egész évben

tiszta a lakás! Irányáraink: szobánként és havonként P 70-től P 110-ig. »ELEKTRO-TOX«, Miklós u. 8.

Betöltendő állás

Szobalány az Arany Bikába felvételt. Jelentkezés délelőtt 9-10-ig.

Ugyes

tanulóéányt felvesz Móra fűzőszalon, Piac u. 77. 1764

Budapesti

szolid és versenyképes belföldi nagykereskedés keres Debrecen városban és környékén, hentesknél és fűszerkereskedőknél jól bevezetett, abszolút megbízható, agilis képviselő. Ajánlatokat »Jó kereset« jeligére Erdős hirdetőirodába, Budapest, Teréz-kört 35. kérek. é 5425

Férfidivat

és kalapszakmabeli jóméjelenésű szakképzett segédet keres Fischer Gerzson és Fiai cég, Miskolc, 1781

Italmérésben
kiszolgáló férfi vagy nő, megbízható, szonnal felvétetik. Sas u. 2. 1800

Kerékgyártóság
felvétetik. Kigyó u. 16. 1798

Kifutóleány
felvétetik. Cím a kiadóban.

Tanuló lány
felvétetik. Rákosi Jenő u. 5. Kovács nőiszabó. 5433

Tehénész
ki fejni tud, jó bizonyítvánnyal felveszek. Szepességi uca 14. 1778

Főzni
tudó minden hosszú bizonyítványokkal november 1-re felvétetik. Arany János u. 54., földszint 1. 1779

Egy
nyugdíjas hajdú keres egy magános, egyszerű nőt gazdasszonynak. Címet a kiadóhivatalba kérek megjelöléssel »Szor, il-mas« jellegre. 1788

Allást keresők

Varrodába
segéd lány ajánkozik. Cím a kiadóban. 5419

Nyugdíjas
bármilyen munkát elvállal. Elmegy napszámba is. Cím a kiadóban. 5422

Tisztviselő
fél napi, esetleg pár órai elfoglaltságot keres. Telefon 34-97. 1790

Kiadó lakás

Nagy
világos helyiségek műhelynek vagy raktárnak kiadó. Gázgyárral szemben. Híd u. 10. sz. 1785

Teljesen
különbejárattú kapualatt ucaai bútorozott szoba kiadó. Hatvan u. 40. 5287

Hunyadi
ucca 2-4. alatt 1-2 szobás lakások, irodának is alkalmas, olesón kiadó. 5426

Különbejárattú
esinosen bútorozott szoba a Magoss György téren november elsejétől kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5429

Kiadó
lakások november hó 1-től: Kossuth u. 31. sz. alatt 2 szobás, mellékhelyiséges ucaai lakás. — Apaffy u. 129. sz. alatt 3 szobás, fürdőszobás ucaai lakás. Ertekezni lehet Kálvin tér 17. sz. alatt, református egyház gazdasági gondnoki hivatalban. 5431

Központi
fűtéssel lépcsőházi bejárattú bútorozott szoba kiadó. Werbőczy u. 2., I. 3. a. 1793

Különbejárattú
szoba kiadó. József kir. herceg uca 35., II. lépcső, I. emelet. 1781

Kiadó
központban családi ház, — mezosztva is. Megtekinthető: 2-4.ig. József kir. hg. u. 18. 1786

Egy
nagy és egy kisebb szoba bútorral vagy anélkül — esetleg pincekonyhával 1-2 személynek kiadó. Csapó 54. 1799

Ingatlan

Ház hely
központban eladó. Cím kiadóban. 5361

Telepen
1400 P-ért 15 éve fennálló jömenetelű fűszerüzletes kis ház eladó. Cím a kiadóban. 5397

Olesó házhelyek
eladók a Luther és Kuruc utcák sarkán. Felvilágosítást ad dr. Csányi Farkas Attila ügyvéd, Werbőczy uca 12., I. emelet. 3412

Üzletek

Üzlethelyiség
kiadó november 1-re. Vár u. 2. Wiener-palota. 1795

Egy
jókárban levő gázkályha eladó. Petőfi tér 3. szám. 5432

Eladó
új könnyű lovaskocsi. — Megrendelést s javítást olesón készít Neuländer kocsigyár. 1797

Használt
vaskályhák, Perpetum, — Jobbágy, Meidinger, fürdőkád eladó. Klein, Hatvan uca 49. Telefon 34-28. 5342

Két
darab 6 személyes csukott autó kis adóval eladó. Piac u. 60. 1794

Elköltözés
miatt eladó: ebédő berendezés, szekrények, asztalok, szalontükrök, állóra, hencsertakaró, lábzsák, guba takaró, karlsbadi étszerviz, kompótos üveg, képek, dísz tárgyak, diványpárnák, előszobafal, szőrmék, kis vasajtó kapura, kerek mangorló, borcsetágy, istálló lámpa, — üveglopó, stb. Megtekinthető: 2-4.ig. József kir. hg. u. 18. 1787

Selejtpapírt,
rég könyveket, üzleti levelezést legmagasabb árban vesz Boesky papír üzlet, Hatvan u. 15. 1649

Oeskavasakat
mielőtt venne vagy eladna keresse fel Fischer Andort Csapó u. 89. Telefon 28-59. Oeska gépeket vásárolok.

Portable
használt írógépet készpénzért veszek. Ajánlatok: Rothermere 43., keresztépület, déiben 1 után. 5428

Fáy arckrémes tégelyeket visszavesz
Grósz Nagy Ferenc Arany egyszarvú gyógyszerháza (Szinház mellett). 5108

Rádió

Rádió,
Philips mestermű, dinamikus hangszóróval olesón eladó. Létai út 17. 5435

Rádió,
villanyszerelés, javítás legolesóbban, felelősség mellett. Eredeti gyári gépek raktáron. Kedvező fizetési feltételek. Miklós uca 2. 200

Dióbél
2.40. olasz gesztenye 76, füge 96 f. Déligyümölcs-csarnok, Piac uca 7. 5427

Jó látást
csak pontosan készült szemüveg nyújt. Cserép Sándor szemklinikai orvos, Piac u. 21. 5400

»Lela«
zománctűzhelyek legtökéletesebben süt, főz; szénfűtésre is alkalmas, felelősséget készíti: Levensik Lajos, Debrecen, tűzhelyüzeme: Arpádtér 17. 5391

Szobafestő
munkálatait izlésesen, jutányosan készítem. Sárosi József, Péterfia uca 26. 5369

Gyári
maradékokban legolesóbban szerezhet be mindenféle anyagokat dr. Révészné, Piac 42. Pannónia udvarban. 5393

Bármilyen
szvetterek, kosztümök, ruhák kötését a legmodernebb mintákkal vállalom. Ozv. Posch Dezsőné, Rothermere u. 17. 5297

Sírkövek
műköből, gránitból, homokköből legolesóbban beszerezhetők a Debreceni Műgyár R. T. Fürdő u. 2. sz. a. telepen. 5269

Takaréktűzhelyek,
űstházak, mérlegek nagy választékban, leszállított árban. Javítottak raktáron. Kigyó uca 57. 1791

Kilósanyagok
estélyi ruhákra, matlasieknak pongyolára hihetetlen olcsó árban. József királyi herceg u. 2. 5406

Oktatás

Allástalan tanárok
vizsgára előkészítenek és korrepetálnak. Jelentkezés: Fazekas, Piac u. 44., fsz. 5. 9-12, 3-6. Telefon: 32-33. 1706

Németül
beszélni rövid idő alatt megtanítom, bármilyen német fordítást is vállalom. Hatvan uca 1., I. sz. III. 54. 1173

Német
oktatás: 24 óra 6 pengő Kossuth uca 41. 2297

Különféle

Szerény
igényű intelligens lakótársnót keresek. Mindenemü varrást, javítást, barisnyatálpalást — (három párból kettőt) vállalom. József kir. herceg u. 22. 5382

A szerkesztésért és kiadásért felelős: THURY LEVENTE. Laptulajdonos: Debreceni Független Újság Vállalat. Nyomta: Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó R. T., József kir. herceg uca 1. szám.

„ELEKTRO-TOX“

iroda

áthelyezve

Miklós-utca 8.

Telefon 22-82.

Műhely-
és raktárhelyiség november 1-re kiadó. Hatvan uca 58. 5424

Üzlethelyiség
bérbeadó november hó 1-től: Püspöki palotában, Kálvin-tér 5. sz. és Kossuth u. 31. sz. alatt. Ertekezni lehet: Kálvin-tér 17. sz. alatt, református egyház gazdasági gondnoki hivatalban. 5430

Eladás

Eladó
szürke férfiruha, briesznadrág, szürke férfi tavaszi kabát, női átmeneti kabát, szép boa, aranyrámás olajfestmény tájkép. Szőlőssyné, Maróthy György u. 39. 5421

Eladó
elegáns, könnyű batár nagyon olesón. Neuländer kocsigyár. Erzsébet uca. 1796

Német
klasszikusok, 65 kötet dískötésben jutányosan eladó. Cím a kiadóban. 5405

Eladó
jutányosan székelykályha, — nagyobb helyiséget is befűt, karikás öntött kiskályha, politurus könnyűállvány, ütős falóra jókarban. Arany János u. 23., keresztépület. 5434

Modern
új ebédő, előszoba bútor, üzletberendezés, olesón eladó. Eötvös uca 87. 5401

Ellátás

Orth. kóser
üzletes házikoszt, — olesó abonoma. Klein étkezdé Piac uca 66. 5399

Hungária pensió
Debrecen, Ferenc József t. 59. szám. Telefon 23-39. Családi otthon, kitűnő konyha, a legszigorúbb diéták

Külföldi
szállodai szakácsnő kihordásra elsőrendű házikosztot ad. Ertekezni lehet: Piac u. 32., keresztépület. 1771

90 fillérért
4 fogásos kismenü kap az Újságírók Clubjának éttermében. Kitűnő házikoszt. Külön diétás konyha. Piac uca 26., I. em.

Vétel

Pénzt adok
használt bútorért, zálogjegyért, varrógépért, mindenféle ingóságért. Barnáné, Csapó 16. Hívásra jövék. 5414

Megvételre
keresek jókarban levő üzleti berendezést, tizedes- és pulmérleget. Rubinstein László, József kir. herceg u. 24.

Ajánlat

Bontásból
ablak, ajtók, téglák, eszerép eladó. Bethlen u. 56. 5415

Kisautók
4 ajtós csukott Balilla, Austin Whippet stb. Hungáriánál, Hunyadi uca 11. 1792

Használt
bútorokat, ingóságokat eladok, veszek, eszerélek. Hívásra megyek. Simonffy u. 7., udvarban. 5314

Deutsch
üzletekben ementhali, esemesajt, vaj, pácolt alak friss minőségben kaphatók. 5411

Tokajvidéki
termelői borpincét létesítettem. Kitűnő zamattú borokat olesón árulok. Honvéd 31. 5392

Rádióját,
kerékpárját olesón, szakemberrel javítja Weisz György műszerész. Piac 66. Rádiókészülékek raktáron. 5354

Zamatos
újlettai saját termésű boraim literenként is kaphatók. 36 f. Bethlen 44. 5409

Tűzelőanyagot
Pechászka és Társától vásároljunk Olesó és megbízható. Bethlen 44. Telefon: 11-61. 5410